



สุภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต1



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต1



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE ORGANIZATIONAL HEALTH AFFECTING THE EDUCATIONAL STANDARDS
OF SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1



A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree
Master of Education Program in Educational Administration
Department of Educational Administration
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2015
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อ
มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1” เสนอโดย
นางสาวดวงกมล กลิ่นดี เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารท์ศนวนงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชนรา รัตนศิริประภา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มีทนา วัฒนอมศักดิ์)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ดร.บัญญัติ จันทร์ดา)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชนรา รัตนศิริประภา)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว)

...../...../.....

55252315 : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ : สุขภาพองค์การ/มาตรฐานการศึกษา

นางสาวดวงมล กลิ่นดี : สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.นุชนรา รัตนศิริประภา และ ผศ.ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว. 168 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 2) มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และ 3) สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 จำนวน 51 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน และครู 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 204 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามแนวคิดของ โอเวน (Owens) และ มาตรฐานการศึกษา ตามแนวคิดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า

1. สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมุ่งเน้นเป้าหมาย ความเป็นอิสระ ความเพียงพอในการสื่อสาร ความสามารถในการแก้ปัญหา การใช้อำนาจที่เป็นธรรม ขวัญกำลังใจ การสร้างนวัตกรรม ความสามัคคี การปรับตัว และการใช้ทรัพยากรมนุษย์
2. มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อัตลักษณ์ มาตรการส่งเสริม การจัดการศึกษา การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณภาพผู้เรียน
3. สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบ ดังนี้ 1) สุขภาพองค์การด้านการปรับตัว การสร้างนวัตกรรม การมุ่งเน้นเป้าหมาย ความเป็นอิสระ และการใช้อำนาจที่เป็นธรรม ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาโดยรวม 2) สุขภาพองค์การด้านการปรับตัว การใช้ทรัพยากรมนุษย์ และการสร้างนวัตกรรม ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน 3) สุขภาพองค์การด้านการปรับตัว ความเป็นอิสระ การสร้างนวัตกรรม การใช้ทรัพยากรมนุษย์ และการมุ่งเน้นเป้าหมาย ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาด้านการจัดการศึกษา 4) สุขภาพองค์การด้านการสร้างนวัตกรรม การปรับตัว การมุ่งเน้นเป้าหมาย และขวัญกำลังใจ ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 5) สุขภาพองค์การด้านการปรับตัว การมุ่งเน้นเป้าหมาย ความเป็นอิสระ การสร้างนวัตกรรม และการใช้อำนาจที่เป็นธรรม ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาด้านอัตลักษณ์ และ 6) สุขภาพองค์การด้านการสร้างนวัตกรรม ความเพียงพอในการสื่อสาร การปรับตัว และการใช้ทรัพยากรมนุษย์ ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาด้านมาตรการส่งเสริม

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา

ปีการศึกษา2558

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2.

55252315 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEYWORD : ORGANIZATIONAL HEALTH / EDUCATIONAL STANDARDS

DUANGKAMON KLINDEE : THE ORGANIZATIONAL HEALTH AFFECTING THE EDUCATIONAL STANDARDS OF SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1. THESIS ADVISORS : ASST. PROF. NUCHNARA RATTANASIRAPRAPHA, Ph.D. AND ASST. PROF. VORAKARN SUKSODKIEW, Ph.D., 168 pp.

The research purposes were to determine : 1) the organizational health of school under the Secondary Educational Service Area Office 1 2) the educational standards of school under the Secondary Educational Service Area Office 1 and 3) the organizational health affecting The educational standards of school under the Secondary Educational Service Area Office 1. The sample consisted of 51 schools in the Secondary Educational Service Area Office 1. The 4 respondents of each school were; a school director, a vice-director and 2 teachers, totally 204 respondents. The instrument used for collecting data was a rating-scale questionnaire about the organizational health of schools based on Owens's concept, and the educational standards based on the guideline of Secondary Educational Service Area Office 1. The statistics used to analyzed the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis.

The findings were as follows :

1. The organizational health of school under the Secondary Educational Service Area Office 1 as a whole and each aspect were found at the high level; ranking order by arithmetic mean from maximum to minimum were goal focus, autonomy, communication adequacy, problem – solving adequacy, optimal power equalization, morale, innovativeness, cohesiveness, adaptation and human resources utilization.

2. The educational standards of school under the Secondary Educational Service Area Office 1 as a whole and each aspect were found at the high level, ranking order by arithmetic mean from maximum to minimum were identity, the promotion approach , education management, creation of learning society and learners quality.

3. The organizational health affecting the educational standards of school under the Secondary Educational Service Area Office 1 were found that 1) the organizational health; adaptation, innovativeness, goal focus, autonomy and optimal power equalization affecting the educational standards as a whole 2) the organizational health; adaptation, human resources utilization and innovativeness affecting the educational standards in the learners quality 3) the organizational health; adaptation, autonomy, innovativeness, human resources utilization and goal focus affecting the educational standards in the education management 4) the organizational health; innovativeness, adaptation, goal focus and morale affecting the educational standards in the creation of learning society 5) the organizational health; adaptation, goal focus, autonomy, innovativeness and optimal power equalization affecting the educational standards in the identity 6) the organizational health; innovativeness, communication adequacy, adaptation and human resources utilization affecting the educational standards in the promotion approach.

Department of Educational Administration

Graduate School, Silpakorn University

Student's Signature

Academic Year 2015

Thesis Advisors' Signature 1 2

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชนรา รัตนศิริระประภา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วัจนอมศักดิ์ ประธานกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ดร.บัญญัติ จันทร์ดา ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องจนวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไสว พักขาว คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ จันทระเกษม ดร.สุวรรณา จุ้ยทอง อาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ นายธนิศ ทองธัญญา ผู้อำนวยการโรงเรียน รัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน นายวิธาน พรหมสินธุ์ศักดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณาราม วิทยาคม นางสาวจารุวรรณ เทียนเงิน ครูชำนาญการ โรงเรียนมหารมณพาราม ที่กรุณาสละเวลาให้ ความอนุเคราะห์ตรวจสอบ และให้คำแนะนำเพื่อความถูกต้องของเครื่องมือการวิจัย และขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร ครูและเจ้าหน้าที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ให้ความร่วมมือในการ ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่สาว และสมาชิกทุกคนในครอบครัว ผู้ให้ทุกสิ่งที่ดีงาม และกำลังใจอย่างดียิ่งแก่ผู้วิจัยเสมอมา ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนบางมดวิทยา “สีสุกหวาดจวนอุปถัมภ์” ที่ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำที่ดีตลอดมา นอกจากนี้ ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์ และเพื่อนๆปริญญโท รุ่น 32 ภาควิชาการ บริหารการศึกษาที่ให้ความช่วยเหลือคอยให้คำแนะนำและให้กำลังใจ ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วง ด้วยดี

คุณค่าของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ขอมอบเพื่อทดแทนพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มี พระคุณทุกท่านที่ได้เลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และให้ความเมตตาช่วยเหลือมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันที่มีส่วน สำคัญจนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จและมีวันนี้ได้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาของการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ข้อคำถามของการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
ขอบข่ายเชิงมนทัศน์สรุป.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	12
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	14
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	15
สุภาพองค์การ.....	15
ความหมายของสุภาพองค์การ.....	15
หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสุภาพองค์การ.....	20
มาตรฐานการศึกษา.....	46
ความเป็นมาและความสำคัญของมาตรฐานการศึกษา.....	46
หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา.....	48
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63
งานวิจัยในประเทศ.....	63
งานวิจัยต่างประเทศ.....	72
สรุป.....	76

	หน้า
3 การดำเนินการวิจัย.....	77
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	77
ระเบียบวิธีวิจัย.....	78
แผนแบบการวิจัย.....	78
ประชากร.....	79
กลุ่มตัวอย่าง.....	79
ผู้ให้ข้อมูล.....	79
ตัวแปรที่ศึกษา.....	80
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	84
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	85
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	86
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	86
สรุป.....	88
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	89
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.....	91
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.....	103
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.....	112
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	121
สรุปผลการวิจัย.....	121
อภิปรายผล.....	122
ข้อเสนอแนะของการวิจัย.....	131
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	131
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป.....	132
รายการอ้างอิง.....	133
ภาคผนวก.....	141

	หน้า
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย และรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	142
ภาคผนวก ข หนังสือขอทดลองเครื่องมือวิจัย และรายชื่อโรงเรียนที่ทดลองเครื่องมือ.....	145
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นจากการทดลองเครื่องมือ.....	148
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย และรายชื่อกลุ่มตัวอย่าง.....	152
ภาคผนวก จ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	157
ประวัติผู้วิจัย.....	168

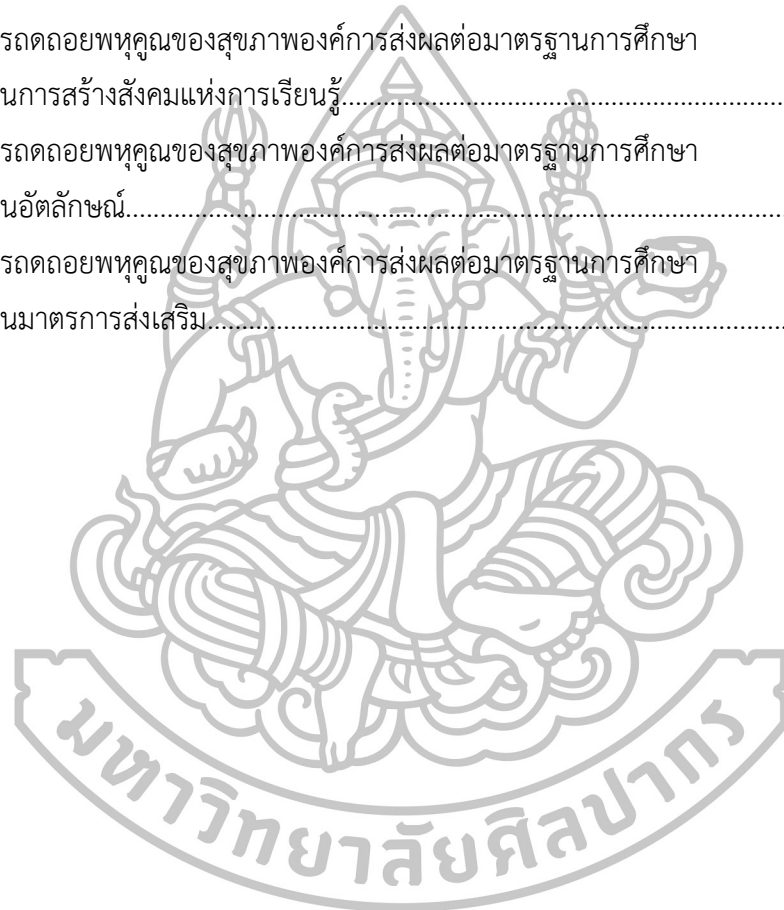


สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรจำแนกตามกลุ่มโรงเรียนและขนาดของโรงเรียน.....	60
2	ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล.....	80
3	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	90
4	ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาพองค์การ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวม.....	92
5	ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาพองค์การ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านมุ่งเน้นเป้าหมาย.....	93
6	ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาพองค์การ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านความเพียงพอในการสื่อสาร.....	94
7	ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาพองค์การ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการใช้อำนาจที่เป็นธรรม.....	95
8	ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาพองค์การ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการใช้ทรัพยากรมนุษย์.....	96
9	ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาพองค์การ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านความสามัคคี.....	97
10	ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาพองค์การ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านขวัญกำลังใจ.....	98
11	ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาพองค์การ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการสร้างนวัตกรรม.....	99

ตารางที่		หน้า
12	คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาพองค์การ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านความเป็นอิสระ.....	100
13	คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาพองค์การ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการปรับตัว.....	101
14	คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาพองค์การ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา.....	102
15	คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวม.....	103
16	คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เขต 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน.....	104
17	คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เขต 1 ด้านการจัดการศึกษา.....	106
18	คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เขต 1 ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้.....	108
19	คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เขต 1 ด้านอัตลักษณ์.....	109
20	คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เขต 1 ด้านมาตรการส่งเสริม.....	110
21	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.....	112

ตารางที่		หน้า
22	การถอดอรรถของสุภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาโดยภาพรวม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1.....	113
23	การถอดอรรถของสุภาพองค์การส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษา ด้านคุณภาพผู้เรียน.....	114
24	การถอดอรรถของสุภาพองค์การส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษา ด้านการจัดการศึกษา.....	115
25	การถอดอรรถของสุภาพองค์การส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษา ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้.....	116
26	การถอดอรรถของสุภาพองค์การส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษา ด้านอัตลักษณ์.....	117
27	การถอดอรรถของสุภาพองค์การส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษา ด้านมาตรการส่งเสริม.....	118



บทที่ 1 บทนำ

ในปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นผลให้เกิดการกระจายข่าวสาร ความรู้ และเรื่องต่างๆ อย่างกว้างขวาง ก่อให้เกิดสังคมเปิดที่ทุกชาติสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วเร็วกว่าที่เคยเป็นมา เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และเกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม การศึกษา ซึ่งการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การเมือง หรือด้านสังคมและวัฒนธรรม เพราะการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ นั้นต้องอาศัยกำลังคนเป็นสำคัญ และกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาไม่เพียงแต่เป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการสร้างและบำรุงรักษาบุคลากร ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ แต่การศึกษายังเป็นตัวการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าในสังคม ในปี พ.ศ. 2542 ถือเป็นปีแห่งการเริ่มต้นที่เน้นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการ (process) สร้างองค์ความรู้ (construct) ด้วยตนเองและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน (participation) รวมทั้งการทำกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ และสุขภาพที่ดี หรือ เก่ง ดี มีความสุข ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต (life long learning) แต่ในขณะเดียวกัน ในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ทำให้สังคมมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา มีปัญหามันใหญ่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาศีลธรรม ค่านิยม และปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ดังนั้น แต่ละสังคมจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลกอยู่ตลอดเวลา โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว คือ คุณภาพของคนในสังคม¹

การพัฒนาใดก็ตามไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในการบริหารงาน การศึกษาก็เช่นเดียวกัน ต้องมีการเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคโลกาภิวัตน์ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการ เพื่อให้องค์กรสามารถทำหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้น ตอบสนองความต้องการ

¹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) (กรุงเทพฯ :บริษัท พรินทวาทกราฟฟิคจำกัด, 2545), 1.

ของผู้เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น² ในการแก้ปัญหาของประเทศนั้นก็มีหลายวิธี ซึ่งการพัฒนาการศึกษาก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้ได้ผลดี เพราะการศึกษาของคนในชาติเป็นตัวแปรสำคัญของการพัฒนาประเทศในทุกด้าน เช่น การศึกษาช่วยเพิ่มศักยภาพของคนให้มีความสามารถเต็มตามแต่ละคนควรจะเป็น และด้วยศักยภาพดังกล่าว แต่ละคนย่อมไปมีบทบาทในวงการต่างๆ ช่วยให้วงการนั้นมีความมั่นคงสืบต่อไป³ ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงเป็นภารกิจสำคัญของรัฐบาลที่จะต้องให้บริการประชาชนภายในประเทศของตนเพื่อให้สอดคล้องกับที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 80 ว่า รัฐต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาชาติ ภูมิหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปะวิทยาการแขนงต่างๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษาวิจัย ที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากรัฐ ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึก และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นับเป็นกฎหมายแม่บทของการศึกษา เน้นให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ นอกจากแรงผลักดัน สภาวะทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากแนวโน้มสภาวะประชากรที่สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุสูงขึ้น ในขณะที่สัดส่วนประชากรวัยเรียนลดลง อันจะส่งผลให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุในอีกเพียงสอง

² อธิปัติย์ คลี่สุนทร , ยุทธศาสตร์การบริหารในยุคโลกาภิวัตน์ (กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2547), 26.

³ ดิลก บุญเรืองรอด, “ทิศทางในการพัฒนาอุดมศึกษาไทย,” ใน เส้นทางการศึกษาเพื่อการพัฒนา, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, 2542), 8.

ทศวรรษข้างหน้า⁴ ที่ผ่านมาประเทศไทยยังประสบผลสำเร็จในการจัดบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และเข้าถึงประชากรวัยเรียนอย่างน่าพอใจ อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาคุณภาพการศึกษาที่ต้องเร่งพัฒนา ซึ่งยังมีโรงเรียนจำนวนมากไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน ขาดแคลนครูที่มีคุณภาพ และในด้านบริหารจัดการที่พบว่ายังไม่มีการกระจายอำนาจสู่โรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย รวมทั้งยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง ซึ่งส่งผลให้ผลผลิตทางการศึกษามีคุณภาพต่ำ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์เฉลี่ย ต่ำกว่าร้อยละ 50

หลักการบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ได้กำหนดว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยัง คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในฐานะหัวหน้าหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับครูและนักเรียนมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการบริหารแล้ว จำเป็นต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ มีศักยภาพในการบริหารการเปลี่ยนแปลงในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based economy) และสังคมฐานความรู้ (Knowledge-based society) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁵ อีกทั้งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 กำหนดให้มีมาตรฐานวิชาชีพ 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ จัดการศึกษา ซึ่งกำหนดสำหรับผู้ที่เข้ามาประกอบวิชาชีพจะต้องมีความรู้และมีประสบการณ์วิชาชีพเพียงพอที่จะประกอบวิชาชีพ จึงจะสามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์พร้อมที่จะประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้ 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะหรือการแสดงผลพฤติกรรมการปฏิบัติงานหรือการพัฒนางาน 3) มาตรฐานการปฏิบัติตน หมายถึง จรรยาบรรณของวิชาชีพที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนในการประพฤติตน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม มาตรฐานวิชาชีพ

⁴ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, รายงานพิเศษ : การศึกษาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการพัฒนาประเทศ , [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 9 ธันวาคม 2556 เข้าถึงได้ <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid =362,2552>

⁵ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, การบริหารการเปลี่ยนแปลง (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553), 13.

ทางการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพ ที่จะต้องประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้รับบริการ อันถือเป็นเป้าหมายหลักของการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และได้กำหนดหลักการสำคัญข้อหนึ่งคือ ให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา⁶

ปัญหาของการวิจัย

ในการจัดการศึกษาที่ผ่านมาประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจระดับหนึ่งทั้งคุณภาพและปริมาณภายในสภาพแวดล้อม แต่ในขณะเดียวกันยังมีปัญหาต่างๆ ซึ่งเกิดจากสภาพแวดล้อม เหตุการณ์ปัจจุบันทำให้ความรู้พื้นฐานของคนในประเทศไม่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานที่เพียงพอ รวมทั้งการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพของโลกปัจจุบัน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งแบ่งการจัดการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา วิธีทางหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพประชากรของประเทศในเบื้องต้น คือ การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งภาคบังคับ และการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำเนินชีวิตด้วยดีในประชาคมอาเซียน ซึ่งต้องดำเนินงานทั้งระบบในสถานศึกษาในทุกด้าน งานวิชาการหรืองานจัดการเรียนรู้ถือ

⁶ สำนักทดสอบทางการศึกษา, แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2553), 1.

เป็นงานหลัก เป็นงานที่ส่งผลโดยตรงให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้⁷ ทั้งนี้ในการวิเคราะห์สถานภาพองค์กรของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 นั้นได้มีผลทางด้านอุปสรรค คือ โรงเรียนบางแห่งไม่มีครุภัณฑ์ทางการศึกษาที่มีคุณภาพ รวมถึงขาดงบประมาณในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาซึ่งไม่สามารถระดมทรัพยากรจากหน่วยงานอื่นได้⁸ นอกจากนี้การรายงานประจำปีโรงเรียนสตรีวิทยา ปีการศึกษา 2556 นั้นได้มีจุดที่ควรพัฒนาในเรื่องการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับเครือข่ายและผู้เกี่ยวข้อง และการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร การนิเทศภายใน การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร⁹ และปัญหาการขาดแคลนครูชั้นวิภคติ ประจำปีงบประมาณ 2556 ซึ่งโรงเรียนจำนวน 31 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขาดครูจำนวน 80 อัตรา ซึ่งต้องแก้ปัญหาโดยการจ้างครูรายเดือน¹⁰

จากการประชุมปฏิบัติการ การนำผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกไปใช้ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยกลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 นั้น ได้กล่าวถึงจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร คือ ด้านผลการจัดการศึกษา ดังนี้ ผู้เรียนบางส่วนขาดการพัฒนาด้านความมุ่งมั่นในการเรียน การใฝ่รู้ ใฝ่เรียน การค้นคว้าหาความรู้จากการอ่าน และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นเขียนรายงาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับดีในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในบางสถานศึกษา ส่วนในด้านการบริหารการศึกษา นั้น คือ ด้านวิชาการ ในประเด็นการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาบางแห่งยังไม่ได้ปฏิบัติในการจัดทำการใช้ การปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านบริหารทั่วไป ระบบสารสนเทศยังไม่ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ของการบริหารงาน และจุดที่ควรพัฒนาด้านการบริหารการศึกษาในด้านการส่งเสริมผลิตสื่อการเรียนการสอน อีกทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งครูบางส่วนยังขาดประสิทธิภาพในการ

⁷ สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน (กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551), 22.

⁸ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2555-2558 [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 7 เมษายน 2557, เข้าถึงจาก <http://www.sesao1.go.th>.

⁹ โรงเรียนสตรีวิทยา, รายงานประจำปี โรงเรียนสตรีวิทยา ปีการศึกษา 2556 [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 7 เมษายน 2557, เข้าถึงจาก <http://satriwit.ac.th>.

¹⁰ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, กลุ่มบริหารงานบุคคล [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 7 เมษายน 2557, เข้าถึงจาก <http://www.sesao1.go.th>.

กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน รวมไปถึงการศึกษา ค้นคว้า วิจัยในชั้นเรียน¹¹ จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554–2558) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ทั้งหมด 67 โรงเรียน ซึ่งผลการประเมิน คือ มีโรงเรียนที่ได้รับรองมาตรฐานจำนวน 39 โรงเรียน ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน จำนวน 2 โรงเรียน และไม่รู้ผลจำนวน 26 โรงเรียน¹² ซึ่งระดับผลการประเมินภายนอกตามตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ได้รับระดับพอใช้มีจำนวน 27 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 65.85 และปรับปรุงจำนวน 2 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 4.88 อีกทั้งตัวบ่งชี้ที่ 6 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ระดับพอใช้จำนวน 1 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 2.44 ในตัวบ่งชี้ที่ 8 พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาหรือต้นสังกัด ได้ระดับพอใช้จำนวน 3 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 7.31

จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554–2558) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ซึ่งในการพัฒนาสถานศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานนั้น องค์การถือเป็นสำคัญที่จะขับเคลื่อนให้สถานศึกษามีมาตรฐานการศึกษา องค์การที่เข้มแข็งจะส่งผลให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารงาน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพองค์การที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

¹¹ ยอดเรือน สุตะพรหม, “ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม” (เอกสารในการประชุมปฏิบัติการเรื่องการนำผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกไปใช้ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เสนอที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, 9 กันยายน 2557).

¹² บัณฑิต แทนพิทักษ์, “ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม” (เอกสารในการประชุมปฏิบัติการเรื่องการนำผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกไปใช้ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เสนอที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, 9 กันยายน 2557).

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับความสำคัญและปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อทราบสภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อทราบมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
3. เพื่อทราบสภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาปัญหาผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถามเพื่อตอบปัญหาในการวิจัย ดังนี้

1. สภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับใด
3. สภาพองค์การส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 หรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ที่กำหนดไว้และข้อคำถามของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

1. สภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง
2. มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง
3. สภาพองค์การส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ขอบข่ายเชิงมโนทัศน์สรุป

การบริหารสถานศึกษาเป็นการบริหารองค์กรเชิงระบบ ซึ่งแคทซ์ และคาห์น (Katz and Kahn) กล่าวถึงองค์ประกอบขององค์การเชิงระบบว่า ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) และผลผลิต (output)¹³ สำหรับการบริหารจัดการทางการศึกษานั้นปัจจัยนำเข้า(input) หมายถึงทรัพยากรทางการบริหารทุกด้าน ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ แรงจูงใจ เป็นต้น กระบวนการ (process) คือการนำเอาปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหารทุกประเภทมาใช้ในการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ในกระบวนการจะมีระบบย่อยๆ รวมกันอยู่ ได้แก่ การบริหารจัดการ การนิเทศ การวัดและการประเมินผล การติดตามตรวจสอบ และผลผลิต (output) ได้แก่ คุณภาพของสถานศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความพึงพอใจของบุคลากร¹⁴

แนวคิดทางด้านกระบวนการทางการศึกษาระบบบริหารจัดการมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการนำปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากร ป้อนเข้ากระบวนการผลิตให้ได้ผลผลิตตามต้องการนั้น กระบวนการการบริหารนั้นสำคัญ ซึ่งการบริหารให้องค์การมีคุณภาพในการทำงานนั้นขึ้นอยู่กับสุขภาพองค์กรเป็นสำคัญ เพราะองค์กรที่มีสุขภาพสมบูรณ์จะมีผลผลิตที่ดีทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ องค์กรจะมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในสังคม สมาชิกในองค์กรมีความสุข มีความพึงพอใจในการทำงาน มีความผูกพันต่อหน่วยงาน ร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย¹⁵ ซึ่งมีนักทฤษฎีได้กล่าวเกี่ยวกับสุขภาพองค์กรไว้ อาทิเช่น มายส์ (Miles) ได้กล่าวถึงมิติสุขภาพองค์กรมี 10 มิติ คือ 1) มุ่งเน้นเป้าหมาย (goal focus) 2) ความเพียงพอในการสื่อสาร (communication adequacy) 3) การใช้อำนาจที่เป็นธรรม (optimal power equalization) 4) มีการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม (resource utilization) 5) ความสามัคคี (cohesiveness) 6) ขวัญกำลังใจ (morale) 7) การสร้างนวัตกรรม (innovativeness) 8) ความเป็นอิสระ (autonomy)

¹³Daniel Katz and Robert L. Kahn, *The Social Psychology of Organizations*, 2nd ed. (New York : John Wiley & Sons, 1978),20.

¹⁴จันทร์ธานี สงวนนาม, *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : บริษัทบุ๊ค พอยท์ จำกัด, 2551), 95.

¹⁵R.L.Daft, *Organizational Theory and Design*, 2nd ed. (New York : McGraw Hill, 1986),105.

9) การปรับตัว (adaptation) 10)ความสามารถในการแก้ปัญหา (problem-solving adequacy)¹⁶ ฮอยและฟอร์ซีส (Hoy and Forsyth) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพองค์กรเป็นการวิเคราะห์สภาวะการทำงานตามธรรมชาติขององค์กร ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ จำนวน 7 มิติ ได้แก่ 1) ความเข้มแข็งขององค์กร (institutional integrity) 2) อิทธิพลของผู้บริหาร (principal influence) 3) ภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ (consideration) 4) ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ (initiating structure) 5) การสนับสนุนทรัพยากร (resource support) 6)ขวัญในการปฏิบัติงาน (morale) 7) การมุ่งเน้นด้านวิชาการ (academic emphasis)¹⁷ ฮอยและซาโบ (Hoy and Sabo) กำหนดมิติสุขภาพขององค์กร ทั้งหมด 6 มิติ ได้แก่ 1) บุรณภาพของโรงเรียน (institutional integrity) 2) ความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน (collegial leadership) 3) อำนาจบารมีของผู้บริหารโรงเรียน (principal influence) 4) การสนับสนุนทรัพยากร (resource support) 5) การอยู่ร่วมกันของครู (teacher affiliation) 6) การมุ่งเน้นวิชาการ (academic emphasis)¹⁸ ในส่วนของทฤษฎีเกี่ยวกับสุขภาพองค์กรของ โอเวน(Owens) ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 10 มิติ คือ 1) การมุ่งเน้นเป้าหมาย (goal focus) 2) ความเพียงพอในการสื่อสาร (communication adequacy) 3) การใช้อำนาจ ที่เป็นธรรม (optimal power equalization) 4) การใช้ทรัพยากร มนุษย์ (human resource utilization) 5) ความสามัคคี (cohesiveness) 6) ขวัญกำลังใจ (morale) 7) การสร้าง นวัตกรรม (innovativeness) 8) ความเป็น อิสระ (autonomy) 9) การปรับตัว(adaptation) 10) ความสามารถในการแก้ปัญหา (problem – solving adequacy)¹⁹

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา พบว่า มาตรฐานการศึกษาของชาติ ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก มาตรฐานที่ 2 แนวการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคม

¹⁶Matthew B. Miles, *Planned Change and Organizational Health : Figure and Ground* (Boston : Allyn and Bacon, 1973), 378-380.

¹⁷Wayne K. Hoy and P.B.Forsyth, *Effective Supervision : Theory into Practice* (New York : Random House, 1986), 158.

¹⁸Wayne K. Hoy and D.Sabo, *Quality Middle Schools : Open and Healthy*. (California : Corwin Press, Inc., 1997), 95.

¹⁹Robert G. Owens, *Organizational Behavior in Education, 5th ed*” (New Jersey : Prentice-Hall, 1995) , 220.

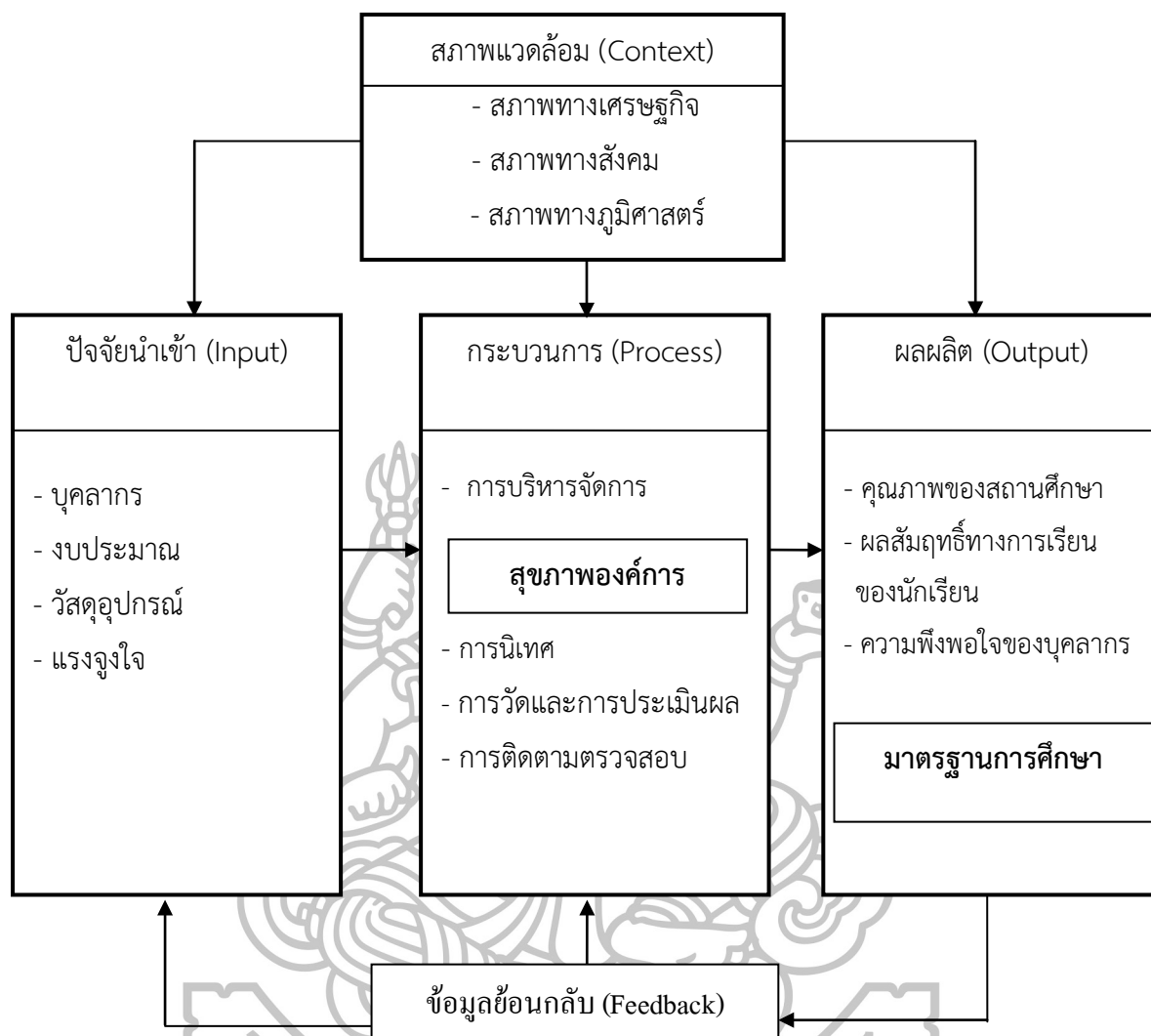
แห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้²⁰ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) คุณภาพผู้เรียน 2) การจัดการศึกษา 3) การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) อัตลักษณ์ของสถานศึกษา 5) มาตรการส่งเสริม²¹ ในส่วนของ มาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งมี 5 ด้าน คือ 1) คุณภาพผู้เรียน 2) การจัดการศึกษา 3) การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) อัตลักษณ์ 5) มาตรการส่งเสริม²² ผู้วิจัยมีความประสงค์จะนำแนวคิดของสุขภาพองค์การและ มาตรฐานการศึกษามาเป็นขอบข่ายเชิงมโนทัศน์สรุปในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดังแผนภูมิที่ 1



²⁰ สำนักงานสภาการศึกษา, มาตรฐานการศึกษา เข้าถึงเมื่อ 7 เมษายน 2557, เข้าถึงจาก <http://www.onec.go.th>.

²¹ สำนักทดสอบทางการศึกษา, แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (กรุงเทพฯ : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2554), 11.

²² สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1, มาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (กรุงเทพฯ , 2555), ก.



แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงมนทัศน์สรุป

ที่มา : ประยุกต์จาก Daniel Katz and Robert L. Kahn, *The Social Psychology of Organizations* , 2nd Ed.(New York : John Wiley & Son, 1978), 20-22.

: จันทรานี สงวนนาม, *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา* , พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : บริษัทบุ๊ค พอยท์ จำกัด, 2551), 95.

: Robert G. Owens, *Organizational Behavior in Education*, 5th ed” (New Jersey : Prentice-Hall, 1995) , 220-221.

: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1, *มาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1* (กรุงเทพฯ , 2555), ก.

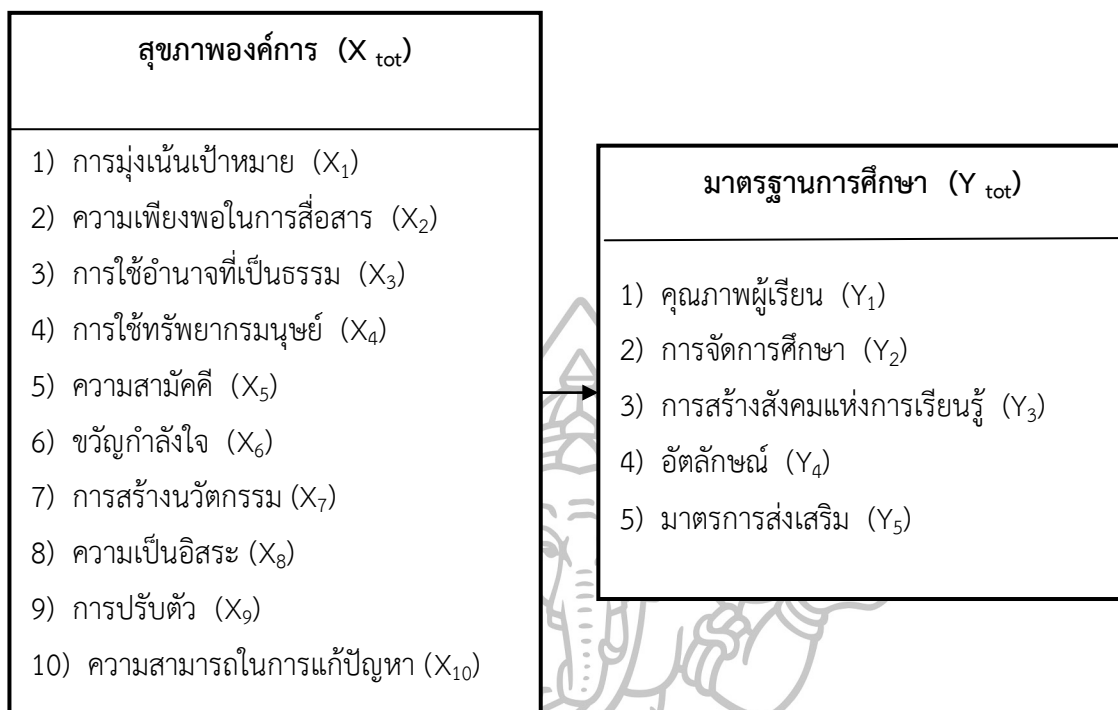
ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดสุขภาพองค์การตามแนวคิดของโอเวน (Owens) โดยได้แบ่งเป็น 10 ด้าน คือ 1) การมุ่งเน้นเป้าหมาย (goal focus) 2) ความเพียงพอในการสื่อสาร (communication adequacy) 3) การใช้อำนาจที่เป็นธรรม (optimal power equalization) 4) การใช้ทรัพยากรมนุษย์ (human resource utilization) 5) ความสามัคคี (cohesiveness) 6)ขวัญกำลังใจ (morale) 7) การสร้างนวัตกรรม (innovativeness) 8) ความเป็นอิสระ (autonomy) 9) การปรับตัว (adaptation) 10) ความสามารถในการแก้ปัญหา (problem – solving adequacy)²³ ในส่วนของมาตรฐานการศึกษาได้ศึกษา มาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ซึ่งกำหนดโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งมี 5 ด้าน คือ 1) คุณภาพผู้เรียน 2) การจัดการศึกษา 3) การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) อัตลักษณ์ 5) มาตรการส่งเสริม²⁴ ดังแผนภูมิที่ 2



²³Robert G. Owens, *Organizational Behavior in Education*, 5th ed” (New Jersey : Prentice-Hall, 1995) , 220

²⁴สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1, *มาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1* (กรุงเทพฯ , 2555), ก.



แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : Robert G. Owens, *Organizational Behavior in Education*, 5th ed (New Jersey : Prentice-Hall, 1995) , 220-221.

: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1, มาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (กรุงเทพฯ , 2555), ก.

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายเฉพาะของคำที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นิยามความหมายของคำต่างๆ ไว้ดังนี้

สุขภาพองค์การ หมายถึง ความสามารถขององค์การที่เกิดจากสภาวะการปฏิบัติงานตามภารกิจและความรับผิดชอบขององค์การทำให้องค์การมีความพร้อมที่จะคงอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมและสภาวะการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม สามารถจะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงให้องค์การมีการพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย การมุ่งเน้นเป้าหมาย ความเพียงพอในการสื่อสาร การใช้อำนาจที่เป็นธรรม การใช้ทรัพยากรมนุษย์ ความสามัคคี ขวัญกำลังใจ การสร้างนวัตกรรม ความเป็นอิสระ การปรับตัว และความสามารถในการแก้ปัญหา

มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการวัดหรือตรวจสอบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ประกอบด้วย คุณภาพผู้เรียน การจัดการศึกษา การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ อัตลักษณ์ และมาตรการส่งเสริม

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ 23 เขต ประกอบด้วย เขตพญาไท บางซื่อ ดุสิต สัมพันธวงศ์ ปทุมวัน ราชเทวี พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย บางแค บางขุนเทียน บางบอน ทุ่งครุ ราชบุรีบูรณะ จอมทอง คลองสาน ธนบุรี ภาษีเจริญ ตลิ่งชัน ทวีวัฒนา บางพลัด บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ และหนองแขม ซึ่งแบ่งเป็น 6 กลุ่มโรงเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 67 โรงเรียน

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่อง “สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1” ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วยหลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากตำรา เอกสารวิชาการ วารสาร รายงานการวิจัยทั้งในและต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจ โดยในส่วนแรกนั้นจะเป็นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพองค์การ ส่วนที่สองจะเป็นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษา ส่วนที่สามเกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และส่วนสุดท้ายจะเป็นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

สุขภาพองค์การ

ความหมายของสุขภาพองค์การ

ความหมายของสุขภาพองค์การ (Organizational Health) มาจากคำสองคำรวมกันระหว่างคำว่า “สุขภาพ” (Health) กับ “องค์การ” (Organization) ซึ่งทั้งสองคำต่างมีความหมายดังนี้

คำว่า “สุขภาพ” มากจากภาษาอังกฤษ “health” ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาเยอรมันว่า มีความหมาย 3 ประการคือ ความปลอดภัย (Safe) ไม่มีโรค (Sound) หรือทั้งหมด (Whole) ในพจนานุกรมออกซ์ฟอร์ด ได้ให้ความหมายของ health สภาพความเป็นอยู่ที่ปราศจากความเจ็บป่วยหรือการบาดเจ็บ²⁵ อย่างไรก็ตามในระยะต่อมานักวิชาการทั้งหลายรวมทั้งองค์การอนามัยโลกได้ให้ความหมายของสุขภาพ แตกต่างกันไป ซึ่งความหมายของสุขภาพที่แตกต่างกันนี้จะนำไปสู่เป้าหมายและวิธีการกระทำเพื่อสุขภาพแตกต่างกันได้²⁶ คำว่า สุขภาพ (Health) มีความหมายตามพจนานุกรม

²⁵Oxford University Press, **Health** [accessed 2014 Apr. 9]. Available from : <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/health?q=health>.

²⁶ ภาณุ อดุลกลิ่น, **แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพ** เข้าถึงเมื่อ 7 เมษายน 2557, เข้าถึงจาก <http://www.gotoknow.org/posts/467458>

ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง (น.) ภาวะที่ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ²⁷ ในปี 1948 องค์การอนามัยโลก (The World Health Organization : WHO) ได้บัญญัติความหมายของคำว่า “สุขภาพ” ไว้ในธรรมนูญขององค์การอนามัยโลกว่า ภาวะแห่งความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ รวมถึงการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยดี มิใช่เพียงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บและทุพพลภาพเท่านั้น²⁸

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า สุขภาพ หมายถึง ความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บในทุกส่วนของร่างกาย มีสุขภาพจิตดี และสามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ส่วนคำว่า “องค์กร” (Organization) ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของ องค์กรไว้อย่างหลากหลายและสอดคล้องกัน บาร์นาร์ด (Barnard) ได้ให้ความหมายคำว่าองค์กรไว้ว่า องค์กรเป็นหน่วยทางสังคม (social unit) อย่างหนึ่ง ที่เกิดจากการรวมเอากระบวนการแบบ ความสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์กรตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งได้กำหนด และยอมรับโดยสังคมอย่างมีระบบ มีแบบแผน มีอาณาเขต มีความสัมพันธ์เฉพาะตัว และมีกรรมวิธีที่จะสร้างเสริมทำนุบำรุงรักษาทรัพยากรบุคคลรวมทั้งทรัพยากรอื่นๆ เพื่อให้สมาชิกในองค์กร ดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายได้²⁹ ส่วน ฮอลล์ (Hall) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า องค์กรเป็นความสัมพันธ์ และการประสานงานระหว่างสมาชิกองค์กร มีอาณาเขตเป็นของตนเอง มีระเบียบกฎเกณฑ์ มีการ กำหนดโครงสร้างอำนาจ มีระบบการติดต่อสื่อสาร และมีการดำเนินการที่ต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายที่วางไว้³⁰ ส่วน ริงชัย สันติวงษ์ ได้กล่าวถึง องค์กร ว่าเป็นหน่วยทางสังคมที่รู้จักกันและมีการ ประสานเข้าด้วยกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน พร้อมกับการมีขอบเขตที่สามารถแยกชัดเป็นเอกเทศ ได้ โดยเวลาเดียวกันก็จะมีหน้าที่หรือประกอบกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นงานที่กระทำอย่างต่อเนื่อง โดยมีจุดมุ่งที่จะให้บรรลุในเป้าหมายหรือจุดของเป้าหมายร่วมกัน³¹ ซึ่งสอดคล้องกับ

²⁷ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (กรุงเทพฯ : บริษัท นานมีบุ๊คพับลิชบริเคชั่น จำกัด, 2546), 1201.

²⁸ พัฒน์ สุจันงค์, สุขศึกษา (กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2532), 2.

²⁹ Chester. I. Barnard, *The Function of the Executive* (Cambridge : Harvard University Press, 1938), 72.

³⁰ Richard H. Hall, *Organizations : structure, process, and outcomes*, 6th ed. (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice – Hall Inc., 1996), 30.

³¹ ริงชัย สันติวงษ์, *องค์กรและการจัดการ : ทันสมัยยุคโลกาภิวัตน์* (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2540).

พะยอม วงศ์สารศรี ได้กล่าวว่า องค์กรหมายถึง กลุ่มคนที่อยู่รวมตัวกันโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการทำกิจกรรมหรืองานอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยจะต้องอาศัยกระบวนการในการจัดโครงสร้างของกิจกรรมหรืองานนั้นออกเป็นประเภทต่างๆ เพื่อให้การแบ่งงานแก่สมาชิกในองค์กรดำเนินการบรรลุเป้าหมาย ลักษณะขององค์กรเป็นระบบเปิดที่นำสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เป็นสิ่งนำเข้า ซึ่งประกอบด้วย วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ แรงงาน ทุน และข่าวสารข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ไปสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลง โดยใช้วิธีการและเทคนิคต่างๆ ในการจัดการเพื่อให้สิ่งนำเข้าไปสู่สิ่งส่งออกที่พึงประสงค์ และสิ่งส่งออกดังกล่าวได้แก่ ผลผลิตหรือบริการต่างๆ ขององค์กร³²

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า องค์กร คือกลุ่มบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมตัวกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน โดยมีจุดประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งได้กำหนดและยอมรับในสังคมอย่างมีระเบียบแบบแผน เพื่อให้สามารถดำเนินงานบรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันจะเกิดเป็นคำใหม่นั้นคือ สุขภาพองค์การ (Organization Health) มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน จากการศึกษาพบว่า สุขภาพองค์การ เป็นคำศัพท์ที่ ไมล์ (Miles) นักวิเคราะห์องค์การในยุคพฤติกรรมศาสตร์บัญญัติขึ้นใช้ โดยทำการศึกษาจากแนวคิดและทฤษฎีทั้งทางวิทยาศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ สุขภาพองค์การตามแนวคิดของไมล์ (Miles) หมายถึงการศึกษาองค์การเพื่อให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างมีแผน โดยให้ความสำคัญเร่งด่วนไปที่การพิจารณาขอบเขตอย่างกว้างๆ ของกิจกรรมต่างๆ ที่กระทำร่วมกันในองค์กรด้วยการอาศัยการศึกษาการค้นคว้าวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างมีความหมายเกี่ยวกับความพยายามหาแนวทางที่จะปรับปรุงองค์การให้เป็นสถานที่น่าอยู่ นำทำงานน่าเรียนรู้ หรืออย่างน้อยที่สุดในวันๆหนึ่ง ได้มีการดำเนินการในส่วนต่างๆ ขององค์การอย่างมีระบบ³³ ฮอย ทาร์เตอร์ และคอตแคมป์ (Hoy, Tarter and Kottkamp) กล่าวว่า สุขภาพองค์การเป็นสภาวะการปฏิบัติงานในองค์การตามภารกิจและการได้ตอบสนองการกระทำตามหน้าที่ของระบบสังคม ด้านการปรับตัว (Adaptation) การบรรลุเป้าหมาย (Goal Attainment) การบูรณาการ(Integration) และการรักษาระเบียบแบบแผนขององค์การ(Latency) ทำให้องค์การมีความพร้อมที่จะคงอยู่ท่ามกลาง สิ่งแวดล้อมและสภาวะการณ์ต่างๆ ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีโอกาสปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้องค์กรอยู่รอด

³² พะยอม วงศ์สารศรี, **องค์กรและการจัดการ** (กรุงเทพฯ : สุภา, 2542), 4.

³³ กมลลาศน์ ศรประสิทธิ์, “การพัฒนาเครื่องมือตรวจวัดสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553), 45.

เจริญก้าวหน้า และพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน³⁴ ต่อมาในระยะหลัง ความหมายของ สุขภาพองค์การ ได้ถูกกำหนดขึ้นใหม่โดยการศึกษาค้นคว้าวิจัยของนักวิชาการทางการบริหาร การศึกษาคือ ฮอยและเฟลด์แมน (Hoy and Feldman) ซึ่งให้ความหมายของสุขภาพองค์การว่า สภาวะการปฏิบัติงานในองค์การตามภารกิจและการได้ตอบสนองการกระทำตามหน้าที่สำคัญของ ระบบสังคมด้านการปรับตัว การทำให้บรรลุเป้าหมาย การบูรณาการและการรักษาระเบียบแบบแผน ขององค์การ ทำให้องค์การมีความพร้อมที่จะคงอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมและสภาวะการณ์ต่างๆ ใน ระบบสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีโอกาสที่จะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงให้องค์การมีการพัฒนา ก้าวหน้าได้อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน³⁵ นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านได้กล่าวถึง ความสำคัญของสุขภาพองค์การไว้ อาทิเช่น อาร์จิริส (Argyris) ได้ยืนยันว่าในสภาพการณ์ที่มีการ รวมตัวกัน มีข้อจำกัดของผลผลิต มีการแข่งขัน และพนักงานไม่สนใจทำงาน พนักงานมีพฤติกรรม ผลักดันความต้องการของตนเหนือเป้าหมายขององค์การเป็นกลุ่มอาการที่แสดงว่า องค์การมีสุขภาพ ไม่ดี³⁶ ซึ่ง ฮอยและฟอร์ซีส (Hoy and Forsyth) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า สุขภาพองค์การยังเป็นตัว บ่งชี้อย่างหนึ่งของความสำเร็จหรือประสิทธิผลขององค์การ องค์การใดมีสุขภาพดีจะทำให้การบริหาร องค์การนั้นมีประสิทธิผล ในทางตรงกันข้ามถ้าองค์การใดสุขภาพไม่ดีจะทำให้การบริหาร นั้นไม่มี ประสิทธิภาพ³⁷ พรณีส สุวตถิ ได้ให้ความหมายของคำว่า “สุขภาพองค์การ” หมายถึง ภาวะแห่ง ความสมบูรณ์ขององค์การที่สามารถคงอยู่ในสังคมได้ด้วยดี หากเปรียบองค์การเป็น สิ่งมีชีวิต องค์การ ก็จะมีการเกิดการเจริญเติบโต การเสื่อม และการตายได้ในที่สุด ซึ่งคล้ายกับ ชีวิตมนุษย์ การที่มนุษย์ จะดำรงชีวิตอยู่ได้จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยต่างๆ มาหล่อเลี้ยง อาทิ อาหาร อากาศ เครื่องนุ่งห่ม และ ยารักษาโรค ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นตัวป้อน (Input) ที่เข้าไปในร่างกาย เพื่อทำให้เกิดกระบวนการ (Process) ในการทำงานของอวัยวะต่างๆ อย่างเป็นระบบ เช่น ระบบหายใจ ระบบหมุนเวียนโลหิต ระบบย่อยอาหาร ตลอดจนระบบขับถ่าย หากอวัยวะดังกล่าวทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้

³⁴Wayne K.Hoy, C.J Tarter, and Kottkamp, **Open Schools/ Healthy Schools: Measuring Organizational Climate** (Beverly Hills, Ca : Sage, 1991), 20

³⁵Wayne K.Hoy and J.A. Feldman, **Organizational Health : The Concept and its Measure** (Journal of Research and Development in Education. (n.p., n.d.)

³⁶Chris Argyris, **Integrating the Individual and the Organization** (New York : Wiley, 1964), 35.

³⁷Miles cited in Hoy and Forsyth, **Effective Supervision : Theory into Practice** (New York : Random House, 1986), 326.

ให้ระบบต่างๆ สามารถทำงานได้อย่างสอดคล้องและประสานสัมพันธ์กันดี ก่อให้เกิดผลผลิต (Output) ที่ดี คือ ความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ รวมถึงการดำรงชีวิตที่ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ เมื่ออุปมาให้องค์การเปรียบเสมือนร่างกายของมนุษย์ แล้วองค์การมีระบบภายในหลายระบบ ทำงานตามภารกิจหน้าที่คล้ายกับระบบการทำงานในร่างกายมนุษย์เช่นกัน ระบบดังกล่าว ได้แก่ ระบบโครงสร้าง (Structural Subsystem) ระบบเทคโนโลยี (Technology Subsystem) ระบบงาน (Task Subsystem) และระบบคน (People Subsystem) ในแต่ละระบบมีองค์ประกอบภายในทำหน้าที่เป็นกลไกของการทำงาน เช่นเดียวกับการทำงานของอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย หากองค์ประกอบแต่ละส่วนทำงานได้ดีก็จะทำให้ระบบสามารถประสานสัมพันธ์กันได้ องค์การก็สามารถสนองตอบต่อเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ได้สำเร็จ แต่หากองค์ประกอบใดไม่สามารถทำงานหรือเสื่อมสมรรถภาพไปเป็นผลให้ระบบขาดความคล่องตัว ในการประสานการทำงานร่วมกัน ด้วยเหตุนี้เอง องค์การก็จะพบปัญหาในการปฏิบัติงานมีสภาพการณ์ของความไม่สมบูรณ์เกิดขึ้นทำให้องค์การไม่สามารถคงอยู่ได้ และในที่สุดองค์การนั้นก็ เสื่อมและตายไป เช่นเดียวกับชีวิตของมนุษย์³⁸ ส่วน จีรัฎฐิติกาล ก้อนเพชร ได้สรุปความหมายของสุขภาพองค์การไว้ว่า เป็นความสามารถปฏิบัติงานตามภารกิจและความรับผิดชอบ ตอบสนองการกระทำตามทฤษฎีและภาระหน้าที่ของระบบสังคมในองค์การ เพื่อให้้องค์การมีสภาพคงอยู่ได้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและสามารถปรับปรุงพัฒนาให้ก้าวไปอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ³⁹

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า สุขภาพองค์การ หมายถึง ความสามารถขององค์การที่เกิดจากสถานะการปฏิบัติงานตามภารกิจและความรับผิดชอบขององค์การทำให้องค์การมีความพร้อมที่จะคงอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมและสภาวะการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม สามารถจะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงให้องค์การมีการพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างต่อเนื่อง

³⁸ พรรณี สุวดี, “การวิเคราะห์สุขภาพองค์การโรงเรียนประถมศึกษา”, (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537)

³⁹ จีรัฎฐิติกาล ก้อนเพชร , “ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความพึงพอใจของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2546), 8.

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสุขภาพองค์การ

ดาฟท์ (Daft) มีแนวคิดว่า สุขภาพองค์การ (Organizational Health) เป็นเกณฑ์หนึ่งซึ่งชี้ประสิทธิผลขององค์การ เป็นการประเมินกระบวนการปฏิบัติงานภายในองค์การ องค์การที่มีสุขภาพดี แสดงว่าการบริหารองค์การประสบความสำเร็จ องค์การสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ มีการทำงานที่ราบรื่นและสิ้นเปลือง สมาชิกในองค์การมีความสุข มีความพอใจในการทำงานและองค์การมีผลผลิตสูง⁴⁰ เบคฮาร์ด (Beckhard) กล่าวว่าองค์การที่มีสุขภาพสมบูรณ์แสดงให้เห็นว่า องค์การนั้นมีการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงก้าวทันสถานการณ์ มีการจัดโครงสร้างอย่างเป็นระบบ มีวิสัยทัศน์ดี มีการทำงานเป็นทีม มีการสื่อสารเป็นระบบเปิด มีระบบการให้รางวัลที่ดีและมีสัมพันธภาพที่ดีกับสังคม⁴¹

สุขภาพองค์การ (Organizational Health) เป็นแนวคิดซึ่ง มายส์ (Miles) นักวิเคราะห์องค์การในยุคพฤติกรรมศาสตร์ ได้เป็นผู้ริเริ่มบัญญัติคำนี้ขึ้นมาใช้ เขาได้พยายามศึกษาแนวคิดทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์โดยเฉพาะทางด้านมานุษยวิทยาและจิตวิทยาตลอดจนการฝึกปฏิบัติจริงโดยการเข้าไปสังเกตและศึกษาการทำงานของคนงานในโรงงานผลิตยาแห่งหนึ่งของประเทศอังกฤษ ทำให้ได้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ในการหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงองค์การอย่างมีแบบแผน ดังนั้นความพยายามเพื่อให้องค์การเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีแบบแผนและประสบผลสำเร็จ มายส์ (Miles) ได้ชี้ให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงอย่างมีแบบแผนต้องเริ่มจากการปรับปรุงสุขภาพองค์การ เป็นเป้าหมายเบื้องต้นโดยเฉพาะองค์การทางการศึกษา เช่น สถาบันหรือโรงเรียน การศึกษาสุขภาพองค์การจึงเป็นความสามารถของระบบโรงเรียน ซึ่งไม่เพียงแต่ทำหน้าที่ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังสามารถที่จะพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้ เพื่อให้การกระทำตามหน้าที่ของระบบสมบูรณ์ยิ่งขึ้น⁴² ในอดีต มายส์ (Miles) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับ องค์การที่มีสุขภาพสมบูรณ์ (healthy organization) ไว้ว่า เป็นสภาพขององค์การที่สามารถคงอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการจัดการให้องค์การได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะเวลาอันยาวนานตลอดจนสามารถแก้ไขแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ได้ จะเห็นได้ว่าการศึกษาสุขภาพองค์การตามแนวคิด

⁴⁰R.L. Daft, **Organizational : Theory and Design** (New York : McGraw-Hill, 1986), 104-105

⁴¹Beckhard. R, **The Healthy Organization : The Organization of the Future** (New York : Jossey-Bass, 1997), 326.

⁴²Wayne K. Hoy and J.A. Feldman, **Organization Health : The concept and its Measure** (Journal of Research and Development in Education, 1987), 28-29.

ของ มายส์ เป็นความสามารถในการจัดชุดของระบบเพื่อให้องค์การสามารถคงอยู่ได้ อย่างเหมาะสม เป็นระยะเวลานานและมีแนวโน้มบ่งบอกถึงการประเมินผลประสิทธิภาพขององค์การในมิติต่างๆรวม 10 มิติ ซึ่งเป็นผลจากการอุปมาพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มเล็กๆในองค์การ โดยมีข้อแม้ที่ยอมรับกันได้ ว่า แต่ละองค์การย่อมมีบางส่วนคล้ายคลึงกันและมีปัญหาที่ซับซ้อนเช่นเดียวกัน มิติแต่ละด้านล้วนมีความสำคัญเฉพาะตัวและมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่าง แน่นแฟ้น ทั้งนี้ จาโฮดาและอาร์จิริส (Jahoda and Argyris) เพื่อนร่วมงานได้ช่วยกันประเมินโดยใช้เกณฑ์พุทธะดับและให้ข้อสังเกตที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา กล่าวคือ ลักษณะสุขภาพขององค์การตามที่มายส์ได้เสนอไว้ภายใต้กรอบแนวคิดขององค์การที่เป็นระบบเปิด ซึ่งมีการหมุนเวียนแลกเปลี่ยนข้อมูลกันตลอดเวลา สุขภาพขององค์การจึงเป็นผลผลิต ที่ออกมาจากระบบแสดงถึงความสามารถขององค์การ เพื่อการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาองค์การให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีแบบแผน มายส์ได้ทำการศึกษาโดยการเข้าไปสังเกต และศึกษาการทำงานของคนงานในโรงงานผลิตยาแห่งหนึ่งของประเทศอังกฤษ ทำให้ได้ข้อคิดในการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงขององค์การ ซึ่งรายละเอียดของมิติแต่ละด้านมีดังนี้⁴³

1. เป้าหมาย (goal focus) ต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับของสมาชิกทุกคนในองค์การ และนอกจากนั้นเป้าหมายที่มีอยู่ในองค์การจะต้องเข้าถึงได้ โดยอาศัยการใช้ทรัพยากรที่องค์การมีอยู่และเป็นเป้าหมายที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมสามารถก้าวไปสู่ความสำเร็จได้
2. มีการติดต่อสื่อสารอย่างเหมาะสม (communication adequacy) การสื่อสารภายในเป็นสิ่งที่ยั่งยืนมาก เนื่องจากองค์การประกอบด้วยคนจำนวนมากอยู่ร่วมกัน ข่าวสารอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ทั้งระบบข่าวสารในแกนตั้งและในแกนนอน ตลอดจนการเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมภายนอก สำหรับองค์การที่มีสุขภาพดีการเดินทางของข่าวสารต้องมีการแปรเปลี่ยนน้อยที่สุด คือจะต้องมีวิธีการที่ดี และรับรู้ได้อย่างฉับพลันโดยเฉพาะการติดต่อสื่อสารภายใน
3. ความเป็นธรรมในการใช้อำนาจ (optimal power equalization) ในองค์การที่มีสุขภาพดี การกระจายอำนาจจำเป็นต้องมีความยุติธรรม หมายถึง ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาควรจะต้องมีอิทธิพล คือมีอำนาจในทางที่ดีโดยการกระจายอำนาจอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง
4. มีการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม (resource utilization) ในองค์การที่มีสุขภาพดีจะต้องสามารถใช้วัตถุที่เป็นปัจจัยนำเข้า ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากร ในองค์การจะต้องไม่มีใครทำงานหนักจนเกินไป และยังมีบางคนไม่ได้ทำอะไรเลย การเฉลี่ยปริมาณงานจะต้องให้

⁴³ Matthew B. Miles, *Planned Change and Organizational Health : Figure and Ground* (Boston : Allyn and Bacon, 1973), 378-380.

ได้เท่าเทียมกัน ในองค์การที่มีสุขภาพดีนั้นแม้บุคลากรทั้งหลายจะทำงานหนักกันทุกคน เขาเหล่านั้นไม่ได้รู้สึกว่าคุณต้องทำงานหนักกว่าคนอื่น ๆ จะทำงานด้วยใจจดจ่อกับการทำงาน และพยายามสร้างสรรค์งานเพื่อความเจริญขององค์การ

5. ความสามัคคี (cohesiveness) องค์การที่มีสุขภาพดีสมาชิกมีความยึดเหนี่ยวต่อกันภายในกลุ่ม รักใคร่สนิทสนมและปรองดองกันอย่างดี คนที่มีสุขภาพดีมีภาพแจ่มชัดเกี่ยวกับตนเองนั่นคือรู้ว่าตัวเองคือใคร ดำเนินการต่างๆ เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้สำหรับตนนอกจากนี้คนที่มีสุขภาพดีจะเป็นที่ชอบตนเอง ไม่ทำลายตนเอง องค์การที่มีสุขภาพดีเช่นกัน จำเป็นต้องเข้าใจในตัวของมันเอง สมาชิกมีความรู้สึกอยากอยู่ในองค์การต้องการได้รับอิทธิพลจากองค์การ แต่เป็นอิทธิพลในรูปของความร่วมมือซึ่งกันและกัน

6. ขวัญ (morale) เป็นสภาพของความพอใจที่มีอยู่ในตัวบุคคล แต่มีแค่ความพอใจยังไม่เพียงพอ ดังนั้นขวัญภายในองค์การจึงรวมถึงผลรวมของอารมณ์ ซึ่งรวมถึงความรู้สึก ความพอใจและความปิติยินดี ซึ่งมีลักษณะตรงกันข้ามกับความรู้สึกไม่สบาย ไม่พอใจ ขวัญขององค์การจะเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความสุข ความพึงพอใจของบุคคลภายในองค์การ

7. นวัตกรรม (innovativeness) องค์การที่มีสุขภาพดีจะต้องมีแนวโน้มที่จะใช้กระบวนการใหม่ๆ ในการทำงานเคลื่อนสู่เป้าหมายใหม่ๆ ผลผลิตใหม่ๆ ออกมา และขยายตัวให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ลักษณะของระบบเช่นนี้จะสามารถสร้างความเจริญงอกงาม พัฒนาและเปลี่ยนแปลงมากกว่าที่จะอยู่คงที่ และมุ่งงามกับงานที่เป็นแค่กิจวัตรประจำวัน และมาตรฐานกำหนด

8. ความอิสระ (autonomy) คนที่มีสุขภาพดีโดยปกติพฤติกรรมของเขาจะแสดงออกมาจากภายในตัวเองไปสู่ภายนอก ซึ่งจะเป็นคนที่มีอิสระในตัวเอง ไม่เอาตัวเองไปพึ่งพิงคนอื่นหรือกับคนที่อำนาจสูงกว่า หรือไปยุ่งกับความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงอะไร องค์การที่มีสุขภาพดีเช่นเดียวกัน ไม่ควรเป็นตัวทำลายต่อความรู้สึกของคนภายนอกด้วย และองค์การนั้นต้องรู้สึกมีอิสระจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกับบุคคล นั่นหมายความว่า องค์การจะแสดงพฤติกรรมใดๆ ออกมาต้องมีเสรีภาพในการแสดงไม่ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม

9. การปรับตัว (adaptation) มีความสามารถในการปรับตัว เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้พัฒนาได้ มีลักษณะของการมีอิสระเสรีที่จะเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับองค์การหรือบุคคลต่อความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ในกรณีที่มีความต้องการของสิ่งแวดล้อมจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ในการปรับตัวเข้าหากัน องค์การจะต้องมีความมั่นคงและอดทนตามสภาพแวดล้อม

10. ความสามารถในการแก้ปัญหาที่เหมาะสม (problem – solving adequacy) การได้รับความกดดัน ความยุ่งยากและความไม่สำเร็จในการแก้ปัญหาที่ยุ่ยาก ในที่นี้มีได้หมายความว่า องค์การหรือบุคคลที่มีสุขภาพดีนั้นจะปราศจากซึ่งปัญหาและความยุ่งยาก แต่อยู่ที่ว่าบุคคลเหล่านั้น

สามารถแก้ปัญหาโดยใช้พลังงานน้อยที่สุดและยังคงมีปัญหาที่ต้องแก้โดยที่กระบวนการแก้ปัญหาเหล่านั้นไม่ทำให้องค์กรอ่อนแอลงไป แต่อาจจะสามารถคงสภาพหรือเข้มแข็งยิ่งขึ้น ดังนั้นองค์การที่สุขภาพดีต้องมีโครงสร้างและขบวนการที่พัฒนาแล้วอย่างดี เพื่อรับทราบปัญหาที่มีอยู่เพื่อแสวงหาวิธีแก้ปัญหาตลอดจนเพื่อใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของการแก้ปัญหาด้วย

จากมิติทั้ง 10 ด้านดังกล่าว จาโฮดาและอาร์กิริส (Jahoda and Argyris) ได้ร่วมกันประเมินโดยใช้เกณฑ์ และให้ข้อสังเกตเป็นประโยชน์ต่อการศึกษากล่าวคือ ลักษณะของสุขภาพองค์การตามที่มาส์ (Miles) ได้เสนอไว้เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะหรือความต้องการของระบบ 3 ด้าน คือด้านภารกิจ (task) ด้านการบำรุงรักษา (maintenance) และด้านความเจริญและการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์ (growth and changefulness)⁴⁴

ความต้องการด้านภารกิจ (task needs) ได้แก่

1. มุ่งเน้นเป้าหมาย (goal focus) ต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับของสมาชิกทุกคนในองค์กร และนอกจากนั้นเป้าหมายที่มีอยู่ในองค์กรจะต้องเข้าถึงได้โดยอาศัยการใช้ทรัพยากรที่องค์กรมีอยู่และเป็นเป้าหมายที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมสามารถก้าวไปสู่ความสำเร็จได้

2. ความเพียงพอในการสื่อสาร (communication adequacy) การสื่อสารภายในเป็นสิ่งจำเป็นมาก เนื่องจากองค์การประกอบด้วยคนจำนวนมากอยู่ร่วมกัน ข่าวสารอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ทั้งระบบข่าวสารในแกนตั้งและในแกนนอน ตลอดจนการเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมภายนอก สำหรับองค์การที่มีสุขภาพดีการเดินทางของข่าวสารต้องมีการแปรเปลี่ยนน้อยที่สุด คือจะต้องมีวิธีการที่ดี และรับรู้ได้อย่างฉับพลันโดยเฉพาะการติดต่อสื่อสารภายใน

3. การใช้อำนาจที่เป็นธรรม (optimal power equalization) ในองค์การที่มีสุขภาพดี การกระจายอำนาจจำเป็นต้องมีความยุติธรรม หมายถึง ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาควรจะต้องมีอิทธิพล คือมีอำนาจในทางที่ดีโดยการกระจายอำนาจอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง ความต้องการด้านการบำรุงรักษา (maintenance needs) ได้แก่

4. มีการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม (resource utilization) ในองค์การที่มีสุขภาพดีจะต้องสามารถใช้วัสดุที่เป็นปัจจัยนำเข้า ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากร ในองค์การหนึ่งๆจะต้องไม่มีใครทำงานหนักจนเกินไป และยังมีบางคนไม่ได้ทำอะไรเลย การเฉลี่ยปริมาณงานจะต้องให้ได้เท่าเทียมกัน ในองค์การที่มีสุขภาพดีนั้นแม้บุคลากรทั้งหลายจะทำงานหนัก

⁴⁴Matthew B. Miles, *Planned Change and Organizational Health : Figure and Ground* (Boston : Allyn and Bacon, 1973), 437-441.

กันทุกคน เขาเหล่านั้นไม่ได้รู้สึกว่าคุณต้องทำงานหนักกว่าคนอื่น ๆ จะทำงานด้วยใจจดจ่อกับการทำงาน และพยายามสร้างสรรค์งานเพื่อความเจริญขององค์การ

5. ความสามัคคี (cohesiveness) องค์การที่มีสุขภาพดีสมาชิกมีความยึดเหนี่ยวต่อกันภายในกลุ่ม รักใคร่สนิทสนมและปรองดองกันอย่างดี คนที่มีสุขภาพดีมีภาพแจ่มชัดเกี่ยวกับตนเอง นั่นคือรู้ว่าตัวเองคือใคร ดำเนินการต่างๆ เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้สำหรับตนนอกจากนี้คนที่มีความสุขดีจะเป็นที่ชอบตนเอง ไม่ทำลายตนเอง องค์การที่มีสุขภาพดีเช่นกัน จำเป็นต้องเข้าใจในตัวของมันเอง สมาชิกมีความรู้สึกอยากอยู่ในองค์การต้องการได้รับอิทธิพลจากองค์การ แต่เป็นอิทธิพลในรูปของความร่วมมือซึ่งกันและกัน

6. ขวัญกำลังใจ (morale) เป็นสภาพของความพอใจที่มีอยู่ในตัวบุคคล แต่มีแค่ความพอใจยังไม่เพียงพอ ดังนั้นขวัญภายในองค์การจึงรวมถึงผลรวมของอารมณ์ ซึ่งรวมถึงความรู้สึก ความพอใจและความปิติยินดี ซึ่งมีลักษณะตรงกันข้ามกับความรู้สึกไม่สบาย ไม่พอใจ ขวัญขององค์การจะเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความสุข ความพึงพอใจของบุคคลภายในองค์การ ความต้องการด้านความเจริญและการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์ (growth and changefulness needs)

7. การสร้างนวัตกรรม (innovativeness) องค์การที่มีสุขภาพดีจะต้องมีแนวโน้มที่จะใช้กระบวนการใหม่ๆในการทำงานเคลื่อนสู่เป้าหมายใหม่ๆ ผลผลิตใหม่ๆออกมา และขยายตัวให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ลักษณะของระบบเช่นนี้จะสามารถสร้างความเจริญงอกงาม พัฒนาและเปลี่ยนแปลงมากกว่าที่จะอยู่คงที่ และมุ่งงำกับงานที่เป็นแค่กิจวัตรประจำวัน และมาตรฐานกำหนด

8. ความเป็นอิสระ (autonomy) คนที่มีสุขภาพดีโดยปกติพฤติกรรมของเขาจะแสดงออกมาจากภายในตัวเองไปสู่ภายนอก ซึ่งจะเป็นคนที่มีอิสระในตัวเอง ไม่เอาตัวเองไปพึ่งพิงคนอื่นหรือกับคนที่อำนาจสูงกว่า หรือไปยุ่งกับความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงอะไร องค์การที่มีสุขภาพดีเช่นเดียวกัน ไม่ควรเป็นตัวทำลายต่อความรู้สึกของคนภายนอกด้วย และองค์การนั้นต้องรู้สึกมีอิสระจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกับบุคคล นั้นหมายความว่า องค์การจะแสดงพฤติกรรมใดๆ ออกมาต้องมีเสรีภาพในการแสดงไม่ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม

9. การปรับตัว (adaptation) มีความสามารถในการปรับตัว เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้พัฒนาได้ มีลักษณะของการมีอิสระเสรีที่จะเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับองค์การหรือบุคคลต่อความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ในกรณีที่มีความต้องการของสิ่งแวดล้อมจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ในการปรับตัวเข้าหากัน องค์การจะต้องมีความมั่นคงและอดทนตามสภาพแวดล้อม

10. ความสามารถในการแก้ปัญหา (problem - solving adequacy) การได้รับความกดดัน ความยุ่งยากและความไม่สำเร็จในการแก้ปัญหาที่ยุ่ยาก ในที่นี้มีได้หมายความว่า

องค์การหรือบุคคลที่มีสุขภาพดีนั้นจะปราศจากซึ่งปัญหาและความยุ่งยาก แต่อยู่ที่ว่าบุคคลเหล่านั้นสามารถแก้ปัญหาโดยใช้พลังน้อยที่สุดและยังคงมีปัญหาคือต้องแก้โดยที่กระบวนการแก้ปัญหาเหล่านั้นไม่ทำให้องค์การอ่อนแอลงไป แต่อาจจะสามารถคงสภาพหรือเข้มแข็งยิ่งขึ้น ดังนั้นองค์การที่สุขภาพดีต้องมีโครงสร้างและขบวนการที่พัฒนาแล้วอย่างดี เพื่อรับทราบปัญหาที่มีอยู่เพื่อแสวงหาวิธีแก้ปัญหาตลอดจนเพื่อใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของการแก้ปัญหาด้วย

นอกจากนี้ยังมีผู้เสนอเกณฑ์บ่งชี้การมีสุขภาพดีขององค์การ โดยให้ความสนใจที่การบรรลุความต้องการพื้นฐาน ตามกรอบแนวคิดของพาสัน (Pasonian Framework) ดังต่อไปนี้ การที่องค์การจะมีสุขภาพดีนั้น องค์การต้องสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐาน 2 ประการนี้ได้เป็นอย่างดี คือ⁴⁵

1. ความต้องการเชิงเครื่องมือ (instrumental needs of adaptation and goal achievement) คือ ความต้องการกุศโลบาย ยุทธวิธี หรือวิธีการในการปรับตัวและการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย
2. ความต้องการเชิงการแสดงออก (expressive needs of social normative integration) คือความต้องการมีชื่อเสียงและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

จะเห็นได้ว่าสุขภาพขององค์การนั้นเป็นความพยายามที่จะศึกษาและอธิบายองค์การในเชิงระบบ ไพทอร์ย เจริญพันธุ์วงศ์ กล่าวว่า องค์การในฐานะที่เป็นระบบนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต นอกจากนี้ยังประกอบด้วยข้อมูลย้อนกลับและสิ่งแวดล้อม เมื่อนำเข้าไปเกี่ยวข้องกับโครงสร้างขององค์การทุกๆส่วนจะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน เพื่อจะทำให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้⁴⁶ ในขณะที่ อรุณ รักธรรมได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับลักษณะขององค์การที่มีสุขภาพดี 23 ประการด้วยกัน คือ⁴⁷

1. สมาชิกทั้งหลายในองค์การมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวต่อไป ซึ่งเชื่อว่าของที่ทำมาเองด้วยฝีมือ จึงมีความรู้สึกเป็นเจ้าของอยู่ด้วยตั้งแต่แรก

⁴⁵Miles cited in Hoy and Forsyth, *Effective Supervision : Theory into Practice* (New York : Random House, 1986).

⁴⁶ไพทอร์ย เจริญพันธุ์วงศ์ , *การบริหารการศึกษา* (กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้งเฮ้าส์, 2529), 24-25.

⁴⁷อรุณ รักธรรม, *การพัฒนาองค์การเพื่อการเปลี่ยนแปลง* (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช , 2525), 228-231.

2. สมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบต่อปัญหา หรือข้อยุ่งยากที่เกิดขึ้นจึงมีพลังในการแก้ปัญหามากกว่าธรรมดา และมีความเชื่อมั่นว่าปัญหาดังกล่าวจะสามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้เสมอ

3. การแก้ปัญหาร่วมกันอย่างเป็นกันเอง ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญมาก ฐานะทางสังคม หรือขอบเขตด้านลำดับชั้นการบังคับบัญชาที่ดี ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการแก้ปัญหาก็จะไม่มีเหลืออยู่เลย ผู้บังคับบัญชาจะเปิดโอกาสให้บรรดาสมาชิกทุกคน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆอย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นความคิดในด้านการรู้จักการทำงานเป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม

4. ความสามารถ ความรู้สึกรับผิดชอบ ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ ปริมาณงาน และความเจตจำนงด้านวิชาชีพและหลักการพัฒนาการบริหารสิ่งต่างๆเหล่านี้ ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการวินิจฉัยสั่งการ ส่วนลำดับชั้นในการบังคับบัญชานั้นหาได้มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยไม่ ความรู้สึกรับผิดชอบส่วนตนจากภายในหรือความรู้สึกผูกพันทางจิตใจมีความสำคัญกว่าอำนาจทางด้านกฎหมายซึ่งเป็นสิ่งภายนอก นายจะอยู่ทำงานในสำนักงานหรือไม่ นั่นไม่สำคัญ คนงานจะรู้สึกเหมือนกันทั้งต่อหน้าและลับหลังไม่มีคำว่า แมวไม่อยู่หนูร่าเริง

5. มีข้อน่าสังเกตว่า การวางแผนที่ดี การทำงานร่วมกันที่ดี ล้วนทำกันเป็นคณะ มีความรับผิดชอบร่วมกัน

6. มีการยอมรับนับถือความคิดของผู้บริหารงานในระดับรองๆลงมาอย่างมาก หัวหน้าที่ดีต้องรู้จักใช้คนเก่งให้เป็นประโยชน์ จะได้นำความสามารถเหล่านั้นมาผนึกกำลังกัน ซึ่งความรู้ที่อยู่ทำงานไม่ใช่คน

7. การพิจารณาปัญหาใดก็ตาม ต้องคำนึงถึงสัมพันธภาพของบุคคลและความต้องการของบุคคลด้วย พฤติการณ์ที่ออกมาจากสัมพันธภาพนั้น จะมีส่วนเอื้ออำนวยต่อความสำเร็จของงานหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งนี้เป็นสำคัญ

8. มีการนำหลักการร่วมมือร่วมใจเข้ามาใช้อย่างเสรี ทุกคนพร้อมที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นและในทำนองเดียวกับผู้อื่นก็พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือด้วยเหมือนกัน วิธีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันดำเนินไปอย่างกว้างขวาง ถึงแม้ว่าจะมีการแข่งขันกันบ้างระหว่างบุคคลก็ดี กลุ่มก็ดี แต่การแข่งขันดังกล่าวเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม และดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ร่วมกันอย่างแน่นแฟ้น มีใจมุ่งเอาแต่ชนะแต่เพียงอย่างเดียว

9. เมื่อมีวิกฤตการณ์เกิดขึ้น สมาชิกจะผนึกกำลังกันอย่างรวดเร็วเข้าแก้ไข สถานการณ์จนกระทั่งวิกฤตการณ์ดังกล่าวสลายตัวไปในที่สุด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือรู้สึกว่ายากมาแล้วเราต้องช่วยเหลือกัน

10. ความขัดแย้งต่างๆถือว่ามีสำคัญอย่างยิ่งต่อการวินิจฉัยการสั่งการ และเจริญเติบโตของบุคคล ดังนั้นจึงจำเป็นต้องนำข้อขัดแย้งดังกล่าวมาพิจารณาแก้ไข โดยเปิดเผยให้

บังเกิดประสิทธิผลทั้งนี้เนื่องจากว่ามนุษย์เรานั้นต้องการอะไร ก็จะพูดออกมาและหวังที่จะให้บุคคลอื่นกระทำเช่นนั้นเหมือนกันหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ความขัดแย้งก่อให้เกิดความก้าวหน้าในองค์กร

11. ได้มีการศึกษากันอย่างกว้างขวาง ถึงเรื่องการนำหลักความตั้งใจในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและเสาะแสวงหาความช่วยเหลือจากผู้อื่น การให้ข้อมูลข่าวสารย้อนกลับ และการให้คำแนะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เนื่องจากว่า มนุษย์เรานั้นมองตัวเองและผู้อื่นว่าเป็นผู้มีความสามารถและพัฒนาแล้ว

12. มีการร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์ถึงความก้าวหน้าของงานอยู่เป็นประจำ เป็นการตรวจสอบงานที่ปฏิบัติโดยกลุ่ม ถือว่าคนอื่นรู้ดีกว่าเราและสามารถมองเห็นปัญหาของบุคคลอื่นได้

13. สัมพันธภาพที่มีอยู่ต่อกันเต็มไปด้วยความซื่อสัตย์ เพราะมนุษย์เรานั้นมีความผูกพันกันอยู่ตลอดเวลาไม่ใช้อยู่เดียวดาย

14. บรรดาสมาชิกทั้งหลายต่างมีเสรีภาพอย่างเต็มที่ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับธุรกิจขององค์กรแล้วแต่กรณี สมาชิกทุกคนย่อมเป็นผู้มองโลกในแง่ดี ถือว่าสถานที่ทำงานมีความสำคัญอย่างยิ่ง และมีความสนุกสนานในการทำงาน

15. ภาวะความเป็นผู้นำมีความยืดหยุ่นได้มาก สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งแบบ และบุคคลเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่

16. มีระดับในด้านความไว้วางใจกัน ความรู้สึกที่เป็นตัวของตัวเองสูง มีความสามารถรับผิดชอบร่วมกันระหว่างสมาชิกในองค์กรสูงมาก

17. มีการยอมรับในเรื่องการเสี่ยง โดยถือว่าเป็นเงื่อนไขหนึ่งของความเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงขององค์กร การเสี่ยง หรือความกล้าได้กล้าเสียเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของความกล้าหาญไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น

18. ยึดหลักที่ว่าได้เรียนรู้อะไรบางอย่างจากความผิดพลาดแต่ละครั้งที่เกิดขึ้น

19. ภาวะการ ณ์ปฏิบัติงานที่ด้อยประสิทธิภาพนั้นนับเป็นเรื่องที่ต้องเผชิญอยู่ตลอดเวลา และจะต้องร่วมกันค้นหาวิธีการแก้ไขให้ดีขึ้นจนได้

20. โครงสร้างขององค์กรก็ดี ระเบียบข้อบังคับต่างๆก็ดี สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นแบบแผนที่กำหนดขึ้น เพื่อช่วยเหลือให้สมาชิกขององค์กร ได้ยึดถือแนวทางในการปฏิบัติงานและเพื่อที่จะเอาไว้ปกป้องคุ้มครององค์กรให้มีชีวิตยั่งยืนต่อไปได้เท่านั้น หากได้เป็นขวากหนามสกัดกั้นความเจริญเติบโตของสมาชิกแต่ละคนแต่อย่างใดไม่ เพราะสมาชิกขององค์กรทุกคน พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

21. ความสำนึกในระเบียบข้อบังคับหรือคำสั่งยังคงมีอยู่ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบอัตราส่วนกันแล้ว ความคิดริเริ่มหรือภาวะสร้างสรรค์ที่มีอยู่สูงกว่ามาก เรื่องใดที่เก๋าล้าสมัยจะได้รับการพิจารณาและยกเลิกไปในที่สุด

22. องค์กรเองก็ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา เพราะสมาชิกขององค์กรทุกคน คอยให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตขององค์กร

23. การร่วมมือแก้สภาพที่กลืนไม่เข้าคายไม่ออกให้หมดสิ้นไป เป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนเพราะมันเป็นความรับผิดชอบร่วมกันที่จะรักษาองค์กรไว้ ในทางตรงกันข้ามความไม่สมบูรณ์ขององค์กรซึ่งหมายถึงความไม่เกิดผลสำเร็จอย่างมั่นคง องค์กรอาจจะต่อสู้กับสิ่งแวดล้อมภายนอกไม่เป็นผลในระยะยาว ดังนั้นจึงส่งผลให้เกิดสถานการณ์ที่ไม่ดี ขึ้น แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นไม่ได้หมายความว่า จะอยู่ในสถานการณ์เช่นนี้ตลอดไป นั่นคือ ความไม่สมบูรณ์ขององค์กรสามารถทำให้ค่อยๆ ลดลงไปได้

นอกจากนี้ อรุณ รักธรรม ยังชี้ให้เห็นถึงสุขภาพองค์กรที่ไม่สมบูรณ์ซึ่งมีลักษณะดังนี้⁴⁸

1. โดยทั่วไปมีการอุทิศจิตใจให้กับวัตถุประสงค์ขององค์กรเพียงเล็กน้อย ยกเว้นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งสูงๆ เพียงบางส่วนเท่านั้น
2. ผู้ทำงานมองเห็นปัญหาและข้อผิดพลาดต่างๆ ถูกปิดบังซ่อนเร้นไว้จนเกิดความเคยชิน ผู้ที่ทำงานพูดเรื่องความยุ่งยากต่างๆ ในที่ทำงาน ทั้งบ้านหรือในร้านอาหารทั่วไป ไม่ได้นำเรื่องเหล่านี้ไปพูดกับผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. ปัจจัยต่างๆ ภายนอกทำความยุ่งยากในการแก้ปัญหา มีฐานะและตำแหน่งที่กำหนดไว้ในแผนภูมิขององค์กร มีความสำคัญมากกว่าการแก้ปัญหา ทุกหน่วยมีส่วนเกี่ยวพันกันอย่างมากแต่เพียงผิวเผิน แทนที่จะมีส่วนเกี่ยวพันกันอย่างจริงจัง ผู้ที่ทำงานแบบพิชิต สุภาพ อ่อนโยนต่อผู้บังคับบัญชา แต่ก็ปิดบังปัญหาต่างๆ ต่อผู้บังคับบัญชา เช่นเดียวกับความไม่เห็นพ้องต้องกันถูกเก็บอยู่ในความนิ่งเฉย จะทำงานเมื่อมีคนสั่งเท่านั้น
4. บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งสูง พยายามวินิจฉัยสั่งการด้วยตนเองมากที่สุดเท่าที่จะเป็นได้เรื่องดังกล่าวกลายเป็นปัญหาทางานคั่งค้าง และทำการวินิจฉัยปัญหาโดยที่มีข่าวสาร ข้อมูล และข้อเสนอแนะไม่เพียงพอ ผู้ที่ทำงานบ่นเรื่องการตัดสินใจของผู้บริหารงานที่ไม่ตรงต่อเป้าหมาย เช่น นั่งสั่งงานในห้องปรับอากาศ เป็นต้น

⁴⁸ อรุณ รักธรรม, การพัฒนาองค์กรเพื่อการเปลี่ยนแปลง (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2535), 231.

5. ผู้บริหารมีความรู้สึกโดดเดี่ยวในการที่จะพยายามทำงานต่างๆ ให้ดำเนินไปด้วยดี บางครั้งระเบียบ นโยบาย และกระบวนการดำเนินงานต่างๆ ไม่ได้ได้รับการปฏิบัติตามที่ตั้งความมุ่งหมายไว้ ขาดความร่วมมือ
6. การใช้ดุลยพินิจของผู้บังคับบัญชาในระดับต่างๆ ในองค์กร ไม่ได้ได้รับการยอมรับ นับถือจากวงงานภายนอก คงยอมรับนับถือกันอยู่ภายในวงงานแคบๆ ของเขาเท่านั้น
7. ความรู้สึกต่างๆ และความต้องการส่วนบุคคล ได้รับการพิจารณาเป็นปัญหาด้านเดียวกัน
8. ผู้ที่ทำงานเกิดการแข่งขันกัน เมื่อมีความต้องการร่วมกันแต่ละคนเกิดความรู้สึก อิจฉาริษยาในความรับผิดชอบซึ่งกันและกัน ทุกคนรู้สึกว่า การเสาะแสวงหา หรือยอมรับความช่วยเหลือเป็นเครื่องหมายของข้อบกพร่อง การให้ความช่วยเหลือไม่อยู่ในความคิดของแต่ละคน ทุกคนไม่ไว้วางใจกันและกัน ต่างก็พูดในแง่ที่ไม่ดีของกันและกัน ผู้บังคับบัญชาไม่เอาใจใส่กับเรื่องเหล่านี้ การขัดแย้งมีลักษณะ แพ้-ชนะ เป็นการหักล้างกัน
9. เมื่อมีวิกฤตการณ์เกิดขึ้น ทุกคนต้องถอนตัวออก และเริ่มใส่ความซึ่งกันและกัน
10. ความขัดแย้งระหว่างกันส่วนมากถูกเก็บไว้ในใจ และเป็นนโยบายของที่ทำงาน มีการถกเถียงกันอยู่เสมอโดยไม่มีจุดจบ
11. การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นยากลำบากมากบุคคลที่ทำงานไม่มีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทุกคนต้องเรียนรู้จากการกระทำของตนเอง ทุกคนปฏิเสธที่จะยอมรับประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการยอมรับฟังข่าวสารสะท้อนกลับมาของผลงานในการปฏิบัติงานเพียงเล็กน้อย แล้วก็ไม่สามารถช่วยเหลืออะไรได้มากนัก
12. การใช้ข่าวสารสะท้อนกลับมาถูกหลีกเลี่ยง หรือขาดการประเมินผลนั่นเอง
13. สัมพันธภาพโดยทั่วไป เกิดขึ้นโดยไม่มีความจริงใจซึ่งกันและกันถูกปิดบังซ่อนเร้น และมีอยู่ทั่วไปในที่ทำงาน ยืมให้เมื่อเจอหน้ากลับหลังดำทอและนินทา
14. ผู้ที่ทำงานมีความรู้สึกถูกเก็บอยู่ภายในวงงานของตน เขารู้สึกท้อแท้และเบื่อหน่ายและถูกจำกัดความต้องการไว้เพียงเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อความมั่นคงของตนเอง ตัวอย่าง ในที่ประชุมทุกคนนั่งเงียบและดูเหมือนจะยอมรับฟังทุกประการ ขาดบรรยากาศการหยอกล้อ ทุกคนสนใจเรื่องอย่างอื่นนั้นเห็นแก่ตัว ขาดระบบ
15. นักบริหารเป็นแบบบิดาที่อยู่ในกรอบของประเพณีเคร่งครัดใครคัดค้านไม่ได้ โกรธ

16. นักบริหารลงมาควบคุมเรื่องเล็กๆน้อยๆ อย่างเฉียบขาดเคร่งครัด และใช้ดุลยพินิจกับเรื่องเหล่านี้มากเกินไป เขาจะเคร่งครัดไม่ให้ความผิดกับเรื่องเหล่านี้หรือพูดอยู่คำเดียว คือ “ยุ่งเกินไปที่จะทำเรื่องนั้น”

17. การเสี่ยงต่อการทำงานอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก เป็นค่านิยมที่สูงสำหรับผู้บริหารชนิดนี้

18. ทำความผิดครั้งเดียวจะต้องถูกไล่ออก

19. การปฏิบัติงานที่ไม่ดี ได้รับการยกย่อง และได้รับการปฏิบัติตามอำเภอใจ บุชชาคนเลว คนดีเสียกำลังใจ องค์กรแย่

20. โครงสร้างขององค์กร นโยบายต่างๆ และกระบวนการในการทำงานตั้งองค์กรให้ล่าช้า ให้ล่าช้าอยู่เสมอ ผู้ทำงานไม่ยอมรับนโยบายและกระบวนการในการทำงาน ทุกคนปฏิบัติงานไปตามกฎเกณฑ์ของโครงสร้างในองค์กรดังกล่าว

21. วิธีการปฏิบัติงานแผนใหม่ไม่ได้แพร่หลายออกไป ตกอยู่ในมือของคนบางคนเท่านั้น

22. ผู้ที่ทำงานต้องกล้ากลืนความไม่สมหวังเอาไว้ เช่นกล่าวว่า “ผมไม่สามารถทำอะไรครับ มันเป็นความรับผิดชอบของพวกเขาที่จะรักษาเรือให้รอดพ้นจากการจมน้ำได้” จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า สุขภาพองค์กรจะดีหรือไม่ดีนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถขององค์กรที่จำเป็นจะต้องทำให้เรื่องเหล่านี้ให้เป็นผลสำเร็จ 3 ประการ คือ

1. ความสำเร็จตามเป้าหมาย
2. สามารถดำรงอยู่ได้
3. สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์แวดล้อมได้

ระบบสังคมของพาร์สัน (Parsons) เป็นระบบที่มีหลากหลายระบบยึดเหนี่ยวและสัมพันธ์กัน มีการเปลี่ยนแปลงที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบส่วนอื่นๆ ทั้งนี้ระบบการกระทำต่างมีหน้าที่จำเป็นในการแก้ปัญหาในระบบสังคม ครอบคลุมระดับภารกิจและความรับผิดชอบ 3 ระดับ ให้สอดคล้องและประสานกลมกลืนกัน ดังนี้⁴⁹

1. ระดับสถาบัน (institutional level) เกี่ยวข้องระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและสิ่งแวดล้อม กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ โดยโรงเรียนต้องได้รับการสนับสนุนจากชุมชน และกลุ่มสังคมที่มีอิทธิพลต่างๆ อย่างเป็นธรรมชาติ โดยปราศจากแรงกดดันใดๆ

⁴⁹Talcott Parsons, *The Evolution of Societies* (n.p.,1977) : 133-140.

2. ระดับการจัดการ (managerial level) เป็นระดับที่ควบคุมหน้าที่ทางการบริหารภายในโรงเรียน โดยผู้บริหารต้องมีบทบาทและพฤติกรรมที่สนับสนุนการจัดหาทรัพยากรให้พอกับความต้องการของโรงเรียน มีภาวะผู้นำที่มีอิทธิพลสามารถจูงใจให้ผู้ร่วมงานมีความจงรักภักดีไว้ใจในตัวผู้บริหาร

3. ระดับปฏิบัติการ (technical level) เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนซึ่งเป็นหน้าที่หลักของโรงเรียน โดยทั้งครูและผู้บริหารต้องทำหน้าที่ร่วมกันในการส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ครูจะต้องมีขวัญกำลังใจในการทำงานดี มุ่งเน้นด้านวิชาการเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

จากนั้น ฮอยและฟอร์ซีส (Hoy and Forsyth) ได้นำแนวคิดจากทฤษฎีระบบสังคมของพาร์สัน (Parsons) มาเป็นกรอบความคิดพื้นฐานเพื่ออธิบายเกี่ยวกับการสร้างมิติสุขภาพองค์การระดับโรงเรียน โดยชี้ให้เห็นว่า การศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพองค์การเป็นการวิเคราะห์สภาวะการทำงานตามธรรมชาติขององค์การ หรือเป็นการศึกษาบรรยากาศองค์การในอีกแง่มุมหนึ่ง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ จำนวน 7 มิติ ดังต่อไปนี้⁵⁰

ระดับสถาบัน (institutional level) เกี่ยวข้องระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและสิ่งแวดล้อมภายนอก ระเบียบข้อบังคับต่างๆ โดยโรงเรียนต้องได้รับการสนับสนุนจากชุมชน และกลุ่มสังคมที่มีอิทธิพลต่างๆ อย่างเป็นธรรม โดยปราศจากแรงกดดันใดๆ มีจำนวน 1 มิติ คือ

1. ความเข้มแข็งขององค์การ (institutional integrity) หมายถึง ความสามารถของโรงเรียนในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทำให้เกิดความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเผชิญปัญหาความยุ่งยากของสังคมได้

ระดับการจัดการ (managerial level) เป็นระดับที่ควบคุมหน้าที่ทางการบริหารภายในโรงเรียน โดยผู้บริหารต้องมีบทบาทและพฤติกรรมที่สนับสนุนการจัดหาทรัพยากรให้พอกับความต้องการของโรงเรียน มีภาวะผู้นำที่มีอิทธิพลสามารถจูงใจให้ผู้ร่วมงานมีความจงรักภักดีไว้ใจในตัวผู้บริหาร มีจำนวน 4 มิติ ดังนี้

2. อิทธิพลของผู้บริหาร (principal influence) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถโน้มน้าวให้ผู้บังคับบัญชาเห็นพ้องต้องกันในข้อเสนอและข้อพิจารณา ยอมรับความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้บริหารมีอิสระจากอิทธิพลของผู้บังคับบัญชา ตลอดจนรู้จักใช้

⁵⁰Wayne K. Hoy and P.B.Forsyth, *Effective Supervision : Theory into Practice* (New York : Random House, 1986), 158.

กลวิธีที่เหมาะสม ได้แก่ การประสาน การติดต่อสื่อสาร การควบคุมงานและการมอบหมายงานเพื่อให้เกิดอิทธิพลผลักดันให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานอย่างที่คุณบริหารต้องการ

3. ภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ (consideration) หมายถึง พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์อย่างสูงกับความสำเร็จของโรงเรียน มีการเคารพความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา การให้ความไว้วางใจกัน ใจกว้าง ให้โอกาสบุคลากรทำงานตามความถนัด รวมทั้งการมีมนุษยสัมพันธ์ล้วนเป็นปัจจัยที่เอื้อให้งานบรรลุตามเป้าหมาย โดยแสดงตนเป็นเพื่อนร่วมงานที่ดี และมีความสามารถในการจัดสวัสดิการแก่ครูในโรงเรียนได้

4. ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ (initiating structure) หมายถึง พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารที่มุ่งเน้นทั้งงานและความสัมพันธ์ของงานโดยสร้างความเข้าใจในเรื่อง เป้าหมาย ภารกิจ มาตรฐาน กฎระเบียบต่างๆ และวิธีปฏิบัติงาน มีทัศนคติและความคาดหวังที่ชัดเจนต่อผู้ใต้บังคับบัญชามีการควบคุมมาตรฐานการทำงานและมีระเบียบวิธีปฏิบัติงานที่ชัดเจน

5. การสนับสนุนทรัพยากร (resource support) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการจัดสรรทรัพยากร วัสดุการเรียนการสอน งบประมาณให้เหมาะสม เพียงพอกับความต้องการในการปฏิบัติงานของบุคลากรและนักเรียน

ระดับปฏิบัติการ (technical level) เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนซึ่งเป็นหน้าที่หลักของโรงเรียน โดยทั้งครูและผู้บริหารต้องทำหน้าที่ร่วมกันในการส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ครูจะต้องมีขวัญกำลังใจในการทำงานที่มุ่งเน้นด้านวิชาการเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ มีจำนวน 2 มิติดังนี้

6. ขวัญในการปฏิบัติงาน (morale) หมายถึง สภาพที่เกิดขึ้นและสะท้อนให้เห็นถึงสภาพจิตใจ สภาพการทำงาน เช่น ความกระตือรือร้น อารมณ์ ความหวัง ความเชื่อมั่นและองค์ประกอบอื่นๆ เป็นความรู้สึกในจิตใจของบุคลากรที่มีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน มีความพึงพอใจ และมีความผูกพันต่อองค์การ การสร้างขวัญให้เกิดแก่บุคลากรนับเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารไม่ควรมองข้าม ต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนาที่สืบเนื่องมาจากการวางแผน นโยบาย ระเบียบปฏิบัติ การบังคับบัญชาและการจัดสวัสดิการ

7. การมุ่งเน้นด้านวิชาการ (academic emphasis) หมายถึง ความพยายามของทางโรงเรียนที่จะทำให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยการกำหนดเป้าหมายให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีการจัดการเรียนการสอนที่ดี เป็นระบบและเคร่งครัด งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญและเป็นภารกิจหลักของโรงเรียนมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงาน

ทางด้านวิชาการ เพราะงานวิชาการเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างและมีความเกี่ยวข้องกับงานด้านอื่นๆ โดยเฉพาะงานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผล ตลอดจนการจัดการจัดกิจกรรมให้นักเรียน หลังจากได้ศึกษานำร่องแล้ว ฮอย และ เฟลด์แมน (Hoy and Feldman) ได้ทดสอบเครื่องมือวัดสุขภาพองค์การในมิติทั้ง 7 ด้าน โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูของโรงเรียนมัธยมศึกษา 78 โรงเรียน ในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ (New Jersey) ผู้บริหารใช้วิธีสุ่มอย่างเจาะจง จำนวน 78 ราย ส่วนครูใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โรงเรียนละ 5 คน รวม 390 คน เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์ตัวประกอบ 2 ครั้งผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มิติทั้ง 7 ด้าน สามารถใช้เป็นดัชนีวัดสุขภาพองค์การของโรงเรียนได้ ข้อค้นพบจากงานวิจัยดังกล่าวทำให้ทราบสภาพโรงเรียน 2 ประเภท คือ โรงเรียนที่มีสุขภาพองค์การสมบูรณ์ (healthy school) และโรงเรียนที่มีสุขภาพองค์การไม่สมบูรณ์ (unhealthy school) สรุปสาระพอสั่งเขปไว้ได้ดังนี้

โรงเรียนที่มีสุขภาพองค์การสมบูรณ์ (Healthy School) เป็นโรงเรียนที่มีคะแนนสูงในทุกมิติสุขภาพองค์การ กล่าวคือ โรงเรียนสามารถรักษาความสัมพันธ์กับชุมชนไว้ได้ โดยปราศจากการรบกวน หรือการผลักดันจากกลุ่มผู้ปกครองที่ไร้เหตุผล มีคณะกรรมการการศึกษาที่เข้มแข็งและเป็นมิตรกับผู้ร่วมงาน มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานไว้สูง รวมทั้งมีความสามารถในการใช้อิทธิพลต่อผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือ เพื่อขอความช่วยเหลือในสิ่งที่โรงเรียนต้องการ นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนยังมีความสามารถในการจัดสรรทรัพยากร วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การเรียนต่างๆ ให้ครูและนักเรียนได้อย่างพอเพียงและเหมาะสม คณะครูในโรงเรียนเอาใจใส่ต่อการเรียนการสอน มีการมุ่งเน้นทางวิชาการอยู่ในระดับสูง โดยกำหนดเป้าหมายทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไว้ในแต่ละปี มีการจัดสภาพการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและเคร่งครัด และกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเรียน เพื่อให้ผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ

โรงเรียนที่มีสุขภาพองค์การไม่สมบูรณ์ (unhealthy school) เป็นโรงเรียนที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับโรงเรียนที่มีสุขภาพสมบูรณ์ โดยมีคะแนนทุกมิติของสุขภาพองค์การอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสรุปลักษณะโรงเรียนประเภทนี้กล่าวคือ เป็นโรงเรียนที่ถูกรุกเร้าจากความต้องการของชุมชนหรือผู้ปกครองจนไม่สามารถเป็นอิสระได้ ผู้บริหารโรงเรียนมีพฤติกรรมภาวะผู้นำที่มุ่งการทำงานและมุ่งคนต่ำ โดยให้การส่งเสริมสนับสนุนในการทำงานครุ่น้อย ไม่ใช้อิทธิพลกับผู้บังคับบัญชาจึงทำให้ขาดการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การเรียน คณะครูต่างทำงานด้วยความห่างเหิน และระแวงซึ่งกันและกัน ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ไม่สนใจต่อการสอน เป็นผลให้การมุ่งเน้นวิชาการต่ำและนักเรียนก็ไม่สนใจในการเรียนเท่าที่ควร

จะเห็นว่าโรงเรียนที่มีสุขภาพสมบูรณ์มักจะมีบรรยากาศที่สมบูรณ์ตามไปด้วย กล่าวคือ มีบรรยากาศแบบเปิดโดยครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ผู้บริหารเป็นผู้นำเชื่อถือเคารพ ศรัทธาและน่า

ไว้วางใจ มีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพการทำงานในโรงเรียนจึงมีลักษณะแบบร่วมมือกันอย่างไว้วางใจกันและกัน และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์สูงเป็นที่น่าพอใจอย่างเห็นได้ชัด โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมเป็นระบบระเบียบ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่แสดงคุณสมบัติของโรงเรียนที่มีประสิทธิผล นอกจากนี้ผลงานวิจัยยังพบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับอัตราออกกลางคัน กล่าวคืออัตราการออกกลางคันของนักเรียนลดน้อยลง โรงเรียนที่มีสุขภาพองค์การที่สมบูรณ์จะเพิ่มแรงจูงใจให้นักเรียนและคณะครูมากขึ้นทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอีกด้วย ลักษณะของผู้บริหารก็จะเต็มไปด้วยความเชื่อมั่นและรู้จักปรับเปลี่ยนอุทิศตนเพื่องาน ตลอดจนการนำนวัตกรรมใหม่ๆมาใช้ คณะครูก็จะมีความจงรักภักดีและพึงพอใจในการทำงาน ทำให้สภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนสามารถนำไปสู่การนิเทศที่มีประสิทธิภาพ⁵¹

แนวคิดของ ฮอยและซาโบ (Hoy and Sabo) กำหนดมิติสุขภาพขององค์การ ทั้งหมด 6 มิติ ดังนี้⁵²

1. บูรณภาพของโรงเรียน (institutional integrity) หรือความมั่นคงเข้มแข็งของโรงเรียน ฮอยและมิสเกิล (Hoy and Miskel) อธิบายว่า ความสามารถในการปรับตัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะบอกว่าองค์การนั้นมีประสิทธิภาพ การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่ดี การลดความเสี่ยง และความพยายามสร้างเกาะกำบังผลกระทบจากภายนอก⁵³ ฮอยและเฟลด์แมน (Hoy and Feldman) กล่าวว่า ความเข้มแข็งขององค์การ คือความสามารถขององค์การในการปรับตัวเข้าสู่สิ่งแวดล้อม ใน การที่จะควบคุมความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ผู้ที่ปฏิบัติงานในองค์การจะถูกปกป้องจากแรงกดดันของชุมชน และ องค์การไม่มีข้อบกพร่องเป็นที่ครหาของสังคม ผู้บริหารองค์การมีประสิทธิภาพในการ

⁵¹ สมร บาตรโพธิ์, “สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3” (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2549), 14-16.

⁵² Wayne K. Hoy and Sabo, D, **Quality Middle Schools : Open and Healthy.** (California : Corwin Press Inc., 1997), 95.

⁵³ Wayne K. Hoy and Miskel, C.G, **Educational Administration Theory, Research, and Practice,** 8th ed. (New York : McGraw – Hill, 2008), 230.

เผชิญปัญหาความยุ่งยากจากภายนอกได้ ความเข้มแข็งของโรงเรียนจึงเป็นมิติหนึ่ง ที่สามารถวัดถึง สุขภาพองค์กรได้⁵⁴

2. ความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน (collegial leadership) หมายถึง พฤติกรรมผู้นำที่แสดงถึงความสัมพันธ์ ระหว่างผู้นำและผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นไปในลักษณะที่ เสริมสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร การทำงานร่วมกันด้วยความไว้วางใจในความเคารพกันอย่าง สนิทสนมและเป็นกันเอง ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ตาม ชักจูงกระตุ้นให้ผู้ตาม ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็น ภาระหน้าที่อีกอย่างหนึ่งที่จำเป็นและสำคัญยิ่งของผู้บริหาร หรือหัวหน้างาน เพราะผู้บริหารจะต้อง อำนาจการให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น ผู้นำจึงเป็นเสมือนหลักชัยในการ ดำเนินงาน โดยเฉพาะผู้ใต้บังคับบัญชา และต่อผลงานเป็นผู้นำของผู้บริหารก็เป็นอีกมิติหนึ่งที่น่ามา วัดสุขภาพขององค์กร

3. อำนาจบารมีของผู้บริหารโรงเรียน (principal influence) หมายถึง ผู้บริหาร จะต้องปฏิบัติภารกิจ 2 ประการ คือ ทำให้บรรลุจุดหมาย (goal achievement) และทำให้อ องค์กรดำรงอยู่ได้ (group maintenance) ดังนั้น องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับผู้บริหาร แบ่งออกเป็น 5 ประการ ดังนี้

- 1) ความสามารถ มีความหมายรวมถึงสติปัญญา ความกระตือรือร้น ความสามารถในการพูด ความคิดริเริ่ม การตัดสินใจ
 - 2) ความสำเร็จ ได้แก่ทางการศึกษา ความรู้ และการกีฬา
 - 3) ความรับผิดชอบ ได้แก่ การเป็นที่พึ่งของคนอื่น ความเพียรพยายาม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความปรารถนาที่จะทำดีที่สุด
 - 4) สถานะ รวมถึง สถานะทางสังคมและการเป็นที่ยอมรับของคนอื่น
 - 5) สถานการณ์ ได้แก่ ทักษะความต้องการ และความสนใจของผู้ตาม
- จุดประสงค์ที่ต้องการจะบรรลุ ผู้บริหารจะต้องอำนาจการ ให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และ ทำให้องค์กรดำรงอยู่ได้

4. การสนับสนุนทรัพยากร (resource support) ทรัพยากรในการบริหารองค์กร หมายถึง องค์ประกอบด้านการจัดการ บุคลากร เงิน และวัสดุอุปกรณ์ที่ ผู้บริหารองค์กรได้ใช้

⁵⁴Wayne K. Hoy and Feldman, J, **Organizational health. The concept and its measure** : Journal of Research and Development in Education. 1987.

ประโยชน์ เพื่อให้การบริหารองค์การมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการดำเนินการใช้ทรัพยากรทางการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อบรรลุตามจุดหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งอำนาจทำได้โดย การลด หรือ การเพิ่ม หรือ การทำให้เท่าเดิม เพื่อให้การจัดการกับทรัพยากรให้ได้ประโยชน์มากที่สุดในเวลาอันรวดเร็ว กล่าวคือ

1) มีการ “ลด” ทรัพยากรบุคคล เงิน วัสดุอุปกรณ์ และปรับปรุงระบบการจัดการให้ดีขึ้น เพื่อให้ผลการจัดปฏิบัติงานในองค์การอยู่ในระดับเดิมหรือดีขึ้น

2) มีการใช้ ทรัพยากร เงิน วัสดุอุปกรณ์ “เท่าเดิม” และปรับปรุงระบบการจัดการให้ดีขึ้น เป็นการเพิ่มคุณภาพ หรือผลที่เกิดขึ้นต่อบุคลากรในองค์การมากขึ้น นั่นคือ การลงทุนเท่าเดิม แต่ได้ผลดีขึ้น

3) มีการเพิ่มทรัพยากรบุคคล เงิน เท่าที่จำเป็น และจัดระบบการจัดการให้ดีขึ้น ทำให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการปฏิบัติสูงสุด

การที่ผู้บริหารจะเลือกใช้ทางใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถและสถานการณ์แวดล้อม แต่สิ่งที่ไม่ได้ คือ การดำเนินการเพื่อให้สมาชิกในองค์การ มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้บริหารที่สามารถดำเนินการโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด และสมาชิกในองค์การมีสุขภาพอนามัยดี และมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ แสดงว่าผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารองค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การอยู่ร่วมกันของครู (teacher affiliation) เป็นการบำรุงรักษาภายในทำให้บุคลากรภายในโรงเรียนสามารถอยู่ร่วมกันได้โดยอาศัยความสามัคคีหรือความกลมเกลียว ซึ่งหมายถึงความรู้สึกพึงพอใจ ในความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะอยู่ด้วยกัน มีความเอื้ออาทรต่อกันและกัน ฮอยและซาโบ (Hoy and Sabo) กล่าวว่า เป็นความผูกพันอย่างแน่นแฟ้นของบุคลากรในโรงเรียนที่มีต่อกัน หรือความรู้สึกที่ดีต่องานสอนต่อนักเรียน ต่อเพื่อนร่วมงาน สถานศึกษาใดที่มีบุคลากรที่มีความผูกพันรักใคร่กลมเกลียวกันให้ความช่วยเหลือกัน ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้น เต็มความสามารถ สถานศึกษานั้นจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นการสร้างขวัญในการปฏิบัติงานด้วยซึ่งหมายถึงการที่ผู้ใต้บังคับบัญชาเชื่อมั่นในตัวผู้บริหาร องค์การ มีความมั่นคงในงานที่ทำ มีความกระตือรือร้น มีความเป็นมิตรระหว่างเพื่อนร่วมงาน มี ความรู้สึกที่ดีต่อคนอื่น และรู้สึกว่าได้ประสบความสำเร็จในการทำงาน⁵⁵

⁵⁵ Wayne K. Hoy and Sabo, D, *Quality Middle Schools : Open and Healthy*. (California : Corwin Press Inc., 1997), 95.

6. การมุ่งเน้นวิชาการ (academic emphasis) หมายถึง การที่สถานศึกษาเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยตั้งเป้าหมายทางการศึกษาของนักเรียนไว้สูง การจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ให้มีระเบียบแบบแผนอย่างเคร่งครัด ครูมีความเชื่อมั่นในความสามารถของนักเรียน นักเรียนขยันและยอมรับนับถือความเก่งในด้านการศึกษาของเพื่อน ซึ่งงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญและเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพการศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ ได้แก่ หลักสูตรการสอน การจัดอุปกรณ์ และการอำนวยความสะดวกในการดำเนินการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดผลประเมินผล การนิเทศ การศึกษา ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของครู ดังนั้นหัวใจหลักของโรงเรียน คือ การมุ่งเน้นวิชาการ เป็นภารกิจของโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนต้องกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น เพื่อให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการ

พรณี สุวดี ได้อาศัยแนวคิดของ มายส์ (Miles) และ ฮอยกับเฟลด์แมน (Hoy and Feldman) มาพัฒนาเป็นมิติวัดสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา 3 ระดับ 8 ด้านดังนี้⁵⁶

ระดับสถาบัน (institutional level) เป็นระดับภารกิจของโรงเรียนที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและการวางแผน การวางจุดมุ่งหมาย เป็นสื่อกลางระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การทำงานของผู้บริหาร คณะครูและคณะกรรมการการศึกษาในการกำหนดระเบียบข้อบังคับต่างๆและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ประกอบด้วย

1. การกำหนดเป้าหมาย (goal setting) เป้าหมายมีความสำคัญเป็นอันดับแรกต่อองค์การเพราะเป้าหมายเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานที่บ่งชี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และเป็นสิ่งที่จะตอบสนองความต้องการขององค์การและความพึงพอใจของบุคคลซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการดำเนินงาน รวมทั้งความอยู่รอดขององค์การ การกำหนดเป้าหมายเป็นประเด็นสำคัญต่อความสำเร็จขององค์การ ดังนั้นจะต้องมีความชัดเจนและเป็นที่ยอมรับของสมาชิก การที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จได้นั้นจะต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์

2. บุรณภาพของสถาบัน (institutional integrity) การจัดการศึกษาจะบรรลุเป้าหมายได้ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะโรงเรียนกับชุมชนซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ในฐานะที่ชุมชนต้องมีส่วนในการให้ประสบการณ์ที่เป็นรากฐานทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต แก่สมาชิกของชุมชน โรงเรียนจึงต้องอาศัยชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัด

⁵⁶พรณี สุวดี, “การวิเคราะห์สุขภาพองค์การโรงเรียนประถมศึกษา”, (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537).

การศึกษา สุดา ทัพสุวรรณ ได้เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของชุมชนกับโรงเรียนไว้ว่าโรงเรียนเปรียบเสมือนต้นไม้ ชุมชนเปรียบเสมือนพื้นดิน ซึ่งจะต้องพึ่งพาอาศัยกัน หากโรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน การดำเนินงานของโรงเรียนก็就会有ความเข้มแข็งมั่นคง อันจะก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการจัดการศึกษาและการพัฒนาชุมชน ทั้งนี้โรงเรียนจะต้องมีความเป็นอิสระในนโยบายและไม่ตกอยู่ใต้การครอบงำของกลุ่มอิทธิพลในชุมชนที่ปราศจากเหตุผล⁵⁷ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับโรงเรียน โดยบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ควรยึดหลักการในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ดังนี้⁵⁸

1. ยึดหลักมนุษยสัมพันธ์ การติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน บุคลากรในโรงเรียนจึงต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
2. ยึดหลักการจริงใจหรือบริสุทธิ์ใจ ข้อความใดๆ ที่จะเผยแพร่สู่ประชาชนย่อมจะต้องเชื่อถือได้ ตรงไปตรงมาที่สุด และไม่ควรมีอะไรปิดบังภายในโรงเรียน
3. ยึดหลักความซื่อสัตย์ บุคลากรในโรงเรียนควรมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และการทำงาน ควรให้ชุมชนหรือคณะกรรมการโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ด้วย
4. ยึดหลักความคงเส้นคงวา หมายถึง ความสม่ำเสมอในการทำงาน การติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่นๆ
5. ยึดหลักความเสียสละ บุคลากรทุกคนในโรงเรียนควรมีความเสียสละในการทำงานเพื่อชุมชน
6. ยึดหลักความอดทน บุคลากรในโรงเรียนจะต้องอดทนเป็นอย่างมากในการดำเนินงานของโรงเรียนและการติดต่อกับชุมชน
7. ยึดหลักความยืดหยุ่น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนควรเป็นลักษณะโอนอ่อนผ่อนปรน การดำเนินการควรมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์เวลา
8. ยึดหลักความต่อเนื่อง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้นย่อมต้องอาศัยเวลาในการดำเนินงานต่อเนื่องกันและจำเป็นต้องมีตลอดไป
9. ยึดหลักการครอบคลุมเนื้อหา การสร้างความสัมพันธ์จะต้องครอบคลุมลักษณะงานและขอบข่ายของโรงเรียนในทุกๆด้านอย่างเพียงพอ มิใช่มุ่งด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ

⁵⁷ สุดา ทัพสุวรรณ, “บ้านกับโรงเรียน”. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, พฤษภาคม-สิงหาคม, 2545. 1(2) : 19-23.

⁵⁸ กิติมา ปรีดีดิกล, การบริหารการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น (กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์, 2532), 237.

10. ยึดหลักความเรียบง่าย การนำเสนอของโรงเรียนต่อชุมชน ไม่ว่าจะเป็นด้านใด ควรคำนึงถึงความเรียบง่าย สื่อสัมพันธ์กันเข้าใจ

11. ยึดหลักการสร้างสรรค์ เป็นหลักการที่โรงเรียนต้องมุ่งที่จะกระทำเพื่อให้เกิด ความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

12. ความสามารถในการปรับตัว การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพของแต่ละท้องถิ่นในแต่ละสภาพปัญหา

จากที่กล่าวมาทำให้เห็นว่า โรงเรียนจะต้องสร้างบุรณภาพของสถาบันให้เกิดขึ้น เพื่อให้ สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระดับการจัดการ (Managerial level) เป็นระดับภารกิจของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องในด้านพฤติกรรม การจัดการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งจะต้องบริหารงานภายในโรงเรียนด้วยการประสานงาน กิจกรรมต่างๆเข้าด้วยกัน โดยผู้บริหารต้องมีบทบาทและพฤติกรรมที่สนับสนุนจัดสรรทรัพยากรใน การปฏิบัติงาน การมีภาวะผู้นำที่มีอิทธิพลสามารถทำให้ผู้ร่วมงานมีความศรัทธาไว้วางใจ มุ่งเน้นการ สร้างคนและสร้างงานให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ตลอดเป็นสื่อกลางระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครอง ประกอบด้วย

1. การติดต่อสื่อสาร (communication) หมายถึง การถ่ายโอนและการทำความเข้าใจในความหมาย ดังนั้นการติดต่อสื่อสารจะประสบความสำเร็จต่อเมื่อสามารถส่งผลต่อ ความหมายและผู้รับเกิดความเข้าใจได้อย่างถูกต้อง⁵⁹ ในการบริหารองค์การหรือหน่วยงาน ซึ่ง ประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกัน การติดต่อสื่อสารจึงเป็นสื่อกลางที่ช่วยทำให้บุคคลใน องค์การหรือหน่วยงานเข้าใจซึ่งกันและกัน สุดๆ ทักษะวรรณ กล่าวว่าการติดต่อสื่อสารคือกระบวนการ แลกเปลี่ยนสัญลักษณ์ที่มีความหมายต่อกันและรวมถึงการอำนวยความสะดวกให้เกิดการปฏิบัติงานและ เพื่อประสานกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายฝ่ายร่วมกันปฏิบัติ⁶⁰ ส่วน สร้อยตระกูล (ตวยานนท์) อรรถ มานะ อธิบายว่าการติดต่อสื่อสารเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการส่งผ่านข่าวสารและความเข้าใจจาก บุคคลหรือกลุ่มบุคคลไปยังอีกบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นไปอย่างมีขั้นตอน ผู้ส่งต้องใช้ความสามารถในการใส่ รหัสเป็นคำพูด ภาษา ท่าทางสัญลักษณ์ โดยมุ่งให้ผู้รับเกิดความเข้าใจในข่าวสารข้อมูลตรงกันกับที่ผู้

⁵⁹ สตีเฟ่น พี ร็อบบิน และ มารี เคาเตอร์ แบลโดย วิรัช สงวนวงษ์วาน, **การจัดการและ พฤติกรรมองค์การ** (กรุงเทพฯ : เพียร์สัน เอ็ดดูเคชัน อินโดไชน่า, 2550), 132.

⁶⁰ สุดา ทักษะวรรณ, **หน้าที่ของผู้นำในการบริหารการศึกษา** (กรุงเทพฯ : ภาควิชาการ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2541), 87

ส่งปรารภนาจะส่ง⁶¹ หลักในการติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพควรคำนึงถึงการจัดระเบียบของการสื่อสารในองค์กรและแจ้งให้ทราบโดยทั่วกัน สายการติดต่อระหว่างผู้ส่งและผู้รับ ควรมีลักษณะตรงและสั้น ถ้าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ควรใช้การสื่อสารเป็นลายลักษณ์อักษรใช้การติดต่อแบบสองทาง มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารทั้งผู้ส่งผู้รับ และองค์การช่วยอำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์และการส่งข่าวสาร ทั้งนี้ผู้บริหารมีบทบาทและหน้าที่เป็นผู้สื่อสาร ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการสื่อสาร ทั้งด้วยการพูดและการเขียน รู้จักใช้สื่อต่างๆ เพื่อการสื่อสารและควรมีความสามารถในการประชาสัมพันธ์⁶²

2. การสนับสนุนทรัพยากร (resource support) เป็นภาระหน้าที่สำคัญของผู้บริหารในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สุปัตน์ สรรค์สร้างกิจ ได้ให้ความหมายของการสนับสนุนทรัพยากรไว้ว่า การสนับสนุนทรัพยากร คือ ความสามารถที่เป็นไปได้ของผู้บริหารที่แสดงออกมาให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพอใจในเรื่องของทรัพยากรในการปฏิบัติงาน⁶³ จะเห็นได้ว่า การสนับสนุนทรัพยากรเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถของผู้บริหารในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการเรียนการสอน

3. ภาวะผู้นำฉันทเพื่อนร่วมงาน (collegial leadership) ผู้บริหารโรงเรียนเป็นเพียงหลักที่จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปได้ด้วยดี ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน เป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนโดยเฉพาะภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงาน ดังนั้นพฤติกรรมภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลจึงเป็น

⁶¹ สร้อยตระกูล (ตวยานนท์) อรรถมานะ, พฤติกรรมองค์การ : ทฤษฎีและการประยุกต์ (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542), 357.

⁶² Knezevich, อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, “เอกสารการสอนชุดวิชาองค์การและการจัดการ”. (กรุงเทพฯ : บริษัทวิคตอรีเพาเวอร์พอยท์ จำกัด, 2540), 62.

⁶³ สุปัตน์ สรรค์สร้างกิจ. “สุขภาพองค์กรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาในโรงเรียน” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543), 56.

สิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร⁶⁴ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้นำและภาวะผู้นำไว้อย่างน่าสนใจว่า ผู้นำหรือภาวะผู้นำของผู้บริหารสามารถกำหนดชีวิตขององค์กรได้ โดยเฉพาะในศตวรรษใหม่ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงที่ซับซ้อนของสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้นำในศตวรรษใหม่จะต้องมีลักษณะ 4 ประการคือ⁶⁵

1. เป็นผู้มีความจริงใจ ไว้วางใจได้ในการกระทำและการติดต่อกัน
2. มีเจตนาแน่วแน่ มีวิสัยทัศน์ ทั้งส่วนบุคคลและสามารถทำให้เกิดการมีวิสัยทัศน์ร่วมขององค์กร
3. มีเจตนารมณ์แน่วแน่ในเรื่องเกี่ยวกับจริยธรรมและการกระทำในสิ่งถูกต้องและยังช่วยให้บุคคลอื่นเข้าใจความหมายของชีวิต
4. เป็นผู้มีเหตุผล เข้าใจวัฒนธรรม มีความยืดหยุ่นและเข้มงวด มีความเห็นอกเห็นใจเข้าใจผู้อื่นอย่างถูกต้อง

เอ็ดมันด์ (Edmond) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพนั้นตัวบ่งชี้ที่สำคัญอย่างหนึ่งคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติที่ดี ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงควรเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อจะได้นำความรู้ความสามารถ แนวคิดที่มีประโยชน์ต่อการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งลักษณะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการนั้นจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการนำกลุ่ม ในการบริหารกิจกรรมของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนให้ได้ผลดี⁶⁶

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า มิติภาวะผู้นำฉันทเพื่อนร่วมงาน เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารที่มุ่งเน้นการสร้างคนและสร้างงานให้เกิดขึ้น การบริหารโรงเรียนจะบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใดสามารถวัดได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและความสามารถในการพัฒนาทัศนคติที่ดีของนักเรียน ซึ่งการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายนั้นขึ้นอยู่กับ ภาวะผู้นำฉันทเพื่อนร่วมงานเป็นสำคัญหาก

⁶⁴ กาญจนพันธ์ อักษรสิทธิ์. “การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548), 65.

⁶⁵ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, **ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิตการบริหารการศึกษา : หน่วยที่ 1-5** (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2538), 117-132.

⁶⁶ R.R. Edmond, *Effective School for the Urban Poor* (Educational Leadership, 1979), 15-17.

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำฉันทเพื่อนร่วมงานมากก็จะสามารถกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้

ระดับปฏิบัติการ (technical level) เป็นระดับภารกิจของโรงเรียนที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหน้าที่หลักของโรงเรียน โดยทั้งครูและผู้บริหารต้องทำหน้าที่ร่วมกันในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้บรรลุตาม เป้าหมายของหลักสูตร เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียน ประกอบด้วย

1. ขวัญในการปฏิบัติงาน (morale) เป็นสภาพทางจิตใจและความรู้สึกหรือทัศนคติ ของบุคคลที่มีต่องาน ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่จะทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ขวัญในการปฏิบัติงานมีความสำคัญต่อการบริหารองค์การเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะถ้าบุคลากรมีขวัญดีจะแสดงออกในความมีศรัทธาและพอใจในการทำงาน ใช้ความพยายาม ทำหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุดเพื่อให้ได้ผลงานทั้งปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนการร่วมมือประสานงาน ที่ดีต่อกัน ทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน แอนเดอร์สัน และแวนไดค์ (Aderson and Vandyke) ได้ จำแนกปัจจัยที่มีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของครูไว้ 10 ประการ ดังนี้ 1) ความเห็นพ้องต้องกับ วัตถุประสงค์ 2) ความร่วมมือในการกำหนดนโยบาย 3) การใช้ความสามารถให้เป็นประโยชน์และ ความรู้สึกในความสำเร็จ 4) ความเชื่อมั่นและนับถือในตัวผู้บริหาร 5) การมีความสัมพันธ์อันดีภายใน คณะครูอาจารย์และผู้บริหาร 6) ความสัมพันธ์ชุมชน 7) สุขภาพทางกายและใจ 8) ความมั่นคงทาง เศรษฐกิจ 10) ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน 11) ปัญหาส่วนตัวของครูอาจารย์

นอกจากที่กล่าวแล้ว สภาพการปฏิบัติงาน ความเพียงพอของรายได้ การนิเทศงาน ความ เจริญก้าวหน้า การปฏิบัติอย่างยุติธรรม การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกในการ ปฏิบัติงานและความพึงพอใจในการทำงาน อาจมีผลกระทบต่อขวัญในการปฏิบัติงานได้ ดังนั้น องค์การหรือผู้บริหารควรมีการตรวจสอบขวัญในการปฏิบัติงานของสมาชิกของกลุ่มอยู่เสมอ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการในการประเมินอาจพิจารณา ดังนี้⁶⁷ 1) ความสม่ำเสมอของผลงาน 2) การขาดและผลงานของสมาชิกกลุ่ม 3) ความคึกคักเข้มแข็งหรือความเฉื่อยชาของสมาชิก 4) คำร้องทุกข์หรือบ่นสรรเสริญ 5) การใช้แบบสอบถาม 6) การสัมภาษณ์

จะเห็นได้ว่าขวัญในการปฏิบัติงานประกอบด้วยปัจจัยหลายประการ ทั้งด้านส่วนตัว สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับงาน ผู้บังคับบัญชา องค์การที่จะมีสุขภาพสมบูรณ์หรือไม่นั้น สามารถสังเกตได้

⁶⁷ ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและการปฏิบัติการ (สกลนคร : คณะครู ศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร, 2544), 207.

จากขวัญในการปฏิบัติงาน ซึ่งแสดงออกมาในรูป ความเป็นอยู่ที่ดี มีความสุขความพอใจในการทำงาน ของสมาชิกในองค์กร ดังนั้นขวัญในการปฏิบัติงานจึงเป็นอีกมิติหนึ่งที่ใช้วัดสุขภาพองค์กรได้

2. การมุ่งเน้นวิชาการ (academic emphasis) มาตรฐานและคุณภาพของ การศึกษาสามารถพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้ให้ความหมาย งานวิชาการในโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการ พัฒนาการสอนนักเรียนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพมากที่สุด และได้กล่าวว่า การมุ่งเน้นวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนหรือครูผู้สอนจำเป็นต้องร่วมมือกันกำหนดเป้าหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ สูง เพื่อให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการ ต้องหาเทคนิคต่างๆ มาสนับสนุนขอบข่ายงานวิชาการให้ สามารถบรรลุเป้าหมาย⁶⁸ งานวิชาการเป็นงานที่มีขอบเขตกว้าง สุวัฒน์ สรรค์สร้างกิจ กล่าวว่า ผู้บริหารต้องรับผิดชอบงานวิชาการ 8 ประการ คือ 1) การพัฒนาจุดมุ่งหมายและนโยบายของ โรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน 2) การจัดวางตัวบุคคล เพื่อให้สามารถทำ หน้าที่บรรลุจุดมุ่งหมายการศึกษาของโรงเรียน 3) การจัดสรรเวลาและสถานที่เพื่อประโยชน์การสอน 4) การใช้วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่เพื่อประโยชน์ของการศึกษาสูงสุด 5) การส่งเสริมการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนบรรลุเป้าหมาย 6) การจัดโปรแกรมการอบรมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน 7) การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา 8) การประเมินผลความต้องการของโรงเรียน

การมุ่งเน้นวิชาการจึงเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องร่วมกันกำหนด เป้าหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ เพื่อให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการ ทั้งนี้ต้องพยายามหา เทคนิคต่างๆ มาสนับสนุนขอบข่ายงานวิชาการให้สามารถบรรลุตามเป้าหมาย ผู้บริหารต้องแสดงตน เป็นผู้นำทางวิชาการ และมีภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างแท้จริง โดยให้ความสนใจ มีความรู้ทั้งด้าน หลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การนิเทศการสอนอย่างเป็น ระบบ การเป็นผู้นำทางวิชาการจึงมีความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย ประการหนึ่ง ซึ่งเป็น องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จเป็นองค์กรที่มีประสิทธิผลได้ดี

3. การใช้นวัตกรรมทางการศึกษา (educational innovation) โรเจอร์ และ ชูเมคเกอร์ (Roger and Shoemaker) ได้นิยามความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า หมายถึง แนวความคิดหรือแบบแผนซึ่งเป็นวิธีปฏิบัติ หรือสิ่งที่บุคคลทั้งหลายเห็นว่าเป็นของใหม่ ซึ่งแตกต่าง จากที่เคยมี เคยคิด หรือเคยทำ แม้ว่านวัตกรรมนี้จะเคยถูกนำไปใช้ในสังคมอื่นมาก่อนแล้วก็ตาม

⁶⁸ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ , การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2535), 1-2.

แต่ถ้าเพียงนำมาใช้อีกสังคมหนึ่งเป็นครั้งแรก ก็ถือว่าสิ่งเหล่านั้นเป็นนวัตกรรม⁶⁹ การใช้นวัตกรรมเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กรมากกว่าโทษ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าจะได้ประโยชน์คุ้มค่างับนวัตกรรมที่ทุ่มเทลงไป สาเหตุสำคัญคือการต่อต้าน การไม่ยอมรับในนวัตกรรม ซึ่งมาจากหลายสาเหตุ หากแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ทุกคนจะเกิดการยอมรับในนวัตกรรมและนำมาซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร องค์กรต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างให้บุคลากรในองค์กรคิดค้นและใช้สิ่งใหม่ๆ เพื่อให้องค์กรพัฒนาก้าวหน้า และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมปัจจุบันได้

ดังนั้นในการศึกษาสุขภาพองค์การของโรงเรียน เป็นการสะท้อนให้เห็นกระบวนการ ในการทำงานให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และภารกิจของโรงเรียน ทั้งในระดับสถาบัน ระดับการจัดการ และระดับปฏิบัติการ ซึ่งมีมิติที่เป็นตัวบ่งชี้ แต่ละมิติสามารถอธิบายสุขภาพองค์การได้อย่างชัดเจน โดยเป็นที่ยอมรับเนื่องจากมีกรอบของทฤษฎีรองรับ

จากการศึกษาสุขภาพองค์การผู้วิจัยเห็นว่านักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับมิติสุขภาพองค์การซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานในการทำวิจัยครั้งนี้ ดังนั้นผู้วิจัยได้ศึกษามิติสุขภาพองค์การจากแนวคิดของนักวิชาการและได้เลือกมิติสุขภาพองค์การตามแนวคิดของโอเวน(Owens) ซึ่งพิจารณาตามมิติ ดังนี้

1) การมุ่งเน้นเป้าหมาย (goal focus) หมายถึง องค์กรต้องมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ที่ชัดเจน เป็นที่ยอมรับของสมาชิกทุกคนในองค์กร และบุคลากรในองค์กรต้องเข้าใจและยอมรับเป้าหมาย และเป้าหมายขององค์กรจะต้องมีความเป็นไปได้เพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

2) มีการติดต่อสื่อสารอย่างเหมาะสม (communication adequacy) หมายถึง การที่องค์กรจะต้องมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งการสื่อสารภายในเป็นการสื่อสารระหว่างผู้ปฏิบัติงานในระดับเดียวกัน จากผู้บังคับบัญชาไปยังผู้บังคับบัญชา และจากผู้บังคับบัญชาไปยังผู้บังคับบัญชา และการสื่อสารภายนอกที่มีช่องทางและเครื่องมือในการสื่อสารที่เหมาะสมและมีการแจ้งและรับข่าวสารจากภายนอกโดยไม่มีผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม

3) การใช้อำนาจที่เป็นธรรม (optimal power equalization) หมายถึง ความสามารถของบุคลากรในองค์กรเพื่อแสดงความน่าเชื่อถือและการยอมรับจากทุกคนในองค์กร

⁶⁹Everelt M, Roger & Shoemaker, F. Floyed, **Communication of Innovation : A Cross Cultural Approach** (New York : The Free Press, 1971), 19.

ในการมอบหมายงาน รวมไปถึงความเต็มใจในการทำงานร่วมกันและการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขโดยไม่มี การข่มขู่ผู้อื่น และมีการกระจายอำนาจอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

4) มีการใช้ทรัพยากรมนุษย์อย่างเหมาะสม (human resources utilization) หมายถึง การกำหนดภาระงานหรือหน้าที่ความรับผิดชอบให้ตรงกับความรู้ ความสามารถของบุคลากรในองค์การเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน มีการเฉลี่ยปริมาณงานได้เท่าเทียมกัน บุคลากรทุกคนทำงานอย่างตั้งใจและพัฒนางานในสายงานของตนให้เกิดความก้าวหน้าในตนเอง และพยายามสร้างสรรค์งานเพื่อความเจริญขององค์การ รวมไปถึงองค์การมีการส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเอง

5) ความสามัคคี (cohesiveness) หมายถึง บุคลากรมีความรักใคร่สนิทสนมและปรองดองกันเป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน รวมถึงมีความรักและศรัทธาในตนเอง มีความผูกพันและความรู้สึกที่ดีในองค์การของตน และมีการทำงานร่วมกันเป็นทีมให้ ความร่วมมือซึ่งกันและกันเพื่อให้องค์การประสบความสำเร็จ

6)ขวัญกำลังใจ (morale) หมายถึง สภาพทางจิตใจของบุคลากรที่มีความพึงพอใจ มีกำลังใจในการทำงาน มีความภาคภูมิใจ และมีความสุขในการทำงาน และบุคลากรมีความเชื่อมั่นในองค์การของตนเอง มีความพร้อมในการทำงานเพื่อพัฒนาองค์การให้ไปสู่ความสำเร็จ

7) การมีนวัตกรรม (innovativeness) หมายถึง การที่องค์การมีแนวโน้มที่จะใช้กระบวนการใหม่ๆ ในการทำงานเคลื่อนไปสู่เป้าหมายใหม่ๆ ผลผลิตใหม่ๆ ออกมา และขยายตัวกว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อจะสามารถสร้างความเจริญงอกงาม และเปลี่ยนแปลงมากกว่าที่จะอยู่คงที่กับงานที่เป็นแค่กิจวัตรประจำวัน และที่มาตรฐานกำหนด

8) ความเป็นอิสระ (autonomy) หมายถึง องค์การที่มีหลักในการบริหารงานได้อย่างคล่องตัว ความเป็นเอกลักษณ์ขององค์การ ไม่แปรเปลี่ยนไปตามอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมหรือของอำนาจจากภายนอก ทั้งนี้ต้องเป็นองค์การที่ไม่ขัดแย้งต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก รวมทั้งบุคลากรภายในองค์การมี ความเป็นอิสระในการทำงานและสามารถแสดงศักยภาพร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานได้อย่างเต็มที่

9) การปรับตัว (adaptation) หมายถึง การที่องค์การมีวิธีการในการเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้เข้ากับสภาพแวดล้อม เพื่อการพัฒนาหรือแก้ปัญหาในสภาวะการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีอิสระ โดยมีกระบวนการบริหารที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ต่างๆ และจะต้องมีความเข้มแข็งมั่นคง ไม่แปรเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมภายนอกจนเกินไป ซึ่งองค์การต้องดำเนินงานตามสภาพแวดล้อมที่แปรเปลี่ยนได้อย่างรวดเร็ว

10) ความสามารถในการแก้ปัญหา (problem-solving adequacy) หมายถึงองค์การที่มีโครงสร้างและมีกระบวนการในการแก้ปัญหาต่างๆที่เข้ามาเป็นอุปสรรคในการบริหาร ซึ่งเป็นปัญหาภายในและจากผลกระทบจากภายนอกองค์การ ทั้งนี้บุคลากรในองค์การต้องรับรู้และมีความเข้าใจในปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น โดยอาศัยความสามารถของแต่ละบุคคลในองค์การ และร่วมกันแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างเข้าใจและไม่เกิดภาวะความเครียด รวมไปถึงมีการประเมินผลจากการใช้กระบวนการต่างๆในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น⁷⁰

จากการศึกษาสุขภาพองค์การนั้นผู้วิจัยได้เลือกสุขภาพองค์การตามแนวคิดของโอเวน (Owens) ในการวิจัยครั้งนี้

มาตรฐานการศึกษา

ความเป็นมาและความสำคัญของมาตรฐานการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ได้กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งมี 1) การประเมินคุณภาพภายในทั้งโดยสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด 2) การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งโดยสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด และ 3) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาร่วมดำเนินการกับหน่วยงานต้นสังกัด การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดังกล่าว สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กฎกระทรวงฯ และประกาศคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 เมื่อมีประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จึงได้จัดทำมาตรฐานการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และได้ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาดังกล่าวในวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2555 ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 37 (2) และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546

⁷⁰Robert G. Owens, *Organizational Behavior in Education* 5th ed (New Jersey : Prentice-Hall, 1995), 220.

มาตรฐานการศึกษาเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ และคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง มาตรฐานถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548) มาตรฐานในบริบทนี้จึงเป็นมาตรฐานที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาโดยรวม การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาทำให้เกิดโอกาสที่เท่าเทียมกันในการพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษามีประโยชน์ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ผู้เรียน ทำให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาตนเองตามความคาดหวังของสังคม และประเทศชาติว่าต้องการคนที่มีลักษณะที่พึงประสงค์อย่างไร จะทำอย่างไรจึงจะเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่มาตรฐานการศึกษากำหนด
2. ครู ใช้มาตรฐานเป็นกรอบแนวทางในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองตามคุณลักษณะและคุณสมบัติตามที่มาตรฐานกำหนด เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนดไว้
3. ท้องถิ่นและสถานศึกษา ใช้มาตรฐานเป็นแนวทางร่วมมือกันจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้
4. พ่อแม่ผู้ปกครอง ประชาชนและผู้นำชุมชน ใช้มาตรฐานเป็นเครื่องมือสื่อสารให้ประชาชนได้รับทราบกระบวนการจัดการศึกษา และจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้คนไทยในท้องถิ่นเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้การจัดการศึกษาช่วยยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด
5. ประเทศชาติ ใช้มาตรฐานเป็นเครื่องมือที่ทำให้ทุกองค์ประกอบของระบบการศึกษาขับเคลื่อนไปพร้อมๆกัน สู่เป้าหมายเดียวกัน และทำให้เกิดภาพการจัดการศึกษาที่มีความหมาย⁷¹

⁷¹ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2554), 2-3.

หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา

การกำหนดมาตรฐานการศึกษามีเป้าหมายสำคัญเพื่อวางแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจแนวคิดและหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย ความหมาย ความสำคัญ แนวคิดและประโยชน์ของมาตรฐานการศึกษา รายละเอียดและความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับต่างๆ กระบวนการและขั้นตอนการจัดทำมาตรฐานและการศึกษาจากงานวิจัย บทความ บทสัมภาษณ์ผู้นำทางการศึกษา ผู้บริหารดีเด่น ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลทั่วไป สามารถสรุปได้ว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสิ่งสำคัญที่บ่งบอกได้อย่างชัดเจนหลายประการ ได้แก่ มีการกำหนดภารกิจของสถานศึกษาที่ชัดเจน มีการกำกับติดตามงานสม่ำเสมอ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา บ้าน และชุมชน มีความใกล้ชิดและไว้วางใจกัน มีการตั้งความคาดหวังของผลสำเร็จไว้สูง มีความเป็นผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ ทั้งครูและผู้บริหาร มีการสร้างโอกาสในการเรียนรู้และให้เวลาผู้เรียนในการทำงานกลุ่มมากขึ้น จัดสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นอย่างมีระเบียบ สะอาด และปลอดภัย มีการจัดหลักสูตรที่ชัดเจนสอดคล้องกับเป้าหมาย ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย จัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการที่จะเรียนรู้ จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ ขจัดสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคสำหรับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน พัฒนางานอยู่บนพื้นฐานของการวิจัย ใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างเต็มที่และวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อวิเคราะห์ลักษณะหรือกิจกรรมต่างๆ แล้ว สามารถจัดแบ่งปัจจัยที่สะท้อนคุณภาพการศึกษาได้เป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน 2) ด้านการจัดการศึกษา (มองที่ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง ชุมชน) 3) ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (มองที่การร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาและชุมชน) 4) ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา (มองที่ เป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญาและอุดมการณ์ของสถานศึกษา) และ 5) ด้านมาตรการส่งเสริม

⁷² สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ, การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2554), 5.

(มองที่การดำเนินงานเพื่อตอบสนองนโยบายตามอุดมการณ์ของสถานศึกษาและนโยบายของรัฐ
ในปัจจุบัน)⁷³

มาตรฐานการศึกษาของชาติ

อุดมการณ์และหลักการในการจัดการการศึกษาของชาติ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.
2545 และนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา ต่างมีอุดมการณ์และหลักการการ
จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งความรู้ และเพื่อให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่า
เทียมกันทางการศึกษา พัฒนาคนได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อันเป็นเงื่อนไขไปสู่เศรษฐกิจฐานความรู้
อุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้าง
สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุล
ระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้าง
พื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนา
ความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่า การศึกษาเป็น
กระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถ
พึ่งตนเองและพึ่งกันเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ

เพื่อให้เป็นไปตามอุดมการณ์และหลักการในการจัดการศึกษาดังกล่าวจึงได้กำหนดมาตรฐาน
ไว้ 3 มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทย ที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก

มาตรฐานที่ 2 แนวการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 3 แนวทางการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ / สังคมแห่งความรู้

74

⁷³ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2554),
3-4.

⁷⁴ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์
การพิจารณาเพื่อการประกันคุณภาพภายนอกการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2 (2549-2553)
[ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 10 พฤษภาคม 2557, เข้าถึงจาก <http://www.onecqa.or.th>

มาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

- 1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มี 6 มาตรฐาน 27 ตัวบ่งชี้
- 2) มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา มี 6 มาตรฐาน 25 ตัวบ่งชี้
- 3) มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มี 1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้
- 4) มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา มี 2 มาตรฐาน 4 ตัวบ่งชี้
- 5) มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม มี 1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้

รวม 16 มาตรฐาน 60 ตัวบ่งชี้ดังต่อไปนี้⁷⁵

มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดี และมีสุนทรียภาพ

คำอธิบาย

ผู้เรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ มีน้ำหนักส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน รู้จักป้องกันและหลีกเลี่ยงจากสิ่งเสพติดให้โทษ สภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุและปัญหาทางเพศ เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่นรวมทั้งแสดงออกถึงอารมณ์และความรู้สึกซาบซึ้ง เห็นคุณค่าในศิลปะอันงดงาม ความไพเราะน่ารื่นรมย์ของดนตรี พัฒนาฝึกฝนชิมชั้จนเป็นนิสัยในชีวิตประจำวัน สามารถสร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรีนาฏศิลป์ กีฬา/นันทนาการตามจินตนาการได้ตามวัย

ตัวบ่งชี้

- ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ
- ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูงและมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
- ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเองจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรค ภัย อุบัติเหตุและปัญหาทางเพศ
- ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
- ตัวบ่งชี้ที่ 1.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น
- ตัวบ่งชี้ที่ 1.6 สร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์/กีฬา/นันทนาการ ตามจินตนาการ

⁷⁵ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1, มาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 (กรุงเทพฯ, 2555), ก.

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

คำอธิบาย

ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเอื้ออาทรต่อผู้อื่นกตัญญูทเวที่ต่อบุพการีและผู้มีพระคุณ ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขมีความตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม และเป็นคนดีของสังคม

ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่

2.1 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

ตัวบ่งชี้ที่

2.2 เอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูทเวที่ต่อผู้มีพระคุณ

ตัวบ่งชี้ที่

2.3 ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 ตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม⁷⁶

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง

คำอธิบาย

ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุดแหล่งเรียนรู้และสื่อต่างๆรอบตัว มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียน และตั้งคำถาม เพื่อค้นหาความรู้เพิ่มเติม เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน และสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน

ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และ สื่อต่างๆ รอบตัว

ตัวบ่งชี้ที่

3.2 มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียน และตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม

ตัวบ่งชี้ที่

3.3 เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน

ตัวบ่งชี้ที่

3.4 ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน⁷⁷

⁷⁶ เรื่องเดียวกัน, 4.

⁷⁷ เรื่องเดียวกัน, 6.

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ
แก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล

คำอธิบาย

ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ และคิดได้ตลอดแนว มีการจัดระเบียบ
ความคิด ใช้เหตุและผลในการอ้างอิงแนวคิด สรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู สื่อสาร โดยการ
พูด หรือเขียนตามความคิดของตนเอง นำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษา หรือวิธีการของตนเอง
กำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ และตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผลประกอบ มีความคิดริเริ่ม และ
สร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจและสามารถสร้างองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและ
สังคม

ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 สรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู และสื่อสารโดยการพูดหรือ
เขียนตามความคิดของตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 นำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 4.3 กำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผลประกอบ

ตัวบ่งชี้ที่ 4.4 มีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

ตัวบ่งชี้ที่ 4.5 สามารถสร้างองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์⁷⁸

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

คำอธิบาย

ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยทั้ง 8 กลุ่มสาระ มีผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตาม
หลักสูตรและมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา
กำหนด รวมทั้งมีผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์ที่เขตพื้นที่การศึกษากำหนด

ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละกลุ่มสาระเป็นไปตามเกณฑ์

ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์

ตัวบ่งชี้ที่ 5.3 ผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนเป็นไปตามเกณฑ์

ตัวบ่งชี้ที่ 5.4 ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) เป็นไปตามเกณฑ์⁷⁹

⁷⁸ เรื่องเดียวกัน, 8.

⁷⁹ เรื่องเดียวกัน, 11.

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

คำอธิบาย

ผู้เรียนมีความสามารถในการทำงานอย่างเป็นระบบโดยมีการวางแผนการทำงานดำเนินงานตามแผนอย่างรอบคอบ เอาใจใส่ มานะ พากเพียร มีการตรวจสอบทบทวนการทำงานเป็นระยะๆ งานที่ดำเนินการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดจนสำเร็จอย่างมีคุณภาพ ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่น พัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต สามารถบอกแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ และหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ

ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่

6.1 วางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ

ตัวบ่งชี้ที่

6.2 ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นในการทำงาน และภูมิใจในผลงานของ

ตัวบ่งชี้ที่

6.3 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ตัวบ่งชี้ที่ 6.4 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเอง

สนใจ

มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

คำอธิบาย

ครูปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะตำแหน่งด้วยความมุ่งมั่นทุ่มเทการสอนอย่างเต็มเวลาและเต็มความสามารถเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรโดยการวิเคราะห์หลักสูตรอย่างรอบด้านกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่ชัดเจนศึกษาและวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลนำข้อมูลสารสนเทศจากผลการวิเคราะห์ ออกแบบ วางแผน และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสติปัญญา ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ และประเมินผลที่มุ่งเน้นพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ให้คำแนะนำ คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาของผู้เรียนอย่างทั่วถึงตลอดจนพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 7.1 ครูมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล⁸⁰

มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

คำอธิบาย

ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ มีความสามารถทางวิชาการ และมีความคิดริเริ่มในการบริหารจัดการสถานศึกษาและพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาวิชาการและการบริหารจัดการสถานศึกษา ครอบคลุมภารกิจทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล งานบริหารทั่วไป ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับการกระจายอำนาจ ให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการ เอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพ เต็มเวลา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนพึงพอใจในผลการบริหารการจัดการศึกษา

ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 8.1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 8.2 ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้ผลการประเมินและผลการวิจัยเป็นฐานคิดทั้งด้านวิชาการและการบริหารการจัดการ

ตัวบ่งชี้ที่ 8.3 ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ

ตัวบ่งชี้ที่ 8.4 ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับการกระจายอำนาจ

ตัวบ่งชี้ที่ 8.5 นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนพึงพอใจผลการบริหารการจัดการศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 8.6 ผู้บริหารให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่ การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพและเต็มเวลา⁸¹

มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง ชุมชน ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

⁸⁰ เรื่องเดียวกัน, 15.

⁸¹ เรื่องเดียวกัน, 20.

คำอธิบาย

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการและปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 26 และระเบียบอื่นๆ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการกำกับ ติดตาม ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาและมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 9.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รู้และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด

ตัวบ่งชี้ที่ 9.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำกับ ติดตาม ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุผล สำเร็จตามเป้าหมาย

ตัวบ่งชี้ที่ 9.3 ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา⁸²

มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน

คำอธิบาย

สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องและครอบคลุมหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และแสดงจุดเน้นของสถานศึกษา โดยมีการออกแบบโครงสร้างหลักสูตรให้มีรายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัด ความสามารถ ความสนใจ มีการบริหารจัดการที่ส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรสู่การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพบรรลุตามมาตรฐานหลักสูตรจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้นักเรียนทุกคนได้รับบริการอย่างทั่วถึง มีการนิเทศ ติดตามกำกับดูแลการใช้หลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพ นำผลการนิเทศ การจัดการเรียนรู้มาเป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียน และปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 10.1 หลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่น

⁸² เรื่องเดียวกัน, 27.

ตัวบ่งชี้ที่ 10.2 จัดรายวิชาเพิ่มเติมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัด
ความสามารถและความสนใจ

ตัวบ่งชี้ที่ 10.3 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมและตอบสนองความต้องการ
ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 10.4 สนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง
จนสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 10.5 นิเทศภายใน กำกับ ติดตามตรวจสอบ และนำผลไปปรับปรุง
การเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้ที่ 10.6 จัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมถึง
ผู้เรียนทุกคน⁸³

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนา
เต็มศักยภาพ

คำอธิบาย

สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก พอเพียง ใช้การได้ดีนำไปสู่การ
พัฒนาผู้เรียนทุกด้าน ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและหรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ได้แก่
ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด อาคารเรียน อาคารประกอบ แหล่งเรียนรู้ การบริการสื่อ
เทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 11.1 ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียนมั่นคง สะอาดและปลอดภัย มี
สิ่งอำนวยความสะดวก พอเพียง อยู่ในสภาพใช้การได้ดี สภาพแวดล้อมร่มรื่น และมีแหล่งเรียนรู้
สำหรับผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 11.2 จัดโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย
ของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 11.3 จัดห้องสมุดที่ให้บริการสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อให้ผู้เรียน
เรียนรู้ด้วยตนเอง และ/หรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม⁸⁴

⁸³ เรื่องเดียวกัน, 32.

⁸⁴ เรื่องเดียวกัน, 39.

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

คำอธิบาย

สถานศึกษาชั้นพื้นฐานดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนโดยที่การดำเนินงานของสถานศึกษาต้องครอบคลุมมาตรฐานและตัวบ่งชี้ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวง

ตัวบ่งชี้

- ตัวบ่งชี้ที่ 12.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- ตัวบ่งชี้ที่ 12.2 จัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- ตัวบ่งชี้ที่ 12.3 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศและใช้สารสนเทศในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา
- ตัวบ่งชี้ที่ 12.4 ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- ตัวบ่งชี้ที่ 12.5 นำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- ตัวบ่งชี้ที่ 12.6 จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

คำอธิบาย

สถานศึกษามีการกำหนดวิธีการหรือขั้นตอนการดำเนินงานสร้าง ส่งเสริมช่วยเหลือสนับสนุนให้มีกระบวนการที่เกื้อหนุนให้บุคลากรในสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดการเรียนรู้โดยผ่านสื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ แหล่งการเรียนรู้ องค์กรความรู้ต่างๆ จนสามารถสร้างความรู้ ทักษะ มีระบบการจัดการความรู้ มีการถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งบุคลากรในสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 13.1 มีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบุคลากรของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง

ตัวบ่งชี้ที่ 13.2 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษาระหว่างสถานศึกษาครอบครัว ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง⁸⁵
มาตรฐานด้านอัตลักษณ์

มาตรฐานที่ 14 การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดขึ้น

คำอธิบาย

สถานศึกษามีกระบวนการดำเนินการและบริหารจัดการของสถานศึกษา เพื่อให้คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเกิดสัมฤทธิ์ผลตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา จุดเน้น เป้าหมาย กลยุทธ์ กิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู บุคลากรในชุมชนและองค์กรภายนอกจนมีผลดำเนินงานที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 14.1 สถานศึกษามีอัตลักษณ์ เอกลักษณ์และโครงการ/กิจกรรมที่พัฒนาส่งเสริมอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 14.2 ผลการดำเนินงาน ส่งเสริมให้ผู้เรียนและสถานศึกษาบรรลุตามอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาผู้เรียนตามเอกลักษณ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิม เขต 1 (รักความเป็นไทย ก้าวไกลสู่สากล)

คำอธิบาย

สถานศึกษามีการพัฒนา ส่งเสริมและอนุรักษ์ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกให้ผู้เรียนรักความเป็นไทย และพัฒนา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนเพื่อการพัฒนาคุณภาพของเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี และพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและเวทีโลก

ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 15.1 สถานศึกษามีการพัฒนา ส่งเสริมและอนุรักษ์ความเป็นไทย

⁸⁵ เรื่องเดียวกัน, 50.

ตัวบ่งชี้ที่ 15.2 สถานศึกษาดำเนินการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียนและเวทีโลก⁸⁶

มาตรฐานที่ 16 การจัดโครงการ/กิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น

คำอธิบาย

สถานศึกษาจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น โดยมีการกำหนดแนวทางพัฒนาร่วมกันชี้แนะ ป้องกัน และแก้ไขปัญหาสังคมตามนโยบาย จุดเน้น และแนวทางทางการปฏิรูปการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่สถานศึกษาได้รับมอบหมายหรือกำหนดเอง เพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้น ซึ่งแนวทางพัฒนาดังกล่าวสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามกาลเวลา และปัญหาสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การปฏิรูปการศึกษา การส่งเสริมหรือสืบสานโครงการพระราชดำริ และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การป้องกันสิ่งเสพติด การป้องกันอุบัติเหตุ การอนุรักษ์พลังงาน และสิ่งแวดล้อม การพร้อมรับการเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน เป็นต้น

ตัวบ่งชี้ที่ 16.1 จัดโครงการ/กิจกรรมพิเศษ เพื่อตอบสนองนโยบาย จุดเน้น ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 16.2 ผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย⁸⁷



⁸⁶ เรื่องเดียวกัน, 56.

⁸⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, มาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 (กรุงเทพฯ , 2555), ก.

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

กลุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

กลุ่มโรงเรียนในสังกัดพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีทั้งหมด 6 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 67 โรงเรียน

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรจำแนกตามกลุ่มโรงเรียนและขนาดของโรงเรียน

ขนาดสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน	ประชากร (โรงเรียน)				
	ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง	เล็ก	รวม
กลุ่มที่ 1	3	3	2	2	10
กลุ่มที่ 2	4	4	6	-	14
กลุ่มที่ 3	2	3	5	1	11
กลุ่มที่ 4	3	2	5	1	11
กลุ่มที่ 5	4	4	2	1	11
กลุ่มที่ 6	2	4	4	-	10
รวม	18	20	24	5	67

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1, แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2557 (กรุงเทพมหานครเขต 1 : กลุ่มนโยบายและแผน, 2557), 7

ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (น้อยกว่า 500 คน) จำนวน 5 แห่ง โรงเรียนขนาดกลาง (500 – 1,499 คน) จำนวน 24 แห่ง โรงเรียนขนาดใหญ่ (1,500 – 2,499 คน) จำนวน 20 แห่ง โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (ตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป) จำนวน 18 แห่ง

จำนวนนักเรียน

นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลจำนวน 121,710 คน

จำนวนบุคลากรของสถานศึกษา

ผู้บริหารจำนวน 261 คน แยกเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน 65 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 195 คน และครูผู้สอนจำนวน 6,072 คน แยกเป็น ครูตามกรอบอัตรากำลังที่ปฏิบัติงานจริง 4,750 คน ครูมาช่วยราชการ 21 คน ครูอัตราจ้าง 1,301 คน⁸⁸

วิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ บนพื้นฐานความเป็นไทย

พันธกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

1. บริหารจัดการอย่างมืออาชีพ
2. เสริมสร้างความเสมอภาค สิทธิและโอกาสทางการศึกษา
3. ยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ
4. ส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและมีคุณภาพชีวิตบนพื้นฐานความเป็นไทย
5. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่ความเป็นมืออาชีพ

เป้าประสงค์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

1. ผู้บริหารเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง
2. บริหารงานอย่างเป็นระบบตามหลักธรรมาภิบาล
3. นำนวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. นำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ
5. องค์กรคนบุคคลมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุน

การจัดการศึกษา

6. ประชากรวัยเรียนทุกกลุ่มได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามสิทธิอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค
7. นักเรียนจบการศึกษาภายในเวลาที่หลักสูตรกำหนด
8. ลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนในทุกระดับชั้น
9. อัตราการเรียนต่อของนักเรียนเพิ่มขึ้นในทุกระดับ

⁸⁸ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1, แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ

10. ผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงได้รับการดูแลจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
11. สถานศึกษาทุกแห่งผ่านเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐาน/ระบบประกันคุณภาพภายใน
12. สถานศึกษาได้รับการรับรองตามมาตรฐานของ สมศ.
13. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้สูงเป็นอันดับหนึ่งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

14. สถานศึกษามีคุณภาพผ่านเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล
15. ผู้เรียนที่มีความเป็นเลิศได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ
16. ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต
17. ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม
18. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสืบสาน อนุรักษ์ ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นและชาติ
19. ผู้เรียนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ของโลก
20. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีทักษะและสมรรถนะในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ
21. ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สู่ความเป็นประชาคมโลก

กลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

1. พัฒนาการบริหารจัดการให้เป็นระบบด้วยวิธีการที่หลากหลาย
2. สร้างโอกาสและทางเลือกในการเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการที่หลากหลาย
3. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ
4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบนพื้นฐานความเป็นไทย
5. พัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้ปฏิบัติงานได้เต็มตามศักยภาพ

ปริมาณงานและความรับผิดชอบด้านสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีหน่วยงาน บุคลากร และนักเรียนในความรับผิดชอบที่ครอบคลุมพื้นที่ 23 เขต ประกอบด้วย เขตพญาไท บางซื่อ ดุสิต สัมพันธวงศ์ ปทุมวัน ราชเทวี พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย บางแค บางขุนเทียน บางบอน ทุ่งครุ ราษฎร์บูรณะ จอมทอง คลองสาน ธนบุรี ภาษีเจริญ ตลิ่งชัน ทวีวัฒนา บางพลัด บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ และหนองแขม และจำนวนสถานศึกษาในสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.⁸⁹

⁸⁹ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, “กลุ่มโรงเรียน”, [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 13 พฤษภาคม 2557, เข้าถึงจาก <http://plan.sesao1.go.th/schoolgroup.php>.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

เหม ญนุ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความพึงพอใจในงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ในภาพรวมมีสุขภาพสมบูรณ์อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายมิติ พบว่า มิติขวัญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงสุด และมิติการใช้นวัตกรรมทางการศึกษาอยู่ในระดับต่ำสุด 2) ความพึงพอใจในงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับสูงสุด คือ ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา และด้านที่อยู่ในระดับต่ำสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความพึงพอใจในงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาเป็นรายมิติ พบว่า มิติที่มีความสัมพันธ์สูงสุดได้แก่ มิติการติดต่อสื่อสาร กับด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา และมิติที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด ได้แก่ มิติขวัญในการปฏิบัติงานกับสภาพแวดล้อมในการทำงาน⁹⁰

นภารัตน์ พิมพา ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในเครือข่ายสังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการจัดการเรียนรู้อยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารและการจัดการศึกษาด้านคุณภาพเด็ก และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ตามลำดับ 2) บุคลากรที่มีระดับการศึกษาบทบาทหน้าที่และสังกัดพื้นที่ตั้งของโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาปฐมวัยไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน ส่วนบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย โดยรวมไม่แตกต่างกันแต่เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าบุคลากรที่มี

⁹⁰เหม ญนุ, “ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความพึงพอใจในงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2548), ง.

ประสบการณ์การทำงาน 15 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย ในด้านคุณภาพเด็กและด้านการบริหารและ จัดการศึกษา สูงกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 6 ปี 3) แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสมกับโรงเรียนในเครือข่ายกรุงเทพมหานคร ด้านคุณภาพเด็ก ควรปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็ก พัฒนาทักษะกระบวนการคิด จัดทำแผนนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการอนุรักษ์และสิ่งแวดล้อม ด้านการจัดการเรียนรู้ ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการนำนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอน มีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานของครู ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ควรพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ควรสร้างเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษา จัดศูนย์การเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อบริการชุมชน และพัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในชุมชนให้มากขึ้น⁹¹

จินตนา ศุภกรธนสาร ได้ศึกษาเรื่อง สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยมีผลการศึกษาวินิจฉัยว่าสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ระดับแข็งแรงมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ 3 ลำดับ คือ การมุ่งเน้นวิชาการ การอยู่ร่วมกันของครู และการสนับสนุนทรัพยากร เมื่อจำแนกตามประเภทโรงเรียน ทั้งโรงเรียนต้นแบบทางการศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ในระดับแข็งแรงมาก โดยโรงเรียนต้นแบบทางการศึกษามีสุขภาพองค์การโรงเรียนแข็งแรงน้อยกว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทุกด้าน ยกเว้นด้านเกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียนต้นแบบทางการศึกษามีสุขภาพองค์การโรงเรียนแข็งแรงมากกว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา⁹²

⁹¹ นภารัตน์ พิมพา, “การศึกษาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในเครือข่ายกรุงเทพมหานครฯ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2549), ง.

⁹² จินตนา ศุภกรธนสาร, “สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550), 48

ประภาศิริ สุรพันธ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อคุณภาพมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ภูมิภาคตะวันตก ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล ภูมิภาคตะวันตก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ส่วนด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง 2) มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ภูมิภาคตะวันตก โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 3) การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารทั่วไปส่งผลต่อมาตรฐานการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเทศบาล ภูมิภาคตะวันตกโดยภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปส่งผลต่อมาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนที่หลากหลาย⁹³

ดวงภัทร สุนิมิต ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มีสุขภาพองค์การสมบูรณ์ทั้งในภาพรวมและจำแนกรายมิติ 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทั้งในภาพรวมและรายด้าน และ 3) สุขภาพองค์การและประสิทธิผลของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁹⁴

กอบัว ทศนภักดิ์ ได้ศึกษาถึงลักษณะขององค์การสุขภาพดีนั้นพบว่า ลักษณะขององค์การสุขภาพดีนั้นมี 3 มิติ ได้แก่ 1) มิติด้านสุขภาพบุคลากรในองค์การ 2) มิติด้านสุขภาพองค์การ และ 3) มิติด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งกอบัวได้เปรียบ 3 มิติ เป็น 3 เสาหลักในการสร้างให้เกิดองค์การสุขภาพดี โดยมิติทั้ง 3 มิติ นี้ต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างสมดุล ผ่านการบริหารจัดการ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การยึดมั่นในหลักจริยธรรมและการพัฒนาบุคลากร องค์การและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไป

⁹³ประภาศิริ สุรพันธ์, “การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ภูมิภาคตะวันตก (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550), ง.

⁹⁴ดวงภัทร สุนิมิต, “ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2550), ง.

พร้อมๆกัน เพื่อการที่จะสร้างองค์การให้เป็นองค์การสุขภาพดี เพื่อให้องค์การมีความสามารถในการอยู่รอดได้ในภาวะที่ย่างยาก และอยู่ได้อย่างยาวนานได้ ซึ่งมีปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการผลักดันให้องค์การเกิดการเติบโตไปในทิศทางตามวิสัยทัศน์ และบรรลุเป้าหมายคือ การออกแบบงาน ความชัดเจนของหน้าที่และปริมาณงาน นโยบาย ระบบการให้รางวัลแก่พนักงาน กระบวนการสื่อสาร สิ่งแวดล้อมในการทำงาน การพัฒนาบุคลากร การเรียนรู้ร่วมกันและภาวะผู้นำ โดยส่วนที่เป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้เกิดองค์การสุขภาพดีประกอบด้วย ความเชื่อ วัฒนธรรม จริยธรรมและความไว้วางใจ⁹⁵

อมรรัตน์ โสธาร์ตัน ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับสุขภาพองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนมีแบบภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนและแบบเปลี่ยนสภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน 2) สุขภาพองค์การในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก 3) ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิทางการบริหารต่างกันและจำนวนปีในการบริหารต่างกันมีการใช้แบบภาวะผู้นำต่างกัน 4) โรงเรียนแต่ละประเภทมีสุขภาพองค์การโดยรวมไม่ต่างกัน และ 5) แบบภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนและแบบเปลี่ยนสภาพทุกด้าน สามารถทำนายสุขภาพองค์การในโรงเรียนได้ 36.5%⁹⁶

มุกดา นิลสาคร ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในสังกัดเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา พบว่าสุขภาพองค์การของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ อิทธิพลในการจัดสรรทรัพยากร ด้านภาวะผู้นำฉันทน์เพื่อร่วมงานและด้านบูรณาการของสถาบัน ด้วยสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง พัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องในด้านการศึกษาดำเนินไปเป้าหมายของการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพทุกๆด้าน ดังเช่น การพัฒนา ปฏิรูปกระบวนการจัดการองค์รวมของภาระหน้าที่ของเทศบาลให้เกิดประสิทธิผลกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในระบบ

⁹⁵ กอบัว ทศนภักดิ์, “องค์การสุขภาพดี” (สารนิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาการพัฒนาศาสตร์สุขภาพและองค์การ คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันบัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์, 2550), 88-97.

⁹⁶ อมรรัตน์ โสธาร์ตัน, “ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับสุขภาพองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานี” (วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2550), ง.

บริหารบุคคลในสังกัดเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา และการให้บริการต่อประชาชน ชุมชน จึงส่งผลให้
 สุขภาพองค์การโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราอยู่ในระดับมาก⁹⁷

ภาวิณี สุกญา ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตาม
 มาตรฐานการศึกษาชาติ ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน
 อยู่ในระดับมาก 2) การปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พบว่าทั้งโดยภาพรวมและราย
 มาตรฐานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ มาตรฐานที่ 2 แนวการ
 จัดการศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก และ
 มาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้ 3) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา
 ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁹⁸

วาทีณี พุกนุช ได้ทำการวิจัยเรื่อง สุขภาพองค์การของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาดุสิต ผลการวิจัยพบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาดุสิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าสุขภาพองค์การอยู่ในระดับ
 มากที่สุด เรียงตามลำดับคะแนน ได้แก่ ด้านความชัดเจนของเป้าหมาย อยู่ในระดับมาก เรียง
 ตามลำดับคะแนนรองลงไป ได้แก่ ด้านการใช้อำนาจที่เป็นธรรม ด้านการติดต่อสื่อสารอย่างเพียงพอ
 ด้านขวัญ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ด้านความกลมเกลียว ด้านการปรับตัว ด้านความเป็น
 อิสระ ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า และด้านการมีนวัตกรรมใหม่⁹⁹

แก้วขวัญ เอียดศิริพันธ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สุขภาพองค์การของ
 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โมเดลองค์ประกอบตัว
 บ่งชี้สุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต เขต 2 พิจารณาจาก
 องค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.56 ถึง 0.93 เรียงลำดับตามค่า

⁹⁷ มุกดา นิลสาคร, “ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความพึงพอใจในการ
 ปฏิบัติงานของบุคลากร ในสังกัดเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา” (ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการ
 บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2551), 79-84.

⁹⁸ ภาวิณี สุกญา, “บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐาน
 การศึกษาของชาติ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ศิลปากร, 2551), 79

⁹⁹ วาทีณี พุกนุช, “สุขภาพองค์การของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ดุสิต” (ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2551), ง.

น้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อยดังนี้ 1) ขวัญในการปฏิบัติงาน 2) การมุ่งเน้นวิชาการ 3) ความเข้มแข็งขององค์การ 4) การสนับสนุนทางทรัพยากร 5) การบริหารแบบกิจสัมพันธ์ 6) อิทธิพลของผู้บริหาร และ 7) การบริหารแบบมิตรสัมพันธ์¹⁰⁰

มณฑิเตอร์ ประเสริฐสังข์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ภายใต้ภาวะความขาดแคลนครูของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า 1) สุขภาพองค์การในภาพรวมของโรงเรียนที่ประสบภาวะความขาดแคลนครูมีสุขภาพสมบูรณ์อยู่ในระดับสูง 2) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง 3) ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ในภาพรวมมีนัยสำคัญและอยู่ในระดับสูง (ค่าสหสัมพันธ์ = .744) 4) การเปรียบเทียบสุขภาพองค์การของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีสุขภาพองค์การสมบูรณ์มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ 5) การเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน พบว่าครูโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากกว่าครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ 6) การเปรียบเทียบสุขภาพองค์การของโรงเรียนที่มีระดับความขาดแคลนครูต่างกัน พบว่า โรงเรียนที่มีระดับความขาดแคลนครูน้อย มีสุขภาพองค์การสมบูรณ์มากกว่าโรงเรียนที่มีระดับความขาดแคลนครูปานกลาง และ 7) การเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนที่มีระดับความขาดแคลนครูต่างกัน พบว่า ครูในโรงเรียนที่มีระดับความขาดแคลนครูน้อยมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูงกว่าครูในโรงเรียนที่มีระดับความขาดแคลนครูปานกลาง¹⁰¹

อุษณีย์ บุญธรรม ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความจำเป็นพื้นฐาน ด้านความรักองค์กร ด้านการมองการณ์ไกล ด้านหลักในการทำงาน ด้านการวางแผน ด้านความยืดหยุ่น ด้านการบริหารคน ด้านมีหลักการ ด้าน

¹⁰⁰ แก้วขวัญ เอียดศิริพันธ์, “การพัฒนาตัวบ่งชี้สุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารัง เขต 2” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2552), ง.

¹⁰¹ มณฑิเตอร์ ประเสริฐสังข์, “ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ภายใต้ภาวะความขาดแคลนครูของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต3,” **นเรศวรพะเยา** 3, 1 (มกราคม – เมษายน 2553): 37-47.

หลักการปกครอง และด้านความมุ่งประสงค์ ตามลำดับ 2) ผลการประเมินตนเองตามมาตรฐาน โรงเรียนคุณภาพ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านนักเรียน ตามลำดับ 3) ภาวะผู้นำ ของผู้บริหารด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการบริหารคน และด้านการวางแผนส่งผลกระทบต่อผลการประเมินตนเอง ตามมาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม¹⁰²

น้ำฝน รักษากลาง ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ด้านผู้เรียน ของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีผลต่อการประเมินคุณภาพ ภายนอกรอบที่ 2 ด้านผู้เรียน โดยที่ภาวะผู้นำทางวิชาการทั้ง 5 ด้านร่วมกันสามารถ อธิบายผลการ ประเมินคุณภาพภายนอกได้ประมาณร้อยละ 87.3¹⁰³

ราชกุมารี คูเบย์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารกับการดำเนินการประกัน คุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) สมรรถนะของผู้บริหารสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ 1 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) การดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ทั้งในภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก 3) สมรรถนะของผู้บริหาร กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มการศึกษา ท้องถิ่นที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01¹⁰⁴

¹⁰² อนุชณีย์ บุญธรรม, “ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อผลการประเมินตนเองตาม มาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ สังกัดกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553), ง.

¹⁰³ น้ำฝน รักษากลาง, “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษากับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ด้านผู้เรียน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2553), ง.

¹⁰⁴ ราชกุมารี คูเบย์, “สมรรถนะของผู้บริหารกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553), ง.

กมลาศน์ ศรีประสิทธิ์ ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาเครื่องมือตรวจวัดสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาประกอบด้วย 8 องค์ประกอบคือ บุรณภาพของสถาบัน ภาวะผู้นำแบบมิตรสัมพันธ์ ขวัญในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนทรัพยากร ความสามารถในการแก้ปัญหา ภาวะผู้นำแบบกิจสัมพันธ์ การอยู่ร่วมกันของบุคลากรและการวางแผน โดยผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมแล้วองค์ประกอบทั้ง 8 ประการทุกตัวมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านความสามารถในการแก้ปัญหา โดยที่องค์ประกอบด้านบุรณภาพของสถาบัน ภาวะผู้นำแบบมิตรสัมพันธ์ ขวัญในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนทรัพยากร และการวางแผน มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและภาวะผู้นำแบบกิจสัมพันธ์ การอยู่ร่วมกันของบุคลากรและการวางแผน มีความสัมพันธ์โดยอ้อมกับความสามารถในการแก้ปัญหา โดยส่งผ่านขวัญในการปฏิบัติงาน องค์ประกอบที่เหลือส่งผ่านขวัญในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากสมการพหุคูณแล้วพบว่า การวางแผนอยู่ลำดับแรกที่มีน้ำหนักมากที่สุดจึงกล่าวได้ว่าการพัฒนาสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการวางแผนเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะความสามารถของผู้บริหารในการบริหารจัดการในเรื่องทรัพยากรที่ได้รับการจัดสรรอย่างมีประสิทธิภาพ¹⁰⁵

วิเศษ เย็นฉ่ำ ศึกษาเรื่องสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่าผลการวิจัยสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาจากมากไปหาน้อย คือ ด้านขวัญและกำลังใจ ด้านภาวะผู้นำฉันทน์เพื่อนร่วมงาน ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งงาน ด้านอิทธิพลของผู้บริหาร ด้านการสนับสนุนทรัพยากร และด้านบุรณภาพของสถาบัน¹⁰⁶

สำนักทดสอบทางการศึกษา ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติและมโนทัศน์ของผู้เกี่ยวข้อง สรุปผลการวิจัย ด้านการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดย

¹⁰⁵ กมลาศน์ ศรีประสิทธิ์, “การพัฒนาเครื่องมือตรวจวัดสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา” (ปริญาญศึกษาศาสตร ดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553), 333-360

¹⁰⁶ วิเศษ เย็นฉ่ำ, “สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2” (ปริญาญครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 2554), 1-13

ศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้มากที่สุด รองลงมา คือ การศึกษา วิเคราะห์จุดเน้น นโยบายของต้นสังกัด/เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้ในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาจำนวนขั้นตอนที่สถานศึกษาได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินการจัดทำมาตรฐานจำนวน 5 ขั้นตอนมากที่สุด รองลงมา คือ ดำเนินการจำนวน 4 ขั้นตอน ส่วนด้านการได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ส่วนวิธีการส่งเสริมสนับสนุน พบว่า เป็นการจัดประชุมชี้แจง การนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติให้แก่สถานศึกษามากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การแจ้งประชาสัมพันธ์ ประกาศมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สถานศึกษาทราบ¹⁰⁷

พิมพ์รักษ์ สามัคภูมิพิภพ ศึกษาเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 พบว่า 1) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01¹⁰⁸

ธัชชัย จิตรนนท์ ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า 1) สุขภาพองค์การของสถานศึกษาในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า

¹⁰⁷ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ, รายงานการวิจัย เรื่อง แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติและมนทัศน์ของผู้เกี่ยวข้อง (กรุงเทพฯ: โฆสิตการพิมพ์, 2555), 5,8

¹⁰⁸ พิมพ์รักษ์ สามัคภูมิพิภพ, “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556), ง.

อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ มิติด้านความสามัคคี มิติด้านขวัญในการปฏิบัติงาน มิติด้านการสื่อสาร มิติด้านความเข้มแข็งขององค์กร มิติด้านการสนับสนุนทรัพยากร มิติด้านการมีนวัตกรรมใหม่ และมิติด้านอิทธิพลของผู้บริหาร และ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพองค์กรสถานศึกษา พบว่า โครงสร้างองค์กร สภาพแวดล้อมองค์กร ภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร และแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพองค์กรของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01¹⁰⁹

งานวิจัยต่างประเทศ

แพททริก และจอห์น (Patrick and John) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ในมหาวิทยาลัย ในการเพิ่มพูนลักษณะรูปแบบในการตรวจสอบมาตรฐาน โดยรูปแบบการประกันคุณภาพของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยแต่ละสถาบันส่วนมากจะใช้การปฏิบัติตรวจสอบมาตรฐาน โดยใช้การตรวจสอบด้านวัฒนธรรมและการตรวจสอบการทำงานอย่างต่อเนื่องและยึดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียน รวมถึงการตรวจสอบพื้นฐาน ค่านิยมของสถาบัน ส่วนด้านการประเมินผลมีการพัฒนาการประเมินผล การควบคุมตรวจสอบ และนโยบายโครงสร้างที่เปลี่ยนไป¹¹⁰

ลิ้ม (Lim) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประกันคุณภาพในระดับอุดมศึกษาของประเทศกำลังพัฒนา โดยมุ่งศึกษาในประเด็นของคุณภาพการจัดการเรียนการสอน การวิจัยและการให้บริการต่อชุมชน ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศกำลังพัฒนาขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดบริการสื่อ/อุปกรณ์ ในการเสริมทักษะการเรียนและการจัดการเรียนการสอน เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ รวมทั้งกระบวนการทางเทคนิคที่อำนวยความสะดวกในการพัฒนา งานวิจัย ตลอดจนความต้องการในเรื่องของระบบประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมในแต่ละสถาบัน¹¹¹

นิวตัน (Newton) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลกระทบในการตรวจสอบคุณภาพภายนอกของสถาบันอุดมศึกษาในสหราชอาณาจักร ตั้งแต่ปี 1993 ถึง 1998 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินผลกระทบจากการใช้รูปแบบของการตรวจสอบภายนอก การประเมินคุณภาพการจัดการ

¹⁰⁹ รัชชัย จิตรนนท์, “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพองค์กรของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” *มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์* 33, 1 (มกราคม – กุมภาพันธ์ 2557): 96

¹¹⁰ Patrick Boyle And John Bowden “Educational quality assurance in university :AnEnhanced Model” *Assessment & Evaluation in Higher Education* 22(June,1997)11-12.

¹¹¹ D. Lim, “Quality Assurance in Higher Education in Developing Countries.” *Assessment & evaluation in Higher Education* 24, 4 (Spring 1999) : 379-390

เรียนการสอน และการตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานของสถาบัน ผลการวิจัยพบว่า การใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ที่ได้จากการวัดการปฏิบัติหรือการดำเนินงานโดยองค์กรภายนอก เช่น รายงานการตรวจสอบและการประเมินของ Scottish Higher Education Funding Council (SHEFC) และ Higher Education Quality Council (HEQC) และการตรวจสอบและประเมินภายในโดยคณะกรรมการตามการรับรู้และประสบการณ์ ทำให้ทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นดังนี้

1) วัตถุประสงค์ของระบบคุณภาพและวิธีการที่ใช้ในการตรวจสอบและประเมิน ชี้ให้เห็นว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องมีการตรวจสอบและประเมินทั้งโดยภายในและภายนอก การตรวจสอบและประเมินสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ เป็นเรื่องที่สามารถทำได้ 2) การปรับปรุงคุณภาพสำหรับบุคลากรมีขอบเขตที่กว้าง ดังนั้นจึงไม่สามารถแยกส่วนของการปรับปรุงให้เป็นอิสระออกจากระบบการประกันคุณภาพได้ 3) การปรับปรุงคุณภาพสำหรับนักศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งกว่าการปรับปรุงและพัฒนาบุคลากร เนื่องจากเป็นผลผลิตของสถาบัน และ 4) ควรจะมีการเพิ่มหรือขยายการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพออกไปอย่างกว้างขวาง เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานต่างๆ มากขึ้น¹¹²

ชิฟเฟลไบน์ (Schiefelbein) ได้ศึกษาวิธีที่ทำให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในประเทศลาตินอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารจะต้องมีการส่งเสริมการจัดห้องสมุดในห้องเรียนโดยมีหนังสือตำราให้ห้องเรียนละ 100 เล่ม จัดให้มีโครงการอบรมครูในการพัฒนาสื่อการสอน 1 สัปดาห์/ปี ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาโดยรับการอบรมเสริมความรู้ 4 สัปดาห์/ปี มีนโยบายส่งเสริมครูที่ดี มีความสามารถให้ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และให้รางวัลและส่งเสริมครูที่ได้รับการพัฒนายกย่องผ่านการประเมิน¹¹³

เฮนเดอร์สันและคณะ (Henderson and Others) ได้ศึกษาสุขภาพองค์การและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในรัฐเทนเนสซี ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลางโดยใช้เครื่องมือวัดสุขภาพ (Organization Health Inventory Middle Level หรือ OHI-ML) ของฮอยและฮันนัม (Hoy and Hannum) พบว่าการให้ความร่วมมือของครูในสังกัด การสนับสนุนทรัพยากรและการเน้นด้านวิชาการหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนเป็นเกณฑ์ชี้วัดสุขภาพขององค์การอยู่ในระดับที่มากที่สุด

¹¹²J. Newton, "An Evaluation of the Impact of External Quality Monitoring on a Higher Education College (1993-98)", *Assessment & evaluation in Higher Education* 24, 2 (1999) : 215-235.

¹¹³E. Schiefelbein, *Expect opinion as an instrument for assessing investment in primary education*. CEPAL, 72 (May 2000) : 143-158.

นอกจากนี้เป็นเรื่องที่ย้ายที่จะปรับปรุงสุขภาพของโรงเรียนระดับกลางให้มีสุขภาพดีนั้นเกิดจากนักเรียนมีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตัวเองและครูของพวกเขา ในส่วนของครูก็ต้องมีความรู้สึกดี มีความเชื่อมั่นในความสามารถของนักเรียนที่จะพัฒนาให้ประสบความสำเร็จ มีความเชื่อมั่นเชื่อถือสูงระหว่างครูและผู้บริหาร ครูมีความกระตือรือร้นเกี่ยวกับงาน หน้าที่ของพวกเขา มีความเป็นพันธมิตรของพวกเขา ผู้บริหารให้การสนับสนุน ช่วยเหลือในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้¹¹⁴

กรีน (Green) ได้ศึกษาการรับรู้ของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลตามธรรมนูญโรงเรียนในรัฐเท็กซัส พบว่า คุณลักษณะของธรรมนูญโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ที่ครู ผู้ปกครองและนักเรียน เห็นด้วยร่วมกันได้ การจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและเรียบง่าย การจัดบรรยากาศเชิงบวก การกำหนดความคาดหวังที่สูง และการตรวจสอบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง ครูและผู้ปกครองเห็นว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิผลต้องเป็นโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำของครู และการกำหนดพันธกิจที่ชัดเจน หนักแน่น มีการส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้สูง ส่วนนักเรียนไม่แน่ใจถึงการส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ที่เต็มความสามารถ เฉพาะผู้ปกครองและนักเรียนเห็นด้วยกับการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในโรงเรียน แต่ครูไม่แน่ใจว่าโรงเรียนจัดให้ผู้ปกครองและชุมชนให้มีส่วนร่วม ครูไม่มั่นใจว่าโรงเรียนจัดให้มีการพัฒนาความเชี่ยวชาญอย่างจริงจังและให้พวกเขาได้ร่วมตัดสินใจด้วย¹¹⁵

คอว์คมาซ (Korkmaz) จากประเทศตุรกีได้ทำการศึกษาถึงรูปแบบภาวะผู้นำที่มีผลต่อสุขภาพองค์การ โดยเน้นการศึกษาผู้นำแบบ Transformational และ Transactional Leadership ว่ารูปแบบทั้ง 2 แบบ มีผลอย่างไรต่อสุขภาพองค์การ ผลการศึกษาพบว่า สุขภาพองค์การจะดีหรือไม่ นั้น สามารถดูได้จากความพึงพอใจของครูต่องาน ซึ่งมุ่งประเด็นไปที่วิสัยทัศน์ที่ให้ความสำคัญในการกระตุ้นให้บุคลากรในองค์การมีความกระตือรือร้น เป็นเครื่องมือช่วยในการสร้างแรงจูงใจบุคลากรใน

¹¹⁴Henderson, Christopher L. and others, “Organizational Health and Student Achievement in Tennessee Middle Level Schools” (Correspondence Health, and Human Service at the University of Tennessee, NASSP Bulletin 0 Vol. 89 No. 644 September 2005), 55-75.

¹¹⁵Deadra Albert-Green, “Teachers Parents and Students Perception of Effective School Characteristics of Two Texas Urban Exemplary Open-Enrollment Charter Schools.” (A Dissertation of Doctor of Philosophy for he Degree Texas A%M Univerdity , 2005), 3-5.

องค์การเป็นอย่างดี โดยครูเหล่านี้มีความกระตือรือร้นมากขึ้นในการทำงานและเกิดผลดีแก่นักเรียนในโรงเรียนนั้นๆตามมา¹¹⁶

ซาบานซิ (Sabanci) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ระดับความเครียดของครูกับสุขภาพองค์การ โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดของครูและโรงเรียนสุขภาพ ผลปรากฏว่าผู้บริหารและครูผู้สอนเชื่อว่าครูมีประสบการณ์ด้านความเครียดในระดับปานกลาง และส่งผลต่อสุขภาพองค์การอยู่ในระดับสูง เนื่องจากไม่มีความแน่นอนทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมทั้งในโลกและประเทศตุรกี ทำให้เกิดความกดดันแก่ครูมาก และกระทรวงศึกษาธิการของประเทศตุรกีก็มีการปฏิรูประบบการศึกษา ครูจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนเทคนิคการสอน รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงในหลักสูตรในการเรียนการสอนเทคนิค และวิธีการในการทำงานของวัสดุมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อครู นอกจากนี้กฎหมายเกี่ยวกับการคัดเลือกผู้อำนวยการก็มีการเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจขึ้นอยู่กับอำนาจทางการเมือง และสร้างความเครียดให้เกิด ครูจึงส่งผลต่อสุขภาพองค์การซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด¹¹⁷

เอเหม็ด (Ahmad) ได้ศึกษาเรื่องสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จอร์แดนโดยใช้เครื่องมือวัดสุขภาพองค์การ พบว่าระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนจำนวน 406 คนที่ทำงานในโรงเรียนมัธยมใน Zarqa เขต จอร์แดน มิติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มิติเน้นทางวิชาการ (Academic Emphasis) สูงกว่ามิติอื่นๆได้แก่ ความซื่อสัตย์สถาบัน (Institutional Integrity) โครงสร้างของสถาบัน (Initiating Structure) การพิจารณา (Consideration) อิทธิพลของผู้บริหาร (Principal Influence) การสนับสนุนด้านทรัพยากร (Resource Support) และขวัญกำลังใจในการทำงาน (Morale) อยู่ในระดับปานกลาง¹¹⁸

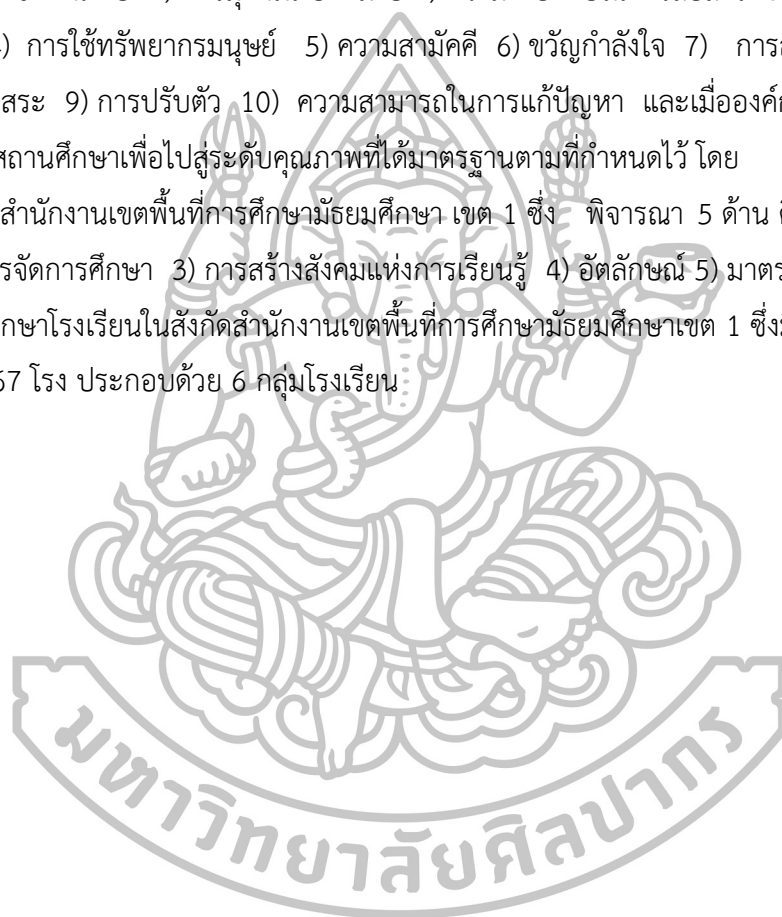
¹¹⁶Korkmaz Mehmet, “The Effects of Leadership Styles on Organizational Health” (Educational Research Quarterly, Gazi University, 2007), 22-54.

¹¹⁷Ali Sabanci, “The Effect of Teacher’s Stress on Educational Organization’s Health. (Associate Professor Faculty of Education Akdeniz University Turkey”, International Journal of Business and Social Sciences Vol.2 No.11 Special Issue – June 2011), 91-100.

¹¹⁸Aieman Ahmad AL-OMARI, “Organizational Health at Jordanian Secondary Schools.” (Faculty of Educational Foundations and Administration, Hashemite University, 2012), 85-101.

สรุป

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพองค์การและมาตรฐาน การศึกษา ซึ่งจากการศึกษาพบว่าสุขภาพองค์การมีความสำคัญต่อการบริหารงานในยุคปัจจุบัน และมาตรฐานการศึกษานั้นถือเป็นสิ่งที่โรงเรียนให้ความสำคัญเพื่อให้เกิดความไว้วางใจจากผู้ปกครอง ชุมชน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาสุขภาพองค์การตามแนวคิด ของโอเวน (Owens) ประกอบด้วย 10 ด้าน คือ 1) การมุ่งเน้นเป้าหมาย 2) ความเพียงพอในการสื่อสาร 3) การใช้อำนาจที่เป็นธรรม 4) การใช้ทรัพยากรมนุษย์ 5) ความสามัคคี 6) ขวัญกำลังใจ 7) การสร้างนวัตกรรม 8) ความเป็นอิสระ 9) การปรับตัว 10) ความสามารถในการแก้ปัญหา และเมื่อองค์การเข้มแข็งทำให้การพัฒนาสถานศึกษาเพื่อไปสู่ระดับคุณภาพที่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ โดย เลือกมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่ง พิจารณา 5 ด้าน คือ 1) คุณภาพผู้เรียน 2) การจัดการศึกษา 3) การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) อัตลักษณ์ 5) มาตรการส่งเสริม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 67 โรง ประกอบด้วย 6 กลุ่มโรงเรียน:



บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 2) มาตรฐาน การศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 3) สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ใช้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) มีผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียน หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน และครู เป็นผู้ให้ข้อมูล การดำเนินการวิจัยประกอบด้วยกระบวนการต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือ และการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินการวิจัย ให้เป็นไปอย่างเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียด และขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมโครงการวิจัย

เป็นการศึกษาสภาพปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากตำรา เอกสาร หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนงานวิจัย วิทยานิพนธ์หรือรายงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อใช้ข้อมูลสนับสนุนงานวิจัย ขอคำแนะนำและความเห็นชอบในการจัดโครงการวิจัยจากคณะกรรมการที่ควบคุมวิทยานิพนธ์ รับข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ ให้สมบูรณ์ เสนอโครงการวิจัยต่อภาควิชา และขออนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานการวิจัย

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยจัดสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับ โรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try Out) เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) เก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูล

ที่เป็นตัวอย่างในการวิจัย แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

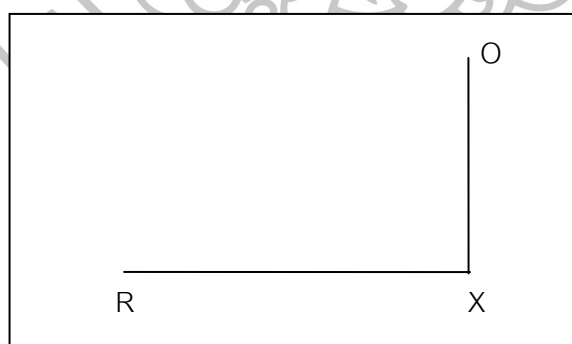
เป็นขั้นตอนการจัดทำร่างผลการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์แนะนำ และส่งรายงานฉบับที่สมบูรณ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติหัวข้อ ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ จากนั้นสอบวิทยานิพนธ์และปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ให้ความเห็นเพิ่มเติมและส่งรายงานผลการวิจัยต่อไป

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยไว้ ซึ่งประกอบด้วยแผนแบบการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูล ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ที่มีแผนแบบศึกษากลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสถานการณ์ ไม่มีการทดลอง (The one shot, non - experimental case study) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง (Diagram) ได้ดังนี้



R หมายถึง ตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม

X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษา

O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวนทั้งหมด 67 โรงเรียน ซึ่งแบ่งตามขนาดโรงเรียนตามเกณฑ์ขนาดโรงเรียน ดังนี้ ขนาดเล็ก (น้อยกว่า 500 คน) ขนาดกลาง (500 – 1,499 คน) ขนาดใหญ่ (1,500 – 2,499 คน) ขนาดใหญ่พิเศษ (ตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป) และแบ่งเป็น 6 กลุ่มโรงเรียน คือ กลุ่มที่ 1 จำนวน 10 โรงเรียน แบ่งเป็น เล็ก 2 โรงเรียน กลาง 2 โรงเรียน ใหญ่ 3 โรงเรียน ใหญ่พิเศษ 3 โรงเรียน กลุ่มที่ 2 จำนวน 14 โรงเรียน แบ่งเป็น กลาง 6 โรงเรียน ใหญ่ 4 โรงเรียน ใหญ่พิเศษ 4 โรงเรียน กลุ่มที่ 3 จำนวน 11 โรงเรียน แบ่งเป็น เล็ก 1 โรงเรียน กลาง 5 โรงเรียน ใหญ่ 3 โรงเรียน ใหญ่พิเศษ 2 โรงเรียน กลุ่มที่ 4 จำนวน 11 โรงเรียน แบ่งเป็น เล็ก 1 โรงเรียน กลาง 5 โรงเรียน ใหญ่ 2 โรงเรียน ใหญ่พิเศษ 3 โรงเรียน กลุ่มที่ 5 จำนวน 11 โรงเรียน แบ่งเป็น เล็ก 1 โรงเรียน กลาง 2 โรงเรียน ใหญ่ 4 โรงเรียน ใหญ่พิเศษ 4 โรงเรียน กลุ่มที่ 6 จำนวน 10 โรงเรียน แบ่งเป็น กลาง 4 โรงเรียน ใหญ่ 4 โรงเรียน ใหญ่พิเศษ 2 โรงเรียน¹¹⁹

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 59 โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) แล้วผู้วิจัยเลือกตัวอย่างตามโอกาสทางสถิติ (Probability Sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified Random Sampling)

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนจำนวน 1 คน และครูจำนวน 2 คน จำนวนสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 59 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 236 คน

¹¹⁹ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, “กลุ่มโรงเรียน”, เข้าถึงเมื่อ 13

ตารางที่ 2 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มที่	ประชากร (โรง)				กลุ่มตัวอย่าง (โรง)				ผู้ให้ข้อมูล (คน)			
	ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก	รวม	ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก	รวม	ผอ.	รองผอ.	ครู	รวม
1	3	3	4	10	3	2	4	9	9	9	18	36
2	4	4	6	14	3	3	5	11	11	11	22	44
3	2	3	6	11	2	3	5	10	10	10	20	40
4	3	2	6	11	3	2	5	10	10	10	20	40
5	4	4	3	11	4	4	2	10	10	10	20	40
6	2	4	4	10	1	4	4	9	9	9	18	36
รวม	18	20	29	67	16	18	25	59	59	59	118	236

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. **ตัวแปรพื้นฐาน** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่หลัก ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่หลัก

2. **ตัวแปรที่ศึกษา** ประกอบด้วยตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้

2.1 **ตัวแปรต้น** เป็นตัวแปรเกี่ยวกับ สุขภาพองค์การ หมายถึง องค์การที่มีสุขภาพดีซึ่งมักเป็นองค์การที่บุคลากรในองค์การนั้นภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ ซึ่งการตรวจสอบสุขภาพองค์การแนวคิดของโอเวน (Owens) ซึ่งพิจารณาตามมิติ ดังนี้

2.1.1 การมุ่งเน้นเป้าหมาย (goal focus : X_1) หมายถึง องค์การมีเป้าหมายที่เขียนแสดงไว้อย่างชัดเจน ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการให้บุคลากรทุกคนได้รับทราบ ทั้งนี้บุคลากรในองค์การมีความเข้าใจและยอมรับเป้าหมายขององค์การ ซึ่งการกำหนดเป้าหมายเกิดจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันคิดเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับนโยบาย สภาพปัญหา ความต้องการของชุมชน และองค์การประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.1.2 ความเพียงพอในการสื่อสาร (communication adequacy : X_2) หมายถึง องค์การที่มีวิธีการติดต่อสื่อสารภายในที่เป็นระบบ ทันสมัย รวดเร็วและข้อมูลข่าวสารมีความถูกต้อง เมื่อถึงผู้รับสาร โดยมีการประชุมชี้แจงเพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสาร ผู้บริหารอำนวยความสะดวกในการเข้าพบ และบุคลากรในระดับเดียวกันมีการปรึกษาหารืออีกทั้งได้รับความสะดวกในการติดต่อสื่อสารกับฝ่ายต่างๆขององค์การ รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารขององค์การไปสู่ภายนอก

2.1.3 การใช้อำนาจที่เป็นธรรม (optimal power equalization : X_3) หมายถึง องค์การมีการกำหนดอำนาจหน้าที่และมอบหมายงานอย่างชัดเจน เป็นธรรมและตรงกับความรู้ความสามารถของบุคลากรในองค์การ เพื่อให้บุคลากรทุกคนมีความน่าเชื่อถือและการยอมรับจากทุกคนในองค์การ รวมไปถึงความเต็มใจในการทำงานร่วมกันและการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข และมีการกระจายอำนาจอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

2.1.4 การใช้ทรัพยากรมนุษย์ (human resources utilization : X_4) หมายถึง องค์การมีอัตรากำลังเพียงพอและมีบุคลากรที่มีวุฒิทางการศึกษาตรงตามสาขาที่ต้องการโดยมีการกำหนดภาระงานหรือหน้าที่ความรับผิดชอบให้ตรงกับความรู้ ความสามารถของบุคลากรในองค์การ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน มีการเฉลี่ยปริมาณงานได้เท่าเทียมกัน บุคลากรทุกคนทำงานอย่างตั้งใจและพัฒนาตนเองเพื่อความเจริญขององค์การโดยได้รับการส่งเสริม สนับสนุนจากองค์การ

2.1.5 ความสามัคคี (cohesiveness : X_5) หมายถึง บุคลากรมีความรักใคร่สนิทสนมและปรองดองกันอย่างดี มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ให้อภัยซึ่งกันและกัน มีน้ำใจในการช่วยเหลือการทำงานร่วมกัน รวมถึงมีความรัก มีความผูกพันและความรู้สึกที่ดีในองค์การของตน และผู้บริหารมีการทำงานร่วมกันกับสมาชิกเพื่อให้องค์การประสบความสำเร็จ

2.1.6 ขวัญกำลังใจ (morale : X_6) หมายถึง สมาชิกในองค์การมีความสุข มีความพร้อมในการทำงาน มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกที่ดีที่แสดงถึงความเป็นมิตรต่อกัน และมีความเชื่อมั่นในองค์การ มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จจนเกิดเป็นความภาคภูมิใจต่อองค์การ

2.1.7 การสร้างนวัตกรรม (innovativeness : X_7) หมายถึง องค์การมี พัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร โดยใช้วิธีการหรือบุคลากรภายนอก เพื่อใช้ ในการทำงาน นำสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในองค์การ รวมไปถึงการมีโครงการและกิจกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนาองค์การเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จโดยบุคลากรมีการนำเทคนิคต่างๆมาใช้ในการทำงาน

2.1.8 ความเป็นอิสระ (autonomy : X_8) หมายถึง องค์การที่มีอิสระในการกำหนดเป้าหมาย มีจุดเด่นขององค์การไม่แปรเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อม มีความคล่องตัวในการบริหารงาน ผู้บริหารสามารถนำความรู้ความสามารถมาใช้ในการบริหารงาน รวมทั้งบุคลากรภายในโรงเรียนมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจในการทำงานและสามารถแสดงความคิดเห็นต่อผู้บริหารและผู้ร่วมงานในองค์การได้

2.1.9 การปรับตัว (adaptation : X_9) หมายถึง การที่สมาชิกในองค์การมีการปรับวิธีการในการทำงาน โดยการทำงานมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์การ โดยการนิเทศ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถทำงานร่วมกันได้ดี ทั้งนี้ผู้บริหารมีวิธีการที่หลากหลายในการบริหารงาน ทำให้องค์การปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมได้

2.1.10 ความสามารถในการแก้ปัญหา (problem – solving adequacy : X_{10}) หมายถึง องค์การที่มีแนวปฏิบัติในการทำงาน มีการประชุมปรึกษาหารือเมื่อเกิดปัญหาต่างๆทั้งนี้บุคลากรในองค์การมีความสามารถในการเผชิญปัญหาและสามารถร่วมกันแก้ปัญหาได้อย่างเข้าใจ โดยมีผู้บริหารที่มีขั้นตอนแนวทางในการแก้ไขปัญหาขององค์การได้อย่างชัดเจน

2.2 ตัวแปรตาม เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา (Y_{tot}) ตามแนวคิดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

2.2.1 คุณภาพผู้เรียน (Y_1) หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ ดังนี้ ผู้เรียนมีสุขภาพแข็งแรงและรักการออกกำลังกาย มีสุนทรียภาพ สามารถสร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรีนาฏศิลป์กีฬาได้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความตระหนักรู้คุณค่าสิ่งแวดล้อม มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล สร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร รวมทั้งมีผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์ที่เขตพื้นที่การศึกษากำหนด มีความสามารถในการทำงานอย่างเป็นระบบ รักการทำงาน ทำงานอย่างมีความสุข สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจได้

2.2.2 การจัดการศึกษา (Y_2) หมายถึง กระบวนการต่างๆในการจัดการศึกษาโดยที่ครูปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยะตำแหน่ง ด้วยความมุ่งมั่นทุ่มเทการสอนอย่างเต็มเวลา และเต็มความสามารถเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ มีความสามารถทางวิชาการ และมีความคิดริเริ่มในการบริหารจัดการสถานศึกษาและพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กระบวนการบริหารอย่างมีส่วนร่วม และใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาวิชาการและ การบริหารจัดการสถานศึกษา ครอบคลุมภารกิจทั้ง 4 ด้าน ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนงาน ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับการกระจายอำนาจ ให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการ เอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพเต็มเวลา แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน มีความรู้ความเข้าใจและ

สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ มีการกำกับ ติดตาม ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องและครอบคลุมหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และแสดงจุดเน้นของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีการนิเทศติดตามกำกับ ดูแลการใช้หลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพ นำผลการนิเทศ การจัดการเรียนรู้มาเป็นข้อมูลในการพัฒนา ผู้เรียน และปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก เพียง ใช้การได้ดีนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม รวมไปถึงสถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่ กำหนดในกฎกระทรวง โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและ เอกชน

2.2.3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Y₃) หมายถึง สถานศึกษามีการกำหนดวิธีการ หรือขั้นตอนการดำเนินงานสร้าง ส่งเสริม ช่วยเหลือสนับสนุนให้มีกระบวนการที่เกื้อหนุนให้ผู้เรียน บุคลากรในสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดการเรียนรู้โดยผ่านสื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ แหล่งการเรียนรู้ องค์กรความรู้ต่างๆ จนสามารถสร้างความรู้ ทักษะ มีระบบการจัดการ ความรู้ มีการถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งบุคลากรในสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2.2.4 อัตลักษณ์ (Y₄) หมายถึง สถานศึกษามีกระบวนการดำเนินการและบริหารจัดการ การจัดการของสถานศึกษา เพื่อให้คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเกิดสัมฤทธิ์ผลตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา จุดเน้น เป้าหมาย กลยุทธ์ กิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ซึ่งเกิด จากการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู บุคลากรในชุมชนและองค์กรภายนอกจนมีผลการดำเนินงานที่ สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สถานศึกษามีการพัฒนา ส่งเสริมและอนุรักษ์ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกให้ผู้เรียนรักความเป็นไทย และพัฒนาส่งเสริมศักยภาพ ของผู้เรียนเพื่อการพัฒนาคุณภาพของเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี และพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและ เวทีโลก

2.2.5 มาตรการส่งเสริม (Y₅) หมายถึง สถานศึกษาจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น โดยมีการกำหนดแนวทางพัฒนาร่วมกันชี้แนะ ป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมตามนโยบาย จุดเน้นและ แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่สถานศึกษาได้รับ มอบหมายหรือกำหนดเอง เพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้น ซึ่งแนวทางพัฒนา

ดังกล่าวสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามกาลเวลาและปัญหาสังคมที่เปลี่ยนไป เช่น การปฏิรูปการศึกษา การส่งเสริมหรือสืบสานโครงการพระราชดำริและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การป้องกัน สิ่งเสพติด การป้องกันอุบัติเหตุ การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม การพร้อมรับการเป็นสมาชิก ประชาคมอาเซียน เป็นต้น โดยสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด มาตรการส่งเสริม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ มี 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งถามรายละเอียด เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ หลักในโรงเรียน ประสบการณ์ใน ตำแหน่งหน้าที่ หลัก มีลักษณะเป็นตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (Forced Choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพองค์การ ของโรงเรียน ตามแนวคิดของโอเวน (Owens) ซึ่งประกอบด้วย 10 มิติ ดังนี้ 1) มุ่งเน้นเป้าหมาย 2) ความเพียงพอในการสื่อสาร 3) การใช้อำนาจที่เป็นธรรม 4) การใช้ทรัพยากรมนุษย์ 5) ความสามัคคี 6) ขวัญกำลังใจ 7) การสร้างนวัตกรรม 8) ความเป็นอิสระ 9) การปรับตัว 10) ความสามารถในการแก้ปัญหา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) คุณภาพผู้เรียน 2) การจัดการศึกษา 3) การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) อัตลักษณ์ 5) มาตรการส่งเสริม

แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตรา ส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ ไลเคิร์ต (Likert's five rating scale)¹²⁰ โดยกำหนดค่าระดับของคะแนนตาม ความหมาย ดังต่อไปนี้

¹²⁰ Rensis Likert, *New Patterns of Management* (Tokyo : McGraw – Hillbook company, 1961), 73-74.

ระดับ 5 หมายถึง สุขภาพองค์การของโรงเรียนหรือมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุดให้มึ้น้ำหนัก 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง สุขภาพองค์การของโรงเรียนหรือมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับมากให้มึ้น้ำหนัก 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง สุขภาพองค์การของโรงเรียนหรือมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับปานกลางให้มึ้น้ำหนัก 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง สุขภาพองค์การของโรงเรียนหรือมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับน้อยให้มึ้น้ำหนัก 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง สุขภาพองค์การของโรงเรียนหรือมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับน้อยที่สุดให้มึ้น้ำหนัก 1 คะแนน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้น ตอนที่ 1 ศึกษา ตำรา เอกสาร วารสาร ทฤษฎี หลักการ แนวคิด จากหนังสือ และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน และการดำเนินงานตามมาตรฐานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ขั้น ตอนที่ 2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แล้วนำ แบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้ เพื่อปรับแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อความสมบูรณ์และความถูกต้องของเนื้อหา โดยใช้ ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item – Objective Congruence) และนำมาปรับปรุงแก้ไขซึ่ง ได้ค่าดัชนีรายข้อ 0.60 – 1.00

ขั้น ตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับโรงเรียนที่ ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 ฉบับ

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการ ของครอนบาค (Cronbach)¹²¹ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α = coefficient) ได้ค่าความความ เชื่อมั่นเท่ากับ 0.989

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

¹²¹Lee J. Cronbach, *Essentials of Psychological Testing*, (New York : Harper & Row Publisher, 1987), 161.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นระบบ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ให้ออกหนังสือแจ้งผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลจาก โรงเรียน ที่เป็นตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้บรรจุซองแบบสอบถาม ส่งถึงโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์และเก็บรวบรวมด้วยตนเอง
2. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยกำหนดให้สถานศึกษา ที่เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครู ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ ของแบบสอบถามที่ได้รับตอบคืนมา โดยพิจารณาคัดเลือกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก เพื่อจะได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้
2. จัดระเบียบข้อมูลและลงรหัส
3. นำข้อมูลดังกล่าวดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนโดยคำนวณค่าสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงาน ประสบการณ์ในการทำงาน สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency : f) และค่าร้อยละ (Percentage : %)

2. การวิเคราะห์สุขภาพองค์การของโรงเรียนและมาตรฐาน การศึกษาของโรงเรียน เขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (standard deviation : S.D.) แล้วนำค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ตามแนวคิดของเบสท์ (Best)¹²² ดังนี้

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.50 – 5.00 หมายถึง สุขภาพองค์การของโรงเรียนหรือมาตรฐาน การศึกษาของโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 3.50 – 4.49 หมายถึง สุขภาพองค์การของโรงเรียนหรือมาตรฐาน การศึกษาของโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับมาก

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 2.50 – 3.49 หมายถึง สุขภาพองค์การของโรงเรียนหรือมาตรฐาน การศึกษาของโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.50 – 2.49 หมายถึง สุขภาพองค์การของโรงเรียนหรือมาตรฐาน การศึกษาของโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับน้อย

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.00 – 1.49 หมายถึง สุขภาพองค์การของโรงเรียนหรือมาตรฐาน การศึกษาของโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์สุขภาพองค์การ ที่ส่งผลต่อ มาตรฐานของโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 สถิติที่ใช้คือการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

¹²² John W. Best, *Research in Education*, 4th ed. (Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, 1981), 182.

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 2) มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 3) สุขภาพองค์การ ที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 การวิจัยเป็นแบบเชิงพรรณนา (Descriptive research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จาก 6 กลุ่มโรงเรียน จำนวน 67 โรงเรียน เป็นหน่วยวิเคราะห์ และขนาดของ กลุ่มตัวอย่าง ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากรางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ขนาดตัวอย่างเป็นโรงเรียน จำนวน 5-9 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน ครู โรงเรียนละ 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 236 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามจำนวน ฉบับ มี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพองค์การตามแนวคิดของโอเวน (Owens) ประกอบด้วย 1) การมุ่งเน้นเป้าหมาย 2) มีการติดต่อสื่อสารอย่างเหมาะสม 3) การใช้อำนาจที่เป็นธรรม 4) มีการใช้ทรัพยากรมนุษย์อย่างเหมาะสม 5) ความสามัคคี 6) ขวัญกำลังใจ 7) การมีนวัตกรรมใหม่ๆ 8) ความเป็นอิสระ 9) การปรับตัว 10) ความสามารถในการแก้ปัญหา ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้านดังนี้ 1) คุณภาพผู้เรียน 2) การจัดการศึกษา 3) การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) อัตลักษณ์ 5) มาตรการส่งเสริม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่า ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่อง “สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1” ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 59 โรงเรียน มีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครู 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 236 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 51 โรงเรียน รวม 204 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.44 นำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 204 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน และครู 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน จำนวน 59 โรงเรียน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่หลักในโรงเรียน และประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่หลัก โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	สถานภาพ		จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ	ชาย	92	45.10
		หญิง	112	54.90
		รวม	204	100.00
2	อายุ	ไม่เกิน 30 ปี	20	9.80
		31 – 40 ปี	42	20.59
		41 – 50 ปี	40	19.61
		51 ปีขึ้นไป	102	50.00
		รวม	204	100.00
3	ระดับการศึกษาสูงสุด	ปริญญาตรี	55	26.96
		ปริญญาโท	138	67.65
		ปริญญาเอก	11	5.39
		รวม	204	100.00
4	ตำแหน่งหน้าที่หลักในโรงเรียน	ผู้อำนวยการโรงเรียน	51	25.00
		รองผู้อำนวยการโรงเรียน	51	25.00
		ครู	102	50.00
		รวม	204	100.00
5	ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่หลัก	ไม่เกิน 10 ปี	99	48.53
		11 – 20 ปี	43	21.08
		21 – 30 ปี	38	18.63
		31 ปีขึ้นไป	24	11.76
		รวม	204	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า สถานภาพของผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 54.90 รองลงมาคือเป็นเพศชาย จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 45.10 สถานภาพด้านอายุโดยส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 20.59 อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 19.61 อายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 9.80 ตามลำดับ

สถานภาพด้านระดับการศึกษาสูงสุดโดยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 67.65 รองลงมาคือ ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 26.96 และระดับปริญญาเอก จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.39 ตามลำดับ สถานภาพด้านการดำรงตำแหน่งหน้าที่หลักในโรงเรียนโดยส่วนใหญ่เป็น ครู จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนเท่ากันคือ จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 สถานภาพด้านประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่หลักโดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ไม่เกิน 10 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 48.53 รองลงมาคือ มีประสบการณ์ 11 – 20 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 21.08 มีประสบการณ์ 21 – 30 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 18.63 และมีประสบการณ์มากกว่า 31 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 11.76 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อตอบข้อคำถามของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่าสภาพองค์การของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 อยู่ในระดับใด ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์จากค่า
มัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพองค์การของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน รวมไปถึงการ
วิเคราะห์รายข้อของแต่ละด้านของสภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 1 โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) มีรายละเอียดตามตารางที่
4 – 14 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณภาพองค์การของ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวม

(n=51)

ที่	สุขภาพองค์การโรงเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การมุ่งเน้นเป้าหมาย (X_1)	4.36	0.51	มาก
2	ความเพียงพอในการสื่อสาร (X_2)	4.28	0.56	มาก
3	การใช้อำนาจที่เป็นธรรม (X_3)	4.22	0.62	มาก
4	การใช้ทรัพยากรมนุษย์ (X_4)	4.02	0.73	มาก
5	ความสามัคคี (X_5)	4.19	0.56	มาก
6	ขวัญกำลังใจ (X_6)	4.21	0.55	มาก
7	การสร้างนวัตกรรม (X_7)	4.20	0.55	มาก
8	ความเป็นอิสระ (X_8)	4.28	0.53	มาก
9	การปรับตัว (X_9)	4.18	0.57	มาก
10	ความสามารถในการแก้ปัญหา (X_{10})	4.23	0.60	มาก
	รวม (X_{tot})	4.22	0.49	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22, S.D. = 0.49$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การมุ่งเน้นเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.51$) ความเป็นอิสระ ($\bar{X} = 4.28, S.D. = 0.53$) ความเพียงพอในการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.28, S.D. = 0.56$) ความสามารถในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.23, S.D. = 0.60$) การใช้อำนาจที่เป็นธรรม ($\bar{X} = 4.22, S.D. = 0.62$) ขวัญกำลังใจ ($\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.55$) การสร้างนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.20, S.D. = 0.55$) ความสามัคคี ($\bar{X} = 4.19, S.D. = 0.56$) การปรับตัว ($\bar{X} = 4.18, S.D. = 0.57$) และการใช้ทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{X} = 4.02, S.D. = 0.73$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งอยู่ระหว่าง 0.51 - 0.73 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X} ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพองค์การ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
ด้านมุ่งเน้นเป้าหมาย (X_1)

(n=51)

ที่	การมุ่งเน้นเป้าหมาย (X_1)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	โรงเรียนกำหนดเป้าหมายเป็นลายลักษณ์อักษรโดยเขียนเป็น ข้อความไว้อย่างชัดเจนเข้าใจง่าย	4.51	0.60	มากที่สุด
2	โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานไว้ใน แผนปฏิบัติการ	4.50	0.60	มากที่สุด
3	ครูและบุคลากรมีความเข้าใจและยอมรับในเป้าหมายของ โรงเรียน	4.29	0.66	มาก
4	ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดเป้าหมาย	4.37	0.67	มาก
5	เป้าหมายที่กำหนดมีความสอดคล้องกับนโยบายการศึกษา สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน	4.33	0.65	มาก
6	โรงเรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	4.13	0.62	มาก
รวม		4.36	0.51	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้านมุ่งเน้นเป้าหมาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.51$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ โรงเรียนกำหนดเป้าหมายเป็นลายลักษณ์อักษรโดยเขียนเป็นข้อความไว้อย่างชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.60$) และโรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานไว้ในแผนปฏิบัติการ ($\bar{X} = 4.50, S.D. = 0.60$) ในส่วนที่เหลือ 4 ข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.37, S.D. = 0.67$) เป้าหมายที่กำหนดมีความสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 4.33, S.D. = 0.65$) ครูและบุคลากรมีความเข้าใจและยอมรับในเป้าหมายของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.29, S.D. = 0.66$) และโรงเรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 4.13, S.D. = 0.62$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งอยู่ระหว่าง 0.60 - 0.67 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพองค์การ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
ด้านความเพียงพอในการสื่อสาร (X_2)

(n=51)

ที่	ความเพียงพอในการสื่อสาร (X_2)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	โรงเรียนมีการประชุมชี้แจงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนรับทราบข้อมูลข่าวสารต่างๆเป็นประจำ	4.36	0.61	มาก
2	โรงเรียนมีวิธีการติดต่อสื่อสารภายในที่เป็นระบบ ทันสมัยและรวดเร็ว	4.22	0.71	มาก
3	ครูและบุคลากรได้รับข้อมูล ข่าวสารถูกต้องตรงตามความเป็นจริง	4.29	0.67	มาก
4	ผู้บริหารให้ความสะดวกในการเข้าพบเพื่อปรึกษาหารือ	4.38	0.72	มาก
5	ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกัน	4.28	0.73	มาก
6	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนแก่ชุมชน	4.15	0.73	มาก
รวม		4.28	0.56	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 1 ด้านความเพียงพอในการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามค่า
มัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ผู้บริหารให้ความสะดวกในการเข้าพบเพื่อปรึกษาหารือ
($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.72) โรงเรียนมีการประชุมชี้แจงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนรับทราบข้อมูล
ข่าวสารต่างๆเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.61) ครูและบุคลากรได้รับข้อมูล ข่าวสารถูกต้องตรง
ตามความเป็นจริง ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.67) ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับ
การปฏิบัติงานร่วมกัน ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.73) โรงเรียนมีวิธีการติดต่อสื่อสารภายในที่เป็นระบบ
ทันสมัยและรวดเร็ว ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.71) และโรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารของ
โรงเรียนแก่ชุมชน ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.73) และเมื่อพิจารณาสวนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งอยู่ระหว่าง
0.61 - 0.73 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพองค์การ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
ด้านการใช้อำนาจที่เป็นธรรม (X_3)

(n=51)

ที่	การใช้อำนาจที่เป็นธรรม (X_3)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	โรงเรียนมีการกำหนดหน้าที่และมอบหมายงานให้รับทราบชัดเจน	4.33	0.67	มาก
2	โรงเรียนมีการกำหนดอำนาจ หน้าที่และมอบหมายงานให้ครูและบุคลากรปฏิบัติงานได้ตรงกับความรู้ความสามารถอย่างเป็นธรรม	4.21	0.79	มาก
3	ครูและบุคลากรยอมรับหน้าที่ซึ่งกันและกันในโรงเรียน	4.23	0.69	มาก
4	ครูและบุคลากรเต็มใจทำงานร่วมกัน	4.22	0.68	มาก
5	ครูและบุคลากรปฏิบัติงานตามหน้าที่ร่วมกันอย่างมีความสุข	4.16	0.71	มาก
6	ผู้บริหารมีการกระจายอำนาจในการบริหารโรงเรียน อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง	4.16	0.79	มาก
	รวม	4.22	0.62	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการใช้อำนาจที่เป็นธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.62) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ โรงเรียนมีการกำหนดหน้าที่และมอบหมายงานให้รับทราบชัดเจน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.67) ครูและบุคลากรยอมรับหน้าที่ซึ่งกันและกันในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.69) ครูและบุคลากรเต็มใจทำงานร่วมกัน ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.68) โรงเรียนมีการกำหนดอำนาจ หน้าที่และมอบหมายงานให้ครูและบุคลากรปฏิบัติงานได้ตรงกับความรู้ความสามารถอย่างเป็นธรรม ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.79) และครูและบุคลากรปฏิบัติงานตามหน้าที่ร่วมกันอย่างมีความสุข ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.71) ผู้บริหารมีการกระจายอำนาจในการบริหารโรงเรียนอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.79) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งอยู่ระหว่าง 0.67 - 0.79 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพองค์การ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
ด้านการใช้ทรัพยากรมนุษย์ (X_4)

(n=51)

ที่	การใช้ทรัพยากรมนุษย์ (X_4)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	โรงเรียนได้รับการจัดสรรครูตามกรอบอัตรากำลัง	3.80	0.96	มาก
2	โรงเรียนได้รับการจัดสรรครูตรงตามวุฒิที่โรงเรียนต้องการ	3.92	0.98	มาก
3	ครูและบุคลากรได้ทำงานตรงกับความรู้ความสามารถและความถนัดของตนเอง	4.04	0.91	มาก
4	ปริมาณงานที่ให้ครูรับผิดชอบมีความสอดคล้องเหมาะสมและตรงกับความรู้ความสามารถ	3.78	1.01	มาก
5	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้รับการอบรม สัมมนาเพื่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.27	0.75	มาก
6	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูทำผลงานทางวิชาการ	4.30	0.71	มาก
รวม		4.02	0.73	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการใช้ทรัพยากรมนุษย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02, S.D. = 0.73$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูทำผลงานทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.30, S.D. = 0.71$) ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้รับการอบรม สัมมนาเพื่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.27, S.D. = 0.75$) ครูและบุคลากรได้ทำงานตรงกับความรู้ความสามารถและความถนัดของตนเอง ($\bar{X} = 4.04, S.D. = 0.91$) โรงเรียนได้รับการจัดสรรครูตรงตามวุฒิที่โรงเรียนต้องการ ($\bar{X} = 3.92, S.D. = 0.98$) โรงเรียนได้รับการจัดสรรครูตามกรอบอัตรากำลัง ($\bar{X} = 3.80, S.D. = 0.96$) และปริมาณงานที่ให้ครูรับผิดชอบมีความสอดคล้องเหมาะสมและตรงกับความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 3.78, S.D. = 1.01$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งอยู่ระหว่าง 0.71 – 1.01 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณภาพองค์การ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
ด้านความสามัคคี (X_5)

(n=51)

ที่	ความสามัคคี (X_5)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ครูและบุคลากรมีความรักใคร่สนิทสนมและปรองดองกัน	4.11	0.69	มาก
2	ครูและบุคลากรมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง	4.22	0.63	มาก
3	ครูและบุคลากรมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียนของตนเอง	4.29	0.62	มาก
4	ครูและบุคลากรรู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน	4.15	0.67	มาก
5	ครูและบุคลากรมีน้ำใจในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	4.20	0.64	มาก
6	ผู้บริหารและครูมีความรักและความผูกพันกับโรงเรียน	4.21	0.69	มาก
7	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นจากครูในโรงเรียน	4.18	0.79	มาก
	รวม	4.19	0.56	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านความสามัคคี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19, S.D. = 0.56$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ครูและบุคลากรมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียนของตน ($\bar{X} = 4.29, S.D. = 0.62$) ครูและบุคลากรมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ($\bar{X} = 4.22, S.D. = 0.63$) ผู้บริหารและครูมีความรักและความผูกพันกับโรงเรียน ($\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.69$) ครูและบุคลากรมีน้ำใจในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.20, S.D. = 0.64$) ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นจากครูในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.18, S.D. = 0.79$) ครูและบุคลากรรู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.15, S.D. = 0.67$) และครูและบุคลากรมีความรักใคร่สนิทสนมและปรองดองกัน ($\bar{X} = 4.11, S.D. = 0.69$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งอยู่ระหว่าง 0.62 – 0.79 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X} ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพองค์การ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
ด้านขวัญกำลังใจ (X_6)

(n=51)

ที่	ขวัญกำลังใจ (X_6)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ครูและบุคลากรมีความสุขและมีความพร้อมในการทำงาน	4.15	0.67	มาก
2	ครูและบุคลากรมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการทำงาน	4.11	0.66	มาก
3	ครูและบุคลากรมีความรู้สึกที่ดีต่อกันแสดงออกถึงความเป็นมิตรต่อกัน	4.15	0.62	มาก
4	ครูและบุคลากรมีความเชื่อมั่นในโรงเรียนของตนเอง	4.25	0.64	มาก
5	ครูและบุคลากรมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ	4.28	0.61	มาก
6	ครูและบุคลากรมีความภาคภูมิใจต่อโรงเรียนของตน	4.33	0.63	มาก
	รวม	4.21	0.55	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านขวัญกำลังใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.55$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ครูและบุคลากรมีความภาคภูมิใจต่อโรงเรียนของตน ($\bar{X} = 4.33, S.D. = 0.63$) ครูและบุคลากรมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ ($\bar{X} = 4.28, S.D. = 0.61$) ครูและบุคลากรมีความเชื่อมั่นในโรงเรียนของตนเอง ($\bar{X} = 4.25, S.D. = 0.64$) ครูและบุคลากรมีความรู้สึกที่ดีต่อกันแสดงออกถึงความเป็นมิตรต่อกัน ($\bar{X} = 4.15, S.D. = 0.62$) ร่วมกับครูและบุคลากรมีความสุขและมีความพร้อมในการทำงาน ($\bar{X} = 4.15, S.D. = 0.67$) และครูและบุคลากรมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการทำงาน ($\bar{X} = 4.11, S.D. = 0.66$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งอยู่ระหว่าง 0.61 – 0.67 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X} ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพองค์การ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
ด้านการสร้างนวัตกรรม (X_7)

(n=51)

ที่	การสร้างนวัตกรรม (X_7)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ครูได้รับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงาน	4.25	0.68	มาก
2	โรงเรียนมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิทยากรจาก ภายนอกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.94	0.78	มาก
3	โรงเรียนมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครู อย่างสม่ำเสมอ	3.97	0.86	มาก
4	โรงเรียนมีการนำสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในโรงเรียน	4.26	0.70	มาก
5	โรงเรียนมีโครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น	4.36	0.61	มาก
6	โรงเรียนมีกิจกรรมเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น	4.42	0.60	มาก
7	ผู้บริหารมีเทคนิคในการบริหารงานในโรงเรียนที่หลากหลาย	4.19	0.77	มาก
8	ครูมีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย	4.22	0.62	มาก
รวม		4.20	0.55	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการสร้างนวัตกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20, S.D. = 0.55$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ โรงเรียนมีกิจกรรมเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น ($\bar{X} = 4.42, S.D. = 0.60$) โรงเรียนมีโครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.61$) โรงเรียนมีการนำสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.26, S.D. = 0.70$) ครูได้รับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงาน ($\bar{X} = 4.25, S.D. = 0.68$) ครูมีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.22, S.D. = 0.62$) ผู้บริหารมีเทคนิคในการบริหารงานในโรงเรียนที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.19, S.D. = 0.77$) โรงเรียนมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครูอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.97, S.D. = 0.86$) และโรงเรียนมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิทยากรจากภายนอกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.94, S.D. = 0.78$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งอยู่ระหว่าง 0.60 – 0.86 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X} ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพองค์การ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต1 ด้านความเป็นอิสระ (X_8)
(n=51)

ที่	ความเป็นอิสระ (X_8)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	โรงเรียนมีอิสระในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	4.24	0.61	มาก
2	โรงเรียนมีเอกลักษณ์ของโรงเรียนที่เป็นที่ยอมรับ	4.38	0.60	มาก
3	ผู้บริหารมีอิสระในการนำความรู้ความสามารถมาใช้ในการบริหารโรงเรียน	4.38	0.65	มาก
4	ครูและบุคลากรมีอิสระในการตัดสินใจเต็มที่ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย	4.19	0.73	มาก
5	ครูและบุคลากรมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นต่อผู้บริหารและผู้ร่วมงานในโรงเรียน	4.22	0.68	มาก
รวม		4.28	0.53	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านความเป็นอิสระ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28, S.D. = 0.53$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ โรงเรียนมีเอกลักษณ์ของโรงเรียนที่เป็นที่ยอมรับ ($\bar{X} = 4.38, S.D. = 0.60$) ร่วมกับผู้บริหารมีอิสระในการนำความรู้ความสามารถมาใช้ในการบริหารโรงเรียน ($\bar{X} = 4.38, S.D. = 0.65$) โรงเรียนมีอิสระในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.24, S.D. = 0.61$) ครูและบุคลากรมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นต่อผู้บริหารและผู้ร่วมงานในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.22, S.D. = 0.68$) และครูและบุคลากรมีอิสระในการตัดสินใจเต็มที่ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 4.19, S.D. = 0.73$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งอยู่ระหว่าง 0.60 - 0.73 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ตารางที่ 13 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X} ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพองค์การ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการปรับตัว (X_9)
(n=51)

ที่	การปรับตัว (X_9)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ครูและบุคลากรมีการปรับวิธีการทำงานที่เหมาะสมอยู่เสมอ	4.21	0.64	มาก
2	ครูและบุคลากรปฏิบัติงานสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในและนอกโรงเรียน	4.19	0.60	มาก
3	ครูและบุคลากรได้รับการนิเทศ ช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน	4.12	0.69	มาก
4	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียนทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี	4.16	0.74	มาก
5	ผู้บริหารมีวิธีการที่หลากหลายในการบริหารงานของโรงเรียน	4.19	0.77	มาก
6	โรงเรียนสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้	4.25	0.65	มาก
	รวม	4.18	0.57	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการปรับตัว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18, S.D. = 0.57$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ โรงเรียนสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้ ($\bar{X} = 4.25, S.D. = 0.65$) ครูและบุคลากรมีการปรับวิธีการทำงานที่เหมาะสมอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.64$) ครูและบุคลากรปฏิบัติงานสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในและนอกโรงเรียน ($\bar{X} = 4.19, S.D. = 0.60$) ร่วมกับผู้บริหารมีวิธีการที่หลากหลายในการบริหารงานของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.19, S.D. = 0.77$) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียนทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.16, S.D. = 0.74$) และครูและบุคลากรได้รับการนิเทศ ช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.12, S.D. = 0.69$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งอยู่ระหว่าง 0.60 - 0.77 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X} ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพองค์การ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา (X_{10})

(n=51)

ที่	ความสามารถในการแก้ปัญหา (X_{10})	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการทำงานเมื่อเกิดปัญหาในการทำงานอย่างชัดเจน	4.17	0.66	มาก
2	โรงเรียนมีการประชุมปรึกษาหารือเมื่อเกิดปัญหาต่างๆ	4.28	0.73	มาก
3	ผู้บริหารและครูสามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาได้	4.26	0.65	มาก
4	ผู้บริหารและครูสามารถเผชิญปัญหาและแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม	4.26	0.64	มาก
5	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของโรงเรียน	4.23	0.70	มาก
6	ผู้บริหารมีขั้นตอนแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างชัดเจน	4.19	0.73	มาก
	รวม	4.23	0.60	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.60) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ โรงเรียนมีการประชุมปรึกษาหารือเมื่อเกิดปัญหาต่างๆ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.73) ผู้บริหารและครูสามารถเผชิญปัญหาและแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.64) ผู้บริหารและครูสามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาได้ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.65) ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.70) ผู้บริหารมีขั้นตอนแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.73) และโรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการทำงานเมื่อเกิดปัญหาในการทำงาน อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.66) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งอยู่ระหว่าง 0.64 - 0.73 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

ผลการวิเคราะห์ระดับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เพื่อตอบข้อคำถามของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่ามาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 อยู่ในระดับใด ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์จากค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 รวมถึงรายชื่อของแต่ละด้านของมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) มีรายละเอียดตามตารางที่ 15 – 20 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวม

(n=51)

ด้าน	มาตรฐานการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	คุณภาพผู้เรียน (Y_1)	4.04	0.57	มาก
2	การจัดการศึกษา (Y_2)	4.27	0.54	มาก
3	การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Y_3)	4.11	0.66	มาก
4	อัตลักษณ์ (Y_4)	4.41	0.53	มาก
5	มาตรการส่งเสริม (Y_5)	4.35	0.56	มาก
	รวม (Y_{tot})	4.23	0.51	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23, S.D. = 0.51$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านอัตลักษณ์ ($\bar{X} = 4.41, S.D. = 0.53$) ด้านมาตรการส่งเสริม ($\bar{X} = 4.35, S.D. = 0.56$) ด้านการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.27, S.D. = 0.54$) ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.11, S.D. = 0.66$) และด้านคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.04, S.D. = 0.57$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งอยู่ระหว่าง 0.53 – 0.66 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ตารางที่ 16 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับมาตรฐานการศึกษา
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1
ด้านคุณภาพผู้เรียน (Y_1)

(n=51)

ที่	ด้านคุณภาพผู้เรียน (Y_1)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	นักเรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ	4.15	0.63	มาก
2	นักเรียนเห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม	4.18	0.65	มาก
3	นักเรียนมีสุนทรียภาพที่ดี มีผลงานด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์	4.34	0.59	มาก
4	นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม	4.21	0.63	มาก
5	นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร	4.26	0.65	มาก
6	นักเรียนมีความตระหนักรู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม	4.06	0.72	มาก
7	นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	3.76	0.86	มาก
8	นักเรียนรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	3.84	0.88	มาก
9	นักเรียนใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน	4.01	0.84	มาก
10	นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์	3.74	0.80	มาก
11	นักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีสติ สมเหตุสมผล	3.84	0.79	มาก
12	นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร	4.03	0.74	มาก
13	นักเรียนมีผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์ที่เขตพื้นที่การศึกษากำหนด	3.80	0.89	มาก
14	ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.17	0.62	มาก
15	ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจได้	4.20	0.60	มาก
	รวม	4.04	0.57	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04, S.D. = 0.57$) เมื่อ
พิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้
นักเรียนมีสุนทรียภาพที่ดี มีผลงานด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ ($\bar{X} = 4.34, S.D. = 0.59$)
นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.26, S.D. = 0.65$) นักเรียนมีคุณธรรม
จริยธรรม ($\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.63$) ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพ
ที่ตนเองสนใจได้ ($\bar{X} = 4.20, S.D. = 0.60$) นักเรียนเห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออก
อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.18, S.D. = 0.65$) ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถ
ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.62$) นักเรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกาย
สม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.15, S.D. = 0.63$) นักเรียนมีความตระหนักรู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนา
สิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.06, S.D. = 0.72$) นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
($\bar{X} = 4.03, S.D. = 0.74$) นักเรียนใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน
($\bar{X} = 4.01, S.D. = 0.84$) นักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีสติ สมเหตุสมผล
($\bar{X} = 3.84, S.D. = 0.79$) นักเรียนรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
($\bar{X} = 3.84, S.D. = 0.88$) นักเรียนมีผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์ที่เขตพื้นที่การศึกษา
กำหนด ($\bar{X} = 3.80, S.D. = 0.89$) นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
($\bar{X} = 3.76, S.D. = 0.86$) และนักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์
($\bar{X} = 3.74, S.D. = 0.80$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งอยู่ระหว่าง 0.59 - 0.89
แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ตารางที่ 17 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับมาตรฐานการศึกษา
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1
ด้านการจัดการศึกษา (Y_2)

(n=51)

ที่	ด้านการจัดการศึกษา (Y_2)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ครูมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่	4.41	0.56	มาก
2	ครูมีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่	4.36	0.62	มาก
3	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำและมีความสามารถทางวิชาการ	4.26	0.76	มาก
4	ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารและพัฒนาผู้เรียน	4.25	0.77	มาก
5	ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.25	0.78	มาก
6	ผู้บริหารให้คำแนะนำคำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพ	4.26	0.82	มาก
7	นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนพึงพอใจผลการบริหารจัดการศึกษา	4.14	0.69	มาก
8	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด	4.28	0.61	มาก
9	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำกับติดตาม ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย	4.24	0.64	มาก
10	หลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.37	0.59	มาก
11	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ	4.38	0.65	มาก
12	มีการนิเทศติดตามกำกับดูแลการใช้หลักสูตร	4.12	0.73	มาก
13	มีการนำผลการนิเทศมาพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	4.10	0.73	มาก
14	โรงเรียนมีการจัดการสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวกมีความพอเพียงใช้การได้ดี	4.29	0.65	มาก
15	โรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพภายในที่มีคุณภาพ	4.32	0.65	มาก
รวม		4.27	0.54	มาก

จากตารางที่ 17 พบว่า มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27, S.D. = 0.54$)
เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้
ดังนี้ ครูมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ($\bar{X} = 4.41, S.D. = 0.56$)
โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.38, S.D. = 0.65$) หลักสูตร
สถานศึกษามีความเหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
($\bar{X} = 4.37, S.D. = 0.59$) ครูมีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่
($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.62$) โรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพภายในที่มีคุณภาพ
($\bar{X} = 4.32, S.D. = 0.65$) โรงเรียนมีการจัดการสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวกมีความ
พอเพียงใช้การได้ดี ($\bar{X} = 4.29, S.D. = 0.65$) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้และ
ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด ($\bar{X} = 4.28, S.D. = 0.61$) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำและมี
ความสามารถทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.26, S.D. = 0.76$) ร่วมกับผู้บริหารให้คำแนะนำคำปรึกษาทาง
วิชาการและเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพ ($\bar{X} = 4.26, S.D. = 0.82$) ผู้บริหารมีความคิด
สร้างสรรค์ในการบริหารและพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.25, S.D. = 0.77$) ร่วมกับผู้บริหารใช้หลักการ
บริหารแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.25, S.D. = 0.78$) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำกับติดตาม
ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย
($\bar{X} = 4.24, S.D. = 0.64$) นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนพึงพอใจผลการบริหารการจัดการศึกษา
($\bar{X} = 4.14, S.D. = 0.69$) มีการนิเทศติดตามกำกับดูแลการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 4.10, S.D. = 0.73$)
และมีการนำผลการนิเทศมาพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง
($\bar{X} = 4.10, S.D. = 0.73$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งอยู่ระหว่าง 0.56 - 0.82
แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ตารางที่ 18 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับมาตรฐานการศึกษา
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้านการสร้างสังคม
แห่งการเรียนรู้ (Y_3)

(n=51)

ที่	ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Y_3)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	โรงเรียนมีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน	4.25	0.71	มาก
2	โรงเรียนมีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน	4.06	0.79	มาก
3	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนรักการเรียนรู้และเรียนรู้จากสิ่ง ต่างๆภายในโรงเรียน	4.31	0.70	มาก
4	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนรักการเรียนรู้และเรียนรู้จากสิ่ง ต่างๆภายนอกโรงเรียน	4.25	0.72	มาก
5	โรงเรียนมีระบบการจัดการความรู้ มีการถ่ายทอดความรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียน	3.98	0.84	มาก
6	โรงเรียนมีระบบการจัดการความรู้ มีการถ่ายทอดความรู้และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชน ผู้ปกครองและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องกับโรงเรียน	3.91	0.88	มาก
7	โรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกิจกรรม สื่อเทคโนโลยี และสารสนเทศ	3.99	0.88	มาก
รวม		4.11	0.66	มาก

จากตารางที่ 18 พบว่า มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนรักการเรียนรู้และเรียนรู้จากสิ่งต่างๆภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.70) โรงเรียนมีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.71) ร่วมกับโรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนรักการเรียนรู้และเรียนรู้จากสิ่งต่างๆภายนอกโรงเรียน ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.72) โรงเรียนมีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.79) โรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกิจกรรม สื่อเทคโนโลยีและสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.88) โรงเรียนมีระบบการจัดการความรู้ มีการถ่ายทอดความรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียน

($\bar{X} = 3.98, S.D. = 0.84$) และโรงเรียนมีระบบการจัดการความรู้ มีการถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ($\bar{X} = 3.91, S.D. = 0.88$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งอยู่ระหว่าง 0.70 - 0.88 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ตารางที่ 19 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านอัตลักษณ์ (Y_d) (n=51)

ที่	ด้านอัตลักษณ์ (Y_d)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	โรงเรียนมีอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของโรงเรียนที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.47	0.58	มาก
2	โรงเรียนมีการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา จุดเน้น เป้าหมาย กลยุทธ์ ของโรงเรียน	4.43	0.64	มาก
3	โรงเรียนมีผลการดำเนินงานที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของโรงเรียน	4.34	0.63	มาก
4	ผู้บริหาร ครู บุคลากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตาม อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของโรงเรียน	4.30	0.65	มาก
5	โรงเรียนมีการพัฒนา ส่งเสริมให้นักเรียนรักความเป็นไทยและอนุรักษ์ความเป็นไทย	4.42	0.62	มาก
6	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดี	4.52	0.58	มากที่สุด
7	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและเวทีโลก	4.35	0.70	มาก
รวม		4.41	0.53	มาก

จากตารางที่ 19 พบว่า มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านอัตลักษณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41, S.D. = 0.53$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ คือ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดี ($\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.58$) ในส่วนที่เหลือ 6 ข้อ อยู่ในระดับมากโดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ โรงเรียนมีอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของโรงเรียนที่ผ่าน

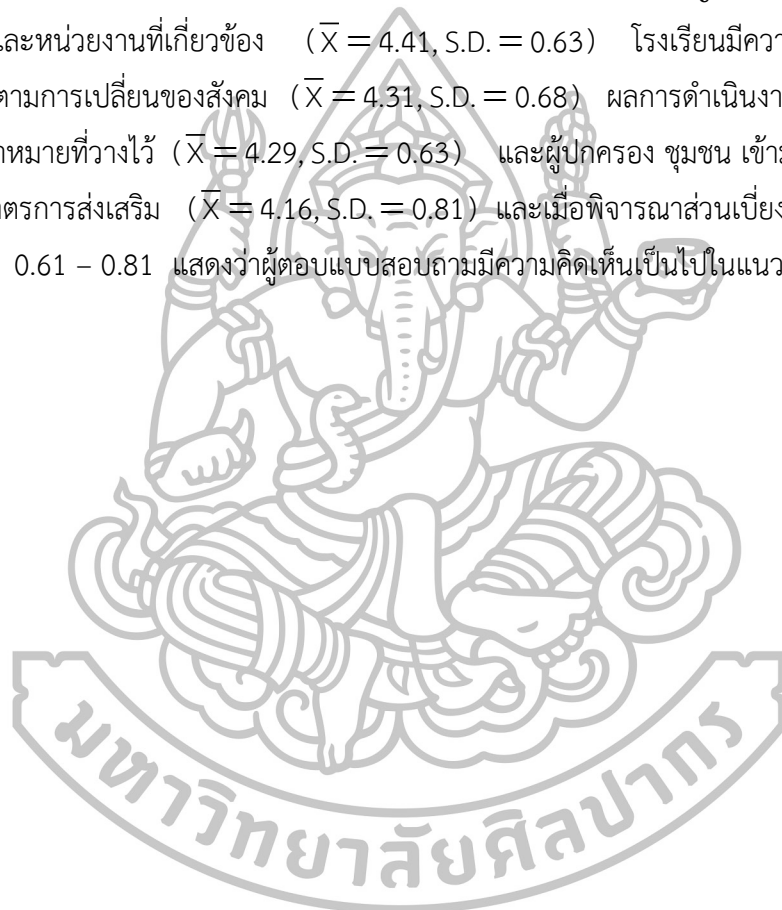
ความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.47, S.D. = 0.58$) โรงเรียนมีการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา จุดเน้น เป้าหมาย กลยุทธ์ ของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.43, S.D. = 0.64$) โรงเรียนมีการพัฒนา ส่งเสริมให้นักเรียนรักความเป็นไทยและอนุรักษ์ ความเป็นไทย ($\bar{X} = 4.42, S.D. = 0.62$) โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และเวทีโลก ($\bar{X} = 4.35, S.D. = 0.70$) โรงเรียนมีผลการดำเนินงานที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.34, S.D. = 0.63$) และผู้บริหาร ครู บุคลากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตาม อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.30, S.D. = 0.65$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งอยู่ระหว่าง 0.58 - 0.70 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ตารางที่ 20 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านมาตรการส่งเสริม (Y_5)

(n=51)

ที่	ด้านมาตรการส่งเสริม (Y_5)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	โรงเรียนมีโครงการ กิจกรรมด้านมาตรการส่งเสริมเพื่อให้เกิดการพัฒนา	4.47	0.62	มาก
2	ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการส่งเสริม	4.16	0.81	มาก
3	โรงเรียนจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น ของโรงเรียน	4.41	0.63	มาก
4	โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนยกระดับคุณภาพ การศึกษาสูงขึ้น	4.43	0.61	มาก
5	โรงเรียนมีการกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม ตามนโยบายของต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.41	0.63	มาก
6	โรงเรียนมีความพร้อมในการรองรับปัญหาตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม	4.31	0.68	มาก
7	ผลการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้	4.29	0.63	มาก
	รวม	4.35	0.56	มาก

จากตารางที่ 20 พบว่า มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 1 ด้านมาตรการส่งเสริม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35, S.D. = 0.56$)
เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อยได้
ดังนี้ โรงเรียนมีโครงการ กิจกรรมด้านมาตรการส่งเสริมเพื่อให้เกิดการพัฒนา
($\bar{X} = 4.47, S.D. = 0.62$) โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนยกระดับคุณภาพการศึกษา
สูงขึ้น ($\bar{X} = 4.43, S.D. = 0.61$) โรงเรียนจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น ของโรงเรียน
($\bar{X} = 4.41, S.D. = 0.63$) โรงเรียนมีการกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมตามนโยบาย
ของต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.41, S.D. = 0.63$) โรงเรียนมีความพร้อมในการ
รองรับปัญหาตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม ($\bar{X} = 4.31, S.D. = 0.68$) ผลการดำเนินงานของโรงเรียน
เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ($\bar{X} = 4.29, S.D. = 0.63$) และผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมใน
การกำหนดมาตรการส่งเสริม ($\bar{X} = 4.16, S.D. = 0.81$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.61 – 0.81 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน



ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์สภาพองค์การที่ส่งต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

เพื่อตอบข้อคำถามของการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่าสภาพองค์การ (X_{tot})ส่งต่อมาตรฐาน
การศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 (Y_{tot}) หรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยได้
วิเคราะห์โดยภาพรวมและแยกรายด้าน โดยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพองค์การที่ส่งต่อมาตรฐานการศึกษาของ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ
เพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) รายละเอียดดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างสภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

(n=51)

	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9	X_{10}	X_{tot}
X_1	1										
X_2	.758**	1									
X_3	.658**	.771**	1								
X_4	.507**	.569**	.629**	1							
X_5	.556**	.620**	.760**	.665**	1						
X_6	.524**	.601**	.755**	.661**	.870**	1					
X_7	.558**	.713**	.717**	.575**	.705**	.666**	1				
X_8	.596**	.695**	.711**	.579**	.670**	.674**	.714**	1			
X_9	.580**	.671**	.736**	.569**	.758**	.711**	.809**	.795**	1		
X_{10}	.567**	.675**	.710**	.598**	.718**	.687**	.776**	.772**	.878**	1	
X_{tot}	.741**	.836**	.885**	.768**	.870**	.850**	.856**	.852**	.889**	.876**	1

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 21 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสภาพองค์การของโรงเรียน
กับสภาพองค์การของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยมีค่า
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.507 – 0.889 เป็นความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01

4.2 การวิเคราะห์การส่งผลด้วยค่าสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พิจารณาตามตัวแปรที่เข้าสมการตามลำดับความสำคัญ ปรากฏผลดังตารางที่ 22 - 27

4.2.1 การถดถอยพหุคูณของสุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาโดยภาพรวม (Y_{tot}) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 การถดถอยพหุคูณของสุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาโดยภาพรวม (Y_{tot}) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

(n=51)

ผลการวิเคราะห์สุขภาพองค์การของโรงเรียนที่ส่งผลต่อ Y_{tot}						
แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.F	
Regression	5	42.893	8.579	158.660	0.000*	
Residual	198	10.706	0.054			
Total	203	53.599				
ตัวแปรที่เข้าสมการ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.t	**Sig
	B	Std. E.B	Beta			R
ค่าคงที่(Constant)	0.240	0.157		1.532	0.127	0.05
การปรับตัว (X_9)	0.251	0.058	0.280	4.298	0.000	0.895
การสร้างนวัตกรรม (X_7)	0.289	0.053	0.312	5.453	0.000	0.800
การมุ่งเน้นเป้าหมาย (X_1)	0.149	0.044	0.147	3.380	0.001	Adjusted R ² 0.795
ความเป็นอิสระ (X_8)	0.160	0.054	0.165	2.933	0.004	Std E. 0.233
การใช้อำนาจที่เป็นธรรม (X_3)	0.094	0.045	0.114	2.097	0.037	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 22 พบว่าสุขภาพองค์การส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวม (Y_{tot}) เรียงลำดับตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ การปรับตัว (X_9), การสร้างนวัตกรรม (X_7), มุ่งเน้นเป้าหมาย (X_1), ความเป็นอิสระ (X_8) และการใช้อำนาจที่เป็นธรรม (X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.895 มีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.800 นั่นคือ สุขภาพองค์การของโรงเรียนสามารถทำนายมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนได้ร้อยละ 80.00 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$Y_{tot} = 0.240 + 0.251X_9 + 0.289X_7 + 0.149X_1 + 0.160X_8 + 0.094X_3$$

4.2.2 การถดถอยพหุคูณของสุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน (Y_1) ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 การถดถอยพหุคูณของสุขภาพองค์การส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน (Y_1)

(n=51)

ผลการวิเคราะห์สุขภาพองค์การของโรงเรียนที่ส่งผลต่อ Y_1						
แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.F	
Regression	3	37.152	12.384	84.662	0.000**	
Residual	200	29.255	0.146			
Total	203	66.406				**Sig 0.01
ตัวแปรที่เข้าสมการ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.t	R
	B	Std. E.B	Beta			
ค่าคงที่(Constant)	0.731	0.214		3.417	0.001	0.748
การปรับตัว (X_9)	0.356	0.082	0.357	4.367	0.000	R^2 0.559
การใช้ทรัพยากรมนุษย์ (X_4)	0.222	0.046	0.281	4.788	0.000	Adjusted R^2 0.553
การสร้างนวัตกรรม (X_7)	0.221	0.085	0.214	2.608	0.010	Std E. 0.382

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 23 พบว่าสุขภาพองค์การส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน (Y_1) เรียงลำดับตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ การปรับตัว (X_9), การใช้ทรัพยากรมนุษย์ (X_4) และการสร้างนวัตกรรม (X_7) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.748 มีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.559 นั่นคือ สุขภาพองค์การของโรงเรียนสามารถทำนายมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ด้านคุณภาพผู้เรียน (Y_1) ได้ร้อยละ 55.90 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

$$Y_1 = 0.731 + 0.356X_9 + 0.222X_4 + 0.221X_7$$

4.2.3 การถดถอยพหุคูณของสุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้านการจัดการศึกษา (Y_2) ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 การถดถอยพหุคูณของสุขภาพองค์การส่งผลกระทบต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดการศึกษา (Y₂)

(n=51)

ผลการวิเคราะห์สุขภาพองค์การของโรงเรียนที่ส่งผลต่อ Y ₂						
แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.F	
Regression	5	46.040	9.208	128.721	0.000**	
Residual	198	14.164	0.072			
Total	203	60.204				
ตัวแปรที่เข้าสมการ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			
	B	Std. E.B	Beta	t	Sig.t	
ค่าคงที่(Constant)	0.085	0.179		0.474	0.636	**Sig 0.01
การปรับตัว (X ₉)	0.236	0.066	-0.248	3.570	0.000	R 0.874
ความเป็นอิสระ (X ₈)	0.253	0.062	-0.247	4.057	0.000	R ² 0.765
การสร้างนวัตกรรม (X ₇)	0.240	0.060	0.245	3.992	0.000	Adjusted R ² 0.759
การใช้ทรัพยากรมนุษย์ (X ₄)	0.098	0.034	0.131	2.905	0.004	Std E. 0.267
การมุ่งเน้นเป้าหมาย (X ₁)	0.163	0.049	0.152	3.351	0.001	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 24 พบว่าสุขภาพองค์การส่งผลกระทบต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้านการจัดการศึกษา (Y₂) เรียงลำดับตัวพหุคูณที่ดีที่สุด คือ การปรับตัว (X₉), ความเป็นอิสระ (X₈), การสร้างนวัตกรรม (X₇), การใช้ทรัพยากรมนุษย์ (X₄) และมุ่งเน้นเป้าหมาย (X₁) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.874 มีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R²) เท่ากับ 0.765 นั่นคือ สุขภาพองค์การของโรงเรียนสามารถทำนายมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ด้านการจัดการศึกษา (Y₂) ได้ร้อยละ 76.50 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

$$Y_2 = 0.085 + 0.236X_9 + 0.253X_8 + 0.240X_7 + 0.098X_4 + 0.163X_1$$

4.2.4 การถดถอยพหุคูณของสุขภาพองค์การที่ส่งผลกระทบต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Y₃) ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 การถดถอยพหุคูณของสุขภาพองค์การส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Y₃)
(n=51)

ผลการวิเคราะห์สุขภาพองค์การของโรงเรียนที่ส่งผลต่อ Y ₃						
แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.F	
Regression	4	61.553	15.388	109.671	0.000**	
Residual	199	27.922	0.140			
Total	203	89.474				**Sig 0.01
ตัวแปรที่เข้าสมการ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.t	R 0.829 R ² 0.688 Adjusted R ² 0.682 Std E. 0.375
	B	Std. E.B	Beta			
ค่าคงที่(Constant)	-0.664	0.251		-2.648	0.009	
การสร้างนวัตกรรม (X ₇)	0.470	0.084	-0.392	5.626	0.000	
การปรับตัว (X ₉)	0.312	0.086	-0.270	3.616	0.000	
การมุ่งเน้นเป้าหมาย (X ₁)	0.174	0.066	0.133	2.645	0.009	
ขวัญกำลังใจ (X ₆)	0.174	0.070	0.146	2.489	0.014	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 25 พบว่าสุขภาพองค์การส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Y₃) เรียงลำดับ
ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ การสร้างนวัตกรรม (X₇), การปรับตัว (X₉), การมุ่งเน้นเป้าหมาย (X₁) และ
ขวัญกำลังใจ (Y₆) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.829 มีค่าประสิทธิภาพในการ
ทำนาย (R²) เท่ากับ 0.688 นั่นคือ สุขภาพองค์การของโรงเรียนสามารถทำนายมาตรฐานการศึกษา
ของโรงเรียน ได้ร้อยละ 68.80 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

$$Y_3 = -0.664 + 0.470X_7 + 0.312X_9 + 0.174X_1 + 0.174X_6$$

4.2.5 การถดถอยพหุคูณของสุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้านอัตลักษณ์ (Y₄) ดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 การถดถอยพหุคูณของสุขภาพองค์การส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้านอัตลักษณ์ (Y₄)

(n=51)

ผลการวิเคราะห์สุขภาพองค์การของโรงเรียนที่ส่งผลต่อ Y ₄						
แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.F	
Regression	5	36.090	7.218	66.616	0.000**	
Residual	198	21.454	0.108			**Sig
Total	203	57.544				0.05
						R
						0.792
						R ²
						0.627
						Adjusted R ²
						0.618
						Std E.
						0.329
ตัวแปรที่เข้าสมการ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.t	
	B	Std. E.B	Beta			
ค่าคงที่(Constant)	0.671	0.222		3.025	0.003	
การปรับตัว (X ₉)	0.194	0.083	-0.209	2.351	0.020	
การมุ่งเน้นเป้าหมาย (X ₁)	0.185	0.063	-0.176	2.950	0.004	
ความเป็นอิสระ(X ₈)	0.207	0.077	0.207	2.691	0.008	
การสร้างนวัตกรรม (X ₇)	0.164	0.075	0.170	2.181	0.030	
การใช้อำนาจที่เป็นธรรม(X ₃)	0.129	0.064	0.151	2.023	0.044	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 26 พบว่าสุขภาพองค์การส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านอัตลักษณ์ (Y₄) เรียงลำดับตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ การปรับตัว (X₉), การมุ่งเน้นเป้าหมาย (X₁), ความเป็นอิสระ (X₈), การสร้างนวัตกรรม (X₇) และ การใช้อำนาจที่เป็นธรรม (X₃) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.792 มีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R²) เท่ากับ 0.627 นั่นคือ สุขภาพองค์การของโรงเรียนสามารถทำนายมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ได้ร้อยละ 62.70 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$Y_4 = 0.671 + 0.194X_9 + 0.185X_1 + 0.207X_8 + 0.164X_7 + 0.129X_3$$

4.2.6 การถดถอยพหุคูณของสุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านมาตรการส่งเสริม (Y₅)
ดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 การถดถอยพหุคูณของสุขภาพองค์การส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านมาตรการส่งเสริม (Y₅)

(n=51)

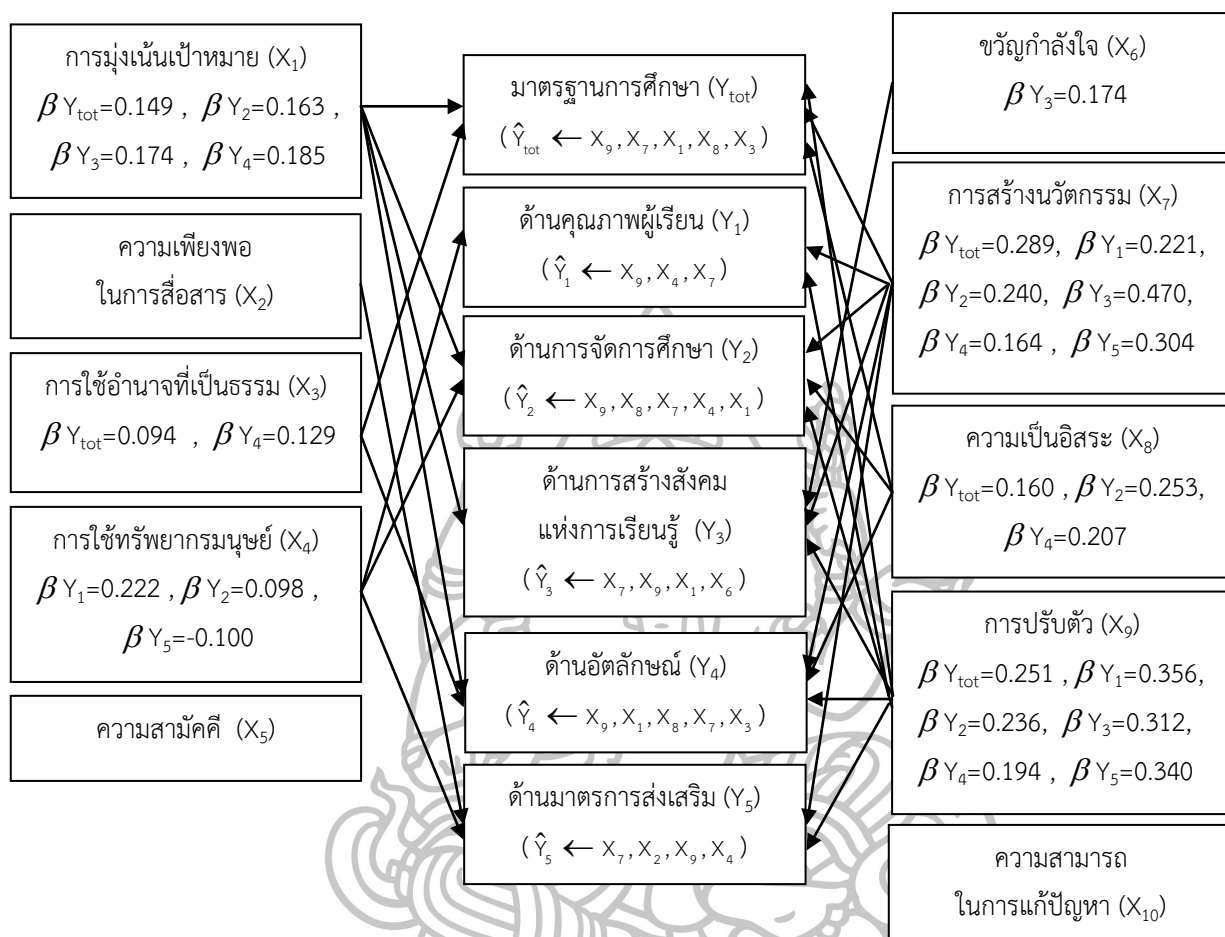
ผลการวิเคราะห์สุขภาพองค์การของโรงเรียนที่ส่งผลต่อ Y ₅						
แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.F	
Regression	41.202	4	10.301	86.890	0.000**	
Residual	23.591	199	0.119			**Sig
Total	64.793	203				0.05
ตัวแปรที่เข้าสมการ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.t	R
	B	Std. E.B	Beta			R ²
ค่าคงที่(Constant)	0.675	0.203		3.329	0.001	0.797
การสร้างนวัตกรรม (X ₇)	0.304	0.081	-0.298	3.747	0.000	0.636
ความเพียงพอในการสื่อสาร(X ₂)	0.322	0.065	-0.319	4.946	0.000	Adjusted R ²
การปรับตัว (X ₉)	0.340	0.075	0.345	4.559	0.000	0.629
การใช้ทรัพยากรมนุษย์(X ₄)	-0.100	0.043	-0.128	-2.326	0.021	Std E.
						0.344

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 27 พบว่าสุขภาพองค์การส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านมาตรการส่งเสริม (Y₅) เรียงลำดับตัวพหุคูณที่ดีที่สุด คือ การสร้างนวัตกรรม (X₇), ความเพียงพอในการสื่อสาร (X₂), การปรับตัว (X₉) และ การใช้ทรัพยากรมนุษย์(X₄) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.797 มีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R²) เท่ากับ 0.636 นั่นคือ สุขภาพองค์การของโรงเรียนสามารถทำนายมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ได้ร้อยละ 63.60 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

$$Y_5 = 0.675 + 0.304X_7 + 0.322X_2 + 0.340X_9 - 0.100X_4$$

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนในการศึกษาการส่งผลของสุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สามารถสรุปเป็นแผนภูมิที่ 3 ได้ดังนี้



← หมายถึงตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการ

β หมายถึงค่าประมาณของสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม

แผนภูมิที่ 3 : สรุปผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของสุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

จากแผนภูมิที่ 3 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวม (Y_{tot}) คือ การปรับตัว (X_9) การสร้างนวัตกรรม (X_7) การมุ่งเน้นเป้าหมาย (X_1) ความเป็นอิสระ (X_8) และการใช้อำนาจที่เป็นธรรม (X_3) อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้

$$Y_{tot} = 0.240 + 0.251X_9 + 0.289X_7 + 0.149X_1 + 0.160X_8 + 0.094X_3$$

2. สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน (Y_1) คือ การปรับตัว (X_9) การใช้ทรัพยากรมนุษย์ (X_4) และการสร้างนวัตกรรม (X_7) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้

$$Y_1 = 0.731 + 0.356X_9 + 0.222X_4 + 0.221X_7$$

3. สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้านการจัดการศึกษา (Y_2) คือ การปรับตัว (X_9) ความเป็นอิสระ (X_8) การสร้างนวัตกรรม (X_7) การใช้ทรัพยากรมนุษย์ (X_4) และการมุ่งเน้นเป้าหมาย (X_1) อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้

$$Y_2 = 0.085 + 0.236X_9 + 0.253X_8 + 0.240X_7 + 0.098X_4 + 0.163X_1$$

4. สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Y_3) คือ การสร้างนวัตกรรม (X_7) การปรับตัว (X_9) การมุ่งเน้นเป้าหมาย (X_1) และขวัญกำลังใจ (X_6) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้

$$Y_3 = -0.664 + 0.470X_7 + 0.312X_9 + 0.174X_1 + 0.174X_6$$

5. สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้านอัตลักษณ์ (Y_4) คือ การปรับตัว (X_9) การมุ่งเน้นเป้าหมาย (X_1) ความเป็นอิสระ (X_8) การสร้างนวัตกรรม (X_7) และการใช้อำนาจที่เป็นธรรม (X_3) อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้

$$Y_4 = 0.671 + 0.194X_9 + 0.185X_1 + 0.207X_8 + 0.164X_7 + 0.129X_3$$

6. สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้านมาตรการส่งเสริม (Y_5) คือ การสร้างนวัตกรรม (X_7) ความเพียงพอ ในการสื่อสาร (X_2) การปรับตัว (X_9) และ การใช้ทรัพยากรมนุษย์ (X_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้

$$Y_5 = 0.675 + 0.304X_7 + 0.322X_2 + 0.340X_9 - 0.100X_4$$

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องสุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 2) มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 3) สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพองค์การตามแนวคิดของโอเวน (Owens) และมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีกลุ่มตัวอย่างเป็นหน่วยวิเคราะห์ในการทำวิจัยครั้งนี้คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 51 โรงเรียน มีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 51 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 51 คน และครูจำนวน 102 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 204 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อให้ได้ค่าสถิติจากการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าสถิติร้อยละ (Percentage : %) ค่าความถี่ (Frequency : f) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean : \bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผู้วิจัยนำเสนอ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องสุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ การมุ่งเน้นเป้าหมาย ความเพียงพอในการสื่อสาร ความเป็นอิสระ ความสามารถในการแก้ปัญหา การใช้อำนาจที่เป็นธรรม ขวัญกำลังใจ การสร้างนวัตกรรม ความสามัคคี การปรับตัว และการใช้ทรัพยากรมนุษย์ ตามลำดับ
2. มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

อัตลักษณ์ มาตรการส่งเสริม การจัดการศึกษา การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณภาพผู้เรียน ตามลำดับ

3. สุขภาพองค์การด้านมุ่งเน้นเป้าหมายส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านคือ การจัดการศึกษา การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และอัตลักษณ์ สุขภาพองค์การด้านการใช้อำนาจที่เป็นธรรมส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านคือ อัตลักษณ์ สุขภาพองค์การด้านการใช้ทรัพยากรมนุษย์ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 รายด้านคือ คุณภาพผู้เรียน การจัดการศึกษา และอัตลักษณ์ สุขภาพองค์การด้านขวัญกำลังใจส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สุขภาพองค์การด้านการสร้างนวัตกรรมส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านคือ คุณภาพผู้เรียน การจัดการศึกษา การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ อัตลักษณ์ และมาตรการส่งเสริม สุขภาพองค์การด้านความเป็นอิสระส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านคือ การจัดการศึกษา และอัตลักษณ์ สุขภาพองค์การด้านการปรับตัวส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านคือ คุณภาพผู้เรียน การจัดการศึกษา การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ อัตลักษณ์ และมาตรการส่งเสริม

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยสุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ข้างต้น ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสูงกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความพร้อมของโรงเรียนซึ่งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 นั้นเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ขึ้นไปจำนวน 38 โรง จากทั้งหมด 67 โรง ทำให้โรงเรียนมีความพร้อมในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัวในการบริหารรวมถึงทรัพยากรด้านต่างๆ ที่โรงเรียนได้รับการจัดสรรจากหน่วยงานต้นสังกัด รวมถึงการบริหารงานโดยใช้กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการให้เป็นระบบด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทำให้โรงเรียนมีอำนาจในการบริหารจัดการ โรงเรียนมีการบริหารจัดการแบบมีการกำหนดอำนาจหน้าที่และมอบหมายงานอย่างชัดเจน เป็นธรรมและตรงกับความรู้ความสามารถของบุคลากรในองค์การ เพื่อให้บุคลากรทุกคนมีความน่าเชื่อถือและการยอมรับจากทุกคนในองค์การ รวมไปถึงความเต็มใจในการทำงานร่วมกันและการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข และมีการกระจายอำนาจอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

ทุกระดับ ซึ่งโรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียนต้องมีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระยะยาวและแผนปฏิบัติการประจำปี โดยมีเป้าหมายที่เขียนแสดงไว้อย่างชัดเจน ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการให้บุคลากรทุกคนได้รับทราบ ทั้งนี้บุคลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจและยอมรับเป้าหมายของโรงเรียน ซึ่งการกำหนดเป้าหมายเกิดจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันคิดเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับนโยบาย สภาพปัญหา ความต้องการของชุมชน และโรงเรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้ปฏิบัติงานได้เต็มตามศักยภาพ ทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การประชุมสัมมนา รวมถึงการพัฒนาครูในด้านยกระดับวิทยฐานะครูให้สูงขึ้นส่งผลในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ครูนำสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในโรงเรียน ซึ่งทำให้เกิดความภาคภูมิใจ มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ รวมไปถึงความเชื่อมั่นในโรงเรียน ทำให้เกิดความสุขความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการทำงานแสดงออกถึงความเป็นมิตรต่อกันในโรงเรียนทำให้โรงเรียนมีความเข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาทีณี พุกนุช ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องสุขภาพองค์การของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมาก โดยด้านความชัดเจนของเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของกอบัว ทศนภักดี ซึ่งได้ศึกษาถึงลักษณะขององค์การสุขภาพดี ลักษณะขององค์การสุขภาพดีนั้นมี 3 มิติ ได้แก่ 1) มิติด้านสุขภาพบุคลากรในองค์การ 2) มิติด้านสุขภาพองค์การ และ 3) มิติด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งกอบัวได้เปรียบ 3 มิติ เป็น 3 เสาหลักในการสร้างให้เกิดองค์การสุขภาพดีโดยมิติทั้ง 3 มิติ นี้ต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างสมดุล ผ่านการบริหารจัดการ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การยึดมั่นในหลักจริยธรรมและการพัฒนาบุคลากร สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิเศษ เย็นฉ่ำ ที่ศึกษาเรื่องสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดุสิต เขต 2 พบว่าผลการวิจัยสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดุสิต เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของมุกดา นิลสาคร ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในสังกัดเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา พบว่าสุขภาพองค์การของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของรัชชัย จิตรนันท์ ซึ่งได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า สุขภาพองค์การของสถานศึกษาในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก

สำหรับสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์อันดับสูงสุดคือ ด้านมุ่งเน้นเป้าหมาย แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีการกำหนดเป้าหมายเป็นลายลักษณ์อักษรไว้อย่างชัดเจนในแผนปฏิบัติการ ครูและบุคลากรมีความเข้าใจยอมรับในเป้าหมายของโรงเรียน อีกทั้งยังร่วมกันกำหนดเป้าหมายให้สอดคล้องกับนโยบาย สภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการกำกับติดตามประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งถือเป็นกรณีพิเศษให้การดูแลและช่วยเหลือให้กับโรงเรียนต่างๆ จึงทำให้โรงเรียนเห็นความสำคัญเป็นอันดับแรกเพราะเป้าหมายเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานที่บ่งชี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของภารกิจที่ได้รับมอบหมายและเป็นสิ่งที่จะตอบสนองความต้องการขององค์การและความพึงพอใจของบุคคลซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการดำเนินงาน รวมทั้งความอยู่รอดขององค์การ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกมลลาศน์ ศรประสิทธิ์ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาเครื่องมือตรวจวัดสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการวางแผนเป็นอันดับแรก

2. มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสูงกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าสัมประสิทธิ์อันดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านอัตลักษณ์ ด้านมาตรการส่งเสริม ด้านการจัดการศึกษา ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านคุณภาพผู้เรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้เป็นต้นแบบของโรงเรียนในเรื่องต่างๆ ทั้งในเรื่องโรงเรียนมาตรฐานสากลซึ่งมีจำนวน 39 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ทำให้โรงเรียนส่วนใหญ่มีมาตรฐานการศึกษา พร้อมทั้งโรงเรียนมีการดำเนินการในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน สถานศึกษามีกระบวนการดำเนินการและบริหารจัดการของสถานศึกษา เพื่อให้คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเกิดสัมฤทธิ์ผลตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา จุดเน้น เป้าหมาย กลยุทธ์ มีกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู บุคลากรในชุมชนและองค์กรภายนอกจนมีผลการดำเนินงานที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของโรงเรียน มีการพัฒนา ส่งเสริมและอนุรักษ์ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกให้ผู้เรียนรักความเป็นไทย และพัฒนา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน เพื่อการพัฒนาคุณภาพของเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี และพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและเวทีโลก อีกทั้งโรงเรียนมีการปฏิรูปการศึกษา มีการส่งเสริมหรือสืบสานโครงการพระราชดำริและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีโครงการป้องกันสิ่งเสพติด การป้องกันอุบัติเหตุ การอนุรักษ์พลังงานและ

สิ่งแวดล้อม และการพร้อมรับการเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน พร้อมทั้งปัจจุบันมีการแข่งขัน ทางด้านการศึกษาสูง โรงเรียนจึงต้องพัฒนาเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของชุมชน ผู้ปกครองและ นักเรียน ทำให้โรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง โดยโรงเรียนมีการพัฒนาด้านการจัด การศึกษาครอบคลุมภารกิจทั้ง 4 ด้าน คือด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการ บริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป อีกทั้งผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ เน้นความสำคัญในการพัฒนาครู สนับสนุนให้ครูมีความมุ่งมั่น ทุ่มเทการสอนอย่างเต็มเวลา และเต็ม ความสามารถเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร นอกจากนี้ในปัจจุบันมี การกำกับติดตามประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌิมศึกษาเขต 1 และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ทำให้โรงเรียน จำเป็นต้องมีการพัฒนาให้สถานศึกษามีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด หรือโรงเรียนต้องทำแผนกลยุทธ์ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในด้านที่โรงเรียนมีข้อบกพร่องให้มีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นจึงส่งผลให้ มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนมีการพัฒนาและเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาต่อไป ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภารัตน์ พิมพา ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพการจัด การศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในเครือข่ายกรุงเทพมหานครฯ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน ในเครือข่ายกรุงเทพมหานครฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณีย์ บุญธรรม ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของ ผู้บริหารที่ส่งผลต่อผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดย ภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์รักษ์ สามัคภูมิพิภพ ศึกษาเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประภาศิริ สุรพันธ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อคุณภาพมาตรฐาน ด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ภูมิภาคตะวันตก ผลการวิจัย พบว่า มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ภูมิภาค ตะวันตก โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

สำหรับด้านอัตลักษณ์มีค่ามัธยฐานเลขคณิตมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมาตรฐานการศึกษา ด้านอัตลักษณ์เป็นมาตรฐานที่เกิดขึ้นใหม่เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 1

มีความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา จึงได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งเดิมมาตรฐานการศึกษาประกอบด้วยด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้โรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จึงเห็นความสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนมีกระบวนการดำเนินการและบริหารจัดการของสถานศึกษา เพื่อให้คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา จุดเน้น เป้าหมาย กลยุทธ์ กิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน จนมีผลการดำเนินงานที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของโรงเรียน ทำให้มาตรฐานการศึกษาด้านอัตลักษณ์มีค่ามีขุมขุมคณิตมากที่สุด

3. สุขภาพองค์การส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า สุขภาพองค์การด้านการปรับตัว ด้านการสร้างนวัตกรรม ด้านมุ่งเน้นเป้าหมาย ด้านความเป็นอิสระ และด้านการใช้อำนาจที่เป็นธรรม ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนที่สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ผู้บริหารมีวิธีการที่หลากหลายในการบริหารงาน รวมถึงครูและบุคลากรมีการปรับวิธีการทำงานให้เหมาะสม มีกิจกรรมเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นโดยนำสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ โดยมีเป้าหมายการทำงานอย่างชัดเจน และกำหนดหน้าที่อย่างชัดเจนซึ่งนี้รวมไปถึงการกระจายอำนาจอย่างเป็นธรรม ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีความพร้อมในการบริหารจัดการด้านทรัพยากรบุคคลเนื่องจากส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ขึ้นไป และโรงเรียนมีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการทำงานทำให้การบริหารโรงเรียนมีรูปแบบที่หลากหลายสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมรวมไปถึงนโยบายต่างๆ การพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากล ทำให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีการพัฒนาตนเอง มีการใช้นวัตกรรมใหม่ๆในการจัดการเรียนการสอน และเปิดการสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้เกิดความรักในโรงเรียนรวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ทั้งนี้มีส่วนทำให้โรงเรียนมีมาตรฐานการศึกษาตามที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอเหม็ด (Ahmad) ได้ศึกษาเรื่องสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จอร์แดนโดยใช้เครื่องมือวัดสุขภาพองค์การ Organizational Health Inventory-Secondary (OHI-S) ตามแนวคิดของฮอยและทาร์เตอร์ (Hoy and Tarter) พบว่า โรงเรียนที่มีสุขภาพดี ครูหญิงจะมีการรับรู้ดีกว่าครูชายโดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และขนาดของ

โรงเรียนก็เป็นปัจจัยที่อาจส่งผลต่อความสุขภาพดีขององค์กร ดวงภัทร สุณิมา ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์กรกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มีความสุขภาพองค์กรสมบูรณ์ทั้งในภาพรวมและจำแนกรายมิติ 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทั้งในภาพรวมและรายด้าน และ 3) สุขภาพองค์กรและประสิทธิผลของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยสุขภาพองค์กรที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

3.1 สุขภาพองค์กรด้านการปรับตัว ด้านการใช้ทรัพยากรมนุษย์ และการสร้าง

นวัตกรรม ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่บุคลากรในโรงเรียนนั้นมีการปรับวิธีการในการทำงาน โดยให้มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร สร้างการทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี รวมไปถึงการที่ผู้บริหารให้การสนับสนุนครูในการพัฒนาตนเองด้านผลงานทางวิชาการจึงเกิดการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ การใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมไปถึงการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นและการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการพัฒนานักเรียนในทุกด้านจึงส่งผลให้นักเรียนได้รับการดูแลและพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพให้เป็นคนดี คนเก่ง และเป็นคนมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณีย์ บุญธรรม ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำด้านการบริหารคนส่งผลต่อผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 สุขภาพองค์กรด้านการปรับตัว ด้านความเป็นอิสระ ด้านการสร้างนวัตกรรม

ด้านการใช้ทรัพยากรมนุษย์ และด้านมุ่งเน้นเป้าหมาย ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีกระบวนการต่างๆในการจัดการศึกษาโดยที่ครูปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยะตำแหน่ง ด้วยความมุ่งมั่นทุ่มเทการสอนอย่างเต็มเวลา ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำมีความสามารถทางวิชาการ และมีความคิดริเริ่มในการบริหารจัดการสถานศึกษาและพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการบริหารอย่างมีส่วนร่วม และใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาวิชาการและการบริหารจัดการโรงเรียน ครอบคลุมภารกิจทั้ง 4 ด้าน ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนงาน

ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับการกระจายอำนาจ อีกทั้งมีการกำกับ ติดตาม ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย มีการนิเทศติดตามกำกับดูแลการใช้หลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพ นำผลการนิเทศ การจัดการเรียนรู้ มาเป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียน และปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องมาจาก โรงเรียนมีบุคลากรในโรงเรียนมีการปรับวิธีการในการทำงาน โดยการทำงานมีความสอดคล้องกับ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร โดยการนิเทศ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถ ทำงานร่วมกันได้ดี ทั้งนี้ผู้บริหารมีวิธีการที่หลากหลายในการบริหารงาน ทำให้โรงเรียนปรับตัวทันต่อ การเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมได้ รวมไปถึงความมีอิสระในการกำหนดเป้าหมาย มีโครงสร้าง การบริหารงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานได้อย่างคล่องตัว ผู้บริหารสามารถนำ ความรู้ความสามารถมาใช้ในการบริหารงาน รวมทั้งบุคลากรภายในโรงเรียนมีความเป็นอิสระในการ ตัดสินใจในการทำงานและสามารถแสดงความคิดเห็นต่อผู้บริหารและผู้ร่วมงานในโรงเรียน อีกทั้ง โรงเรียนมีอัตรากำลังเพียงพอและมีบุคลากรที่มีวุฒิทางการศึกษาตรงตามสาขาที่ต้องการโดยมีการ กำหนดภาระงานหรือหน้าที่ความรับผิดชอบให้ตรงกับความรู้ ความสามารถของบุคลากรในองค์กร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน มีการเฉลี่ยปริมาณงานได้เท่าเทียมกัน บุคลากรทุกคนทำงาน อย่างตั้งใจและพัฒนาตนเองเพื่อความเจริญของโรงเรียนโดยได้รับการส่งเสริม สนับสนุนจากโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประภาศิริ สุรพันธ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐานที่ส่งผลต่อคุณภาพมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัด เทศบาล ภูมิภาคตะวันตก พบว่า การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารทั่วไปส่งผลต่อ มาตรฐานการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเทศบาล ภูมิภาคตะวันตกโดยภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิชาการ ด้านการ บริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปส่งผลต่อมาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริม คุณภาพผู้เรียนที่หลากหลาย

3.3 สุขภาพองค์การด้านการสร้างนวัตกรรม ด้านการปรับตัว ด้านมุ่งเน้นเป้าหมาย

และด้านขวัญกำลังใจ ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะ ในการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและโครงการยกระดับคุณภาพ การศึกษาให้สูงขึ้น อีกทั้งการนำสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในโรงเรียน การใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นในการเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับนักเรียน โดยครูและบุคลากรในโรงเรียนสามารถปรับใช้ได้ อย่างเหมาะสมให้เหมาะกับโรงเรียนและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ทำให้ส่งผลต่อ มาตรฐานการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้การที่โรงเรียนมีเป้าหมายอย่างชัดเจน

โดยระบุในแผนปฏิบัติการซึ่งเกิดจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้ครูและบุคลากรทุกคนมีความเข้าใจและยอมรับในเป้าหมายนั้น ซึ่งทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ รวมไปถึงการปฏิบัติงานอย่างตั้งใจ การทำงานอย่างมีความสุข ความภาคภูมิใจต่อโรงเรียนของตน จึงส่งผลให้โรงเรียนเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีระบบการถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งบุคลากรในโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ซาบานซี(Sabancı) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ระดับความเครียดของครูกับสุขภาพองค์การ โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษารั้งนี้ เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดของครูและโรงเรียนสุขภาพ ผลปรากฏว่าผู้บริหารและครูผู้สอนเชื่อว่าครูมีประสบการณ์ด้านความเครียดในระดับปานกลาง และส่งผลต่อสุขภาพองค์การอยู่ในระดับสูง เนื่องจากไม่มีความแน่นอนทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมทั้งในโลกและประเทศตุรกี ทำให้เกิดความกดดันแก่ครูมาก และกระทรวงศึกษาธิการของประเทศตุรกีก็มีการปฏิรูประบบการศึกษา ครูจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนเทคนิคการสอน รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงในหลักสูตรในการเรียนการสอนเทคนิค และวิธีการในการใช้งานของวัสดุมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อครู นอกจากนี้กฎหมายเกี่ยวกับการคัดเลือกผู้อำนวยการก็มีการเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจขึ้นอยู่กับอำนาจทางการเมือง และสร้างความเครียดให้เกิด ครูจึงส่งผลต่อสุขภาพองค์การซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวิณี สุกัญญา ที่ศึกษาเรื่องบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งพบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมเทคโนโลยีทางการศึกษาส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 3 แนวทางการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้

3.4 สุขภาพองค์การด้านการปรับตัว ด้านมุ่งเน้นเป้าหมาย ด้านความเป็นอิสระ ด้านการสร้างนวัตกรรม และด้านการใช้อำนาจที่เป็นธรรม ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านอัตลักษณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากการที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เน้นความเป็นเอกภาพทางด้านนโยบายแต่มีวิธีการหลากหลายในการปฏิบัติ โดยยึดหลักในด้านการดำเนินการจัดการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันตามนโยบายต้นสังกัดกำหนด จึงทำให้โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายไว้ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับของทุกคนในโรงเรียนรวมถึงผู้ปกครอง ชุมชน ในการกำหนดเป้าหมายนั้นยึดในหลักของความเป็นไปได้โดยทุกฝ่ายร่วมกันกำหนด ซึ่งมีความยืดหยุ่นง่ายต่อการนำไปปฏิบัติทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย และทั้งนี้ทำให้ผู้บริหารของโรงเรียนสามารถบริหารจัดการได้อย่างหลากหลายเนื่องจากเขตพื้นที่การกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาในสังกัดรวมถึงครูและบุคลากรในโรงเรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพมีวิธีการพัฒนางานในหน้าที่ ทั้งนี้โรงเรียนในสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ยังได้รับการ

พัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยต้นสังกัดมีนโยบายในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการศึกษา ตามมาตรฐานสากล และการนิเทศติดตามผลการจัดการศึกษาตามหลักการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาซึ่งนิเทศติดตามโดยเป็นไปอย่างกัลยาณมิตร ทำให้โรงเรียนในสังกัดเกิดการพัฒนาร่าง นวัตกรรมใหม่ๆเกิดขึ้นอย่างหลากหลายส่งผลให้โรงเรียนมีกิจกรรมโครงการที่มุ่งพัฒนาคุณภาพ การศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุผลตามอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของโรงเรียนและการพัฒนา ผู้เรียนตามเอกลักษณ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ว่า รักความเป็นไทย ก้าว ไกลสู่สากล ดังนั้นโรงเรียนจึงมีการพัฒนา ส่งเสริม อนุรักษ์ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกให้ผู้เรียนรักความ เป็นไทยและพัฒนาส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนเพื่อการพัฒนาคุณภาพเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี และ พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและเวทีโลก โดยโรงเรียนมีการนำผลการดำเนินการของกิจกรรม โครงการมาปรับปรุงและพัฒนาในปีการศึกษาต่อไป และนำผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่ เกี่ยวข้องมาปรับใช้เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มุ่งเน้นตามอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของ โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของไอแมน เอเมห์ (Aieman Ahmad) ได้ศึกษาเรื่องสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จอร์แดน พบว่าระดับสุขภาพ องค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนนั้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมิติเน้นทาง วิชาการ

3.5 สุขภาพองค์การด้านการสร้างนวัตกรรม ด้านความเพียงพอในการสื่อสาร

ด้านการปรับตัว และด้านการใช้ทรัพยากรมนุษย์ ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านมาตรการส่งเสริม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้มีนโยบายใน การปฏิรูปการศึกษา การส่งเสริมหรือสืบสานโครงการพระราชดำริและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การป้องกันสิ่งเสพติด การป้องกันอุบัติเหตุ การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม การพร้อมรับการเป็น สมาชิกประชาคมอาเซียน เป็นต้น โดยให้โรงเรียนในสังกัดนำไปพัฒนาและส่งเสริมให้โรงเรียนมี คุณภาพซึ่งโรงเรียนสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามกาลเวลาและปัญหาสังคมที่เปลี่ยนไป ซึ่งความสำเร็จ นั้นอาจจะเกิดจากโรงเรียนมีการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหาร จัดการ มีระบบในการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกรวดเร็ว การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร การปรับตัวของครูและบุคลากรในโรงเรียน และการมีบุคลากรอย่างเพียงพอ การมอบหมาย งานในหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมและการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผล การศึกษาของ ชิฟเฟิลไบน์ (Schiefelbein) ได้ศึกษาวิธีที่ทำให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาในประเทศลาตินอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารจะต้องมีการส่งเสริมการ จัดห้องสมุดในห้องเรียนโดยมีหนังสือตำราให้ห้องเรียนละ 100 เล่ม จัดให้มีโครงการอบรมครูในการ

พัฒนาสื่อการสอน 1 สัปดาห์/ปี ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาโดยรับการอบรมเสริมความรู้ 4 สัปดาห์/ปี มีนโยบายส่งเสริมครูที่ดี มีความสามารถให้ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และให้รางวัล และส่งเสริมครูที่ได้รับการพัฒนายกย่องผ่านการประเมิน

สำหรับสุขภาพองค์การด้านความสามัคคีและด้านความสามารถในการแก้ปัญหาที่ไม่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 นั้นเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของสุขภาพองค์การทั้ง 10 ด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์กันสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเชื่อว่าจะทำให้ด้านความสามัคคีและด้านความสามารถในการแก้ปัญหาส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสุขภาพองค์การและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาเรื่องสุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและเพิ่มระดับสุขภาพองค์การและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการใช้ทรัพยากรมนุษย์มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าในเชิงนโยบายนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีการพัฒนากระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ควรดำเนินการรับนโยบายในการบรรจุแต่งตั้งครูมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและรวดเร็ว และในส่วนของโรงเรียนควรมีแผนอัตรากำลังที่ตรงตามความต้องการของโรงเรียนและโรงเรียนควรคำนึงถึงการมอบหมายปริมาณงานที่ให้ครูรับผิดชอบอย่างเหมาะสมหรือตรงกับความรู้ความสามารถของครู

2. มาตรฐานการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านคุณภาพผู้เรียนมีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด ซึ่งน่าจะเป็นข้อมูลประกอบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้หาแนวทางหรือวิธีการในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยควรเสริมในการพัฒนา

ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ พัฒนาผลการทดสอบระดับชาติ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมไปถึงให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยผ่านกิจกรรมต่างๆที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น กิจกรรมเรียนผ่านสื่อการสอนที่หลากหลาย กิจกรรมอ่านข่าวยามเช้า กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่

3. จากผลการวิจัย สุขภาพองค์การส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยเฉพาะด้านการสร้างนวัตกรรมและด้านการปรับตัวส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษามากที่สุด ดังนั้นโรงเรียนควรให้ความสำคัญในด้านการสร้างนวัตกรรม เช่น การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิทยาการภายนอกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในโรงเรียน ผู้บริหารมีวิธีการบริหารที่หลากหลาย ครูมีวิธีการสอนที่หลากหลาย และด้านการปรับตัว เช่น ผู้บริหารและครูมีวิธีการปรับวิธีการทำงานได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้โรงเรียนมีสุขภาพขององค์การเข้มแข็งและโรงเรียนมีมาตรฐานการศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของผู้ที่สนใจทั่วไป ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรมีการศึกษาสุขภาพองค์การของโรงเรียนที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตอื่นๆ
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในเชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกิดจากสภาพจริงและนำไปหาแนวทางพัฒนาสุขภาพองค์การของโรงเรียนและมาตรฐานการศึกษาให้พัฒนาคุณภาพมากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการศึกษาสุขภาพองค์การของโรงเรียนที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมลลาศน์ ศรประสิทธิ์. “การพัฒนาเครื่องมือตรวจวัดสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.
- กาญจนพันธ์ อักษรสิทธิ์. “การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การ
ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.
- กิติมา ปรีดีดีลิก. **การบริหารการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : อักษรพาณิช, 2532.
- แก้วขวัญ เอียดศิริพันธ์. “การพัฒนาตัวบ่งชี้สุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษารัง เขต 2.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2552.
- กอบัว ทิศนภักดี. “องค์การสุขภาพดี.” สารนิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์และองค์การ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2550.
- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. **การบริหาร
การเปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- จันทรานี สงวนนาม. **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
บริษัทบุ๊ค พอยท์ จำกัด, 2551.
- จินตนา ศุภกรธนสาร. “สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี .”
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.
- จิรัฐติกาล ก้อนเพชร . “ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความพึงพอใจของครูโรงเรียน
มัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2546.
- ดิลก บุญเรืองรอด. “ทิศทางในการพัฒนาอุดมศึกษาไทย” ใน **เส้นทางการศึกษาเพื่อการพัฒนา** .
พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, 2542.
- ดวงภัทร สุนิมิต. “ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในเขตพื้นที่
การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหาร
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2550.

- ธัชชัย จิตรนันท์ . “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” *มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์* 33, 1 (มกราคม – กุมภาพันธ์ 2557): 96
- ธงชัย สันติวงษ์. *องค์การและการจัดการ : ทันสมัยยุคโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2540.
- นภารัตน์ พิมพ์า. “การศึกษาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย ของโรงเรียนในเครือข่ายกรุงเทพมหานคร.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, 2549.
- น้ำฝน รักษากลาง. “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ด้านผู้เรียน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา*, 2553.
- บัณฑิต แทนพิทักษ์. “ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม.” เอกสารในการประชุมปฏิบัติการเรื่องการนำผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกไปใช้ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เสนอที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, 9 กันยายน 2557.
- ประภาศิริ สุรพันธ์. “การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลกระทบต่อมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ภูมิภาคตะวันตก.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 2550.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2535.
- พะยอม วงศ์สารศรี. *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ : สุภา, 2542.
- พิเชษฐ์ วายูวรรณะ. “การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 2550.

- พิมพ์รักษ์ สามคัมพิมพ์. “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556.
- พัฒน์ สุจำนง. **สุขศึกษา**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2532.
- พรรณณี สุวัตถิ. “การวิเคราะห์สุขภาพองค์การโรงเรียนประถมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ไพฑูริย์ เจริญพันธุ์จรงค์. **การบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้งเฮ้าส์, 2529.
- ภานุ อดกลั่น. **แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพ**. เข้าถึงเมื่อ 7 เมษายน 2557. เข้าถึงได้จาก <http://www.gotoknow.org/posts/467458>
- ภาวิณี สุกณา. “บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช . **เอกสารการสอนชุดวิชาองค์การและการจัดการ** . กรุงเทพฯ : บริษัทวิคตอรีเพาเวอร์พอยท์ จำกัด, 2540.
- มุกดา นิลสาคร. “ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2551.
- มณฑิยา ประเสริฐสังข์. “ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ภายใต้ภาวะความขาดแคลนครูของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3.” **นเรศวรพะเยา** 3, 1 (มกราคม – เมษายน 2553): 37-47
- ยอดเรือน สุตะพรหม. “ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม.” เอกสารในการประชุมปฏิบัติการเรื่องการนำผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกไปใช้ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เสนอที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, 9 กันยายน 2557.
- ราชกุมารี ดุเบย์. “สมรรถนะของผู้บริหารกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.** กรุงเทพฯ : บริษัท นานมีบุ๊ค
พลับบริเคชั่น จำกัด, 2546.

โรงเรียนสตรีวิทยา. **รายงานประจำปี โรงเรียนสตรีวิทยา ปีการศึกษา 2556** เข้าถึงเมื่อ 7 เมษายน
2557, เข้าถึงจาก <http://satriwit.ac.th>.

วาทีณี พุกนุช. “**สุขภาพองค์การของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด.**”

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2551

วิเศษ เย็นฉ่ำ. “**สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก
เขต 2.**” ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กำแพงเพชร, 2554.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. **จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและการปฏิบัติการ.** สกลนคร : คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏสกลนคร, 2544.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.. “**กลุ่มโรงเรียน.**” เข้าถึงเมื่อ 13 พฤษภาคม 2557.
เข้าถึงได้จาก <http://plan.sesao1.go.th/schoolgroup.php>

_____. **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2557.** กรุงเทพฯ, 2557.

_____. **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2555-2558** เข้าถึงเมื่อ 7 เมษายน 2557, เข้าถึง
จาก <http://www.sesao1.go.th>.

_____. **มาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.** กรุงเทพฯ, 2555.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **มาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 1.** กรุงเทพฯ, 2555.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559)** กรุงเทพฯ
: บริษัท พรักหวานกราฟฟิคจำกัด, 2545.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **รายงานพิเศษ : การศึกษา
วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการพัฒนา
ประเทศ.** เข้าถึงเมื่อ 9 ตุลาคม 2556. เข้าถึงได้จาก
<http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=362,2552>

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. **แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน.**
กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. **มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การ
พิจารณาเพื่อการประกันคุณภาพภายนอกการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2 (2549-2553)**
เข้าถึงเมื่อ 10 พฤษภาคม 2557 เข้าถึงจาก <http://www.onecqa.or.th>

- สำนักทดสอบทางการศึกษา. **แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2553.
- _____. **การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2554.
- _____. **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2554.
- _____. **รายงานการวิจัย เรื่อง แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติและ มโนทัศน์ของผู้เกี่ยวข้อง.** กรุงเทพฯ: ไชยสถานพิมพ์, 2555.
- สติเฟ่น พี ร็อบบิน และ มารี เคาเตอร์. **การจัดการและพฤติกรรมองค์กร.** แปลโดย วิรัช สงวนวงศวาน. กรุงเทพฯ : เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า, 2550.
- สมร บัตรโพธิ์. “สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3.”วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2549.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ . **ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิตการบริหารการศึกษา : หน่วยที่ 1-5.** นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2538.
- สุดา ทัพสุวรรณ. “บ้านกับโรงเรียน.” กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, พฤษภาคม-สิงหาคม, 2545.
- _____. **หน้าที่ของผู้ดำเนินการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2541.
- สำนักงานสภาการศึกษา. “มาตรฐานการศึกษา.” เข้าถึงเมื่อ 7 เมษายน 2557. เข้าถึงได้จาก <http://www.onec.go.th>.
- สุพัฒน์ สรรค์สร้างกิจ. “สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาในโรงเรียน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. **ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิตการบริหารการศึกษา : หน่วยที่ 1-5 .** นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2538.

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. **พฤติกรรมองค์การ : ทฤษฎีและการประยุกต์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

เหม ยูนุ. “ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความพึงพอใจในงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2548.

อธิปัตย์ คลี่สุนทร. **ยุทธศาสตร์การบริหารในยุคโลกาภิวัตน์** กรุงเทพฯ : คຸຸສຸກາ ລາດຟຣ້າວ, 2547.

อมรรัตน์ โสธรัตน์. “ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับสุขภาพองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุราษฎร์ธานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2550.

อรุณ รักธรรม. **การพัฒนาองค์การเพื่อการเปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

อุดม อรุณราช. “ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสมุทรสงคราม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.

อุษณีย์ บุณธรรม. “ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ สังกัดกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.

ภาษาต่างประเทศ

Ahmad Aieman AL-OMARI. **Organizational Health at Jordanian Secondary Schools**. Faculty of Educational Foundations Sciences, Department of Educational Foundations and Administration. Hashemite University, 2012.

Argyris Chris. **Integrating the Individual and the Organization**. New York : Wiley, 1964.

Barnard, Chester. I. **The Function of the Executive**. Cambridge : Harvard University Press, 1938.

Beckhard, R. **The Healthy Organization : The Organization of the Future**. New York : Jossey-Bass, 1997.

- Best, Jone W.. **Research in Education**, 4th ed. Englewood Cliffs : Prentice Hall, 1981.
- Cronbach, Lee.J. **Essentials of Psychological Testing**, 3rd ed. New York : Harper & RowPublisher, 1987.
- Daft. R.L. **Organizational : Theory and Design**. New York : McGraw-Hill, 1986.
- Duko and Adu-Mensah, quoted in Barry A. Grant and Micheal M. Piechowest, “The Theories and the Goog toward Chilg-Centered Education,” Gitted Child Quarterly 43, 1999.
- Edmond, R.R. “Effective School for the Urban Poor.” Educational Leadership, 1979.
- Green, Deeadra Albert. **Teachers Parents and Students Perception of Effective School Characteristics of Two Texas Urban Exemplary Open-Enrollment Charter Schools**. A Dissertation of Doctor of Philosophy for he Degree Texas A&M Univerdity , 2005.
- Henderson Christopher L. and others. “Organizational Health and Student Achievement in Tennessee Middle Level Schools.” Correspondence Health, and Human Service at the University of Tennessee, NASSP Bulletin 0 Vol. 89 No. 644 September 2005.
- Hoy,Wayne K.and Feldman, A.J.. **Organizational health. The concept and its measure** : Journal of Research and Development in Education, 1987.
- _____. and Forsyth, P.B. **Effective Supervision : Theory into Practice**. New York : Random House, 1986.
- _____. and Miskel, G.C. **Educational Administration Theory, Research, and Practice**. 8th ed. New York : McGraw – Hill. 2008.
- _____. and Sabo, D. **Quality Middle Schools : Open and Healthy**. California : Corwin Press, Inc., 1997.
- _____. and Tarter, C.J. & Kottkamp, R. “Open Schools/ Healthy Schools: Measuring Organizational Climate.” Beverly Hills, Ca : Sage, 1991.
- Katz, Daniel and Kahn, Robert L. **The Social Psychology of Organizations**. 2nd ed. New York : John Wiley & Sons, 1978 .
- Korkmaz, Mehmet. **The Effects of Leadership Styles on Organizational Health**. Educational Research Quartly, Gazi University, 2007.

- Likert, Rensis. **New patterns of Management**. Tokyo: McGraw – Hill book company, 1961.
- Lim, D. “Quality Assurance in Higher Education in Developing Countries.” *Assessment & evaluation in Higher Education* 24, 1999.
- Miles, Matthew B. **Planned Change and Organizational Health : Figure and Ground**. Boston : Allyn and Bacon, 1973.
- Newton, J. “An Evaluation of the Impact of External Quality Monitoring on a Higher Education College (1993-98).”, *Assessment & evaluation in Higher Education* 24, 1999.
- Owens , Robert G. **Organizational Behavior in Education**. 4th ed. New Jersey : Prentice-Hall, 1991.
- Oxford University Press. **Health**. Accessed April 9, 2014. Available from <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/health?q=health>
- Parsons Talcott. **The Evolution of Societies**. n.p.,1977.
- Patrick Boyle And John Bowden. “Educational quality assurance in university : An enhanced Model.” *Assesment & Evaluaion in Higher Education* 22, 1997.
- Phillip Hallinger and Joseph Murphy. “Assessing the Instructional Management Behavior of Principles.” **The Elementary School Journal**. 1985.
- Hall, Richard H. **Organization Structures Processes and Outcomes**. 6th ed. Englewood Cliffs New Jersey : Prentice – Hall Inc, 1996.
- Roger, Everelt M. & Shoemaker, F. Floyed. **Communication of Innovation : A Cross Cultural Approach**. New York : The Free Press, 1971.
- Sabancı Ali. **The Effect of Teacher’s Stress on Educational Organization’s Health**. Associate Professor Faculty of Education Akdeniz University Turkey, *International Journal of Business and Social Sciences* Vol.2 No.11 Special Issue – June, 2011.
- Schiefelbein, E. Expect opinion as an instrument for assessing investment in primary education. CEPAL, 72, 2000.



ภาคผนวก



ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย



ที่ ศธ 0520.203.2 / ๑๖๖

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

15 ตุลาคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไสว พิทักษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางสาวดวงกมล กลิ่นดี รหัสนักศึกษา 55252315 นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือเพื่อ การวิจัยที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

วราภรณ์ สุขสดเขียว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ สุขสดเขียว)

รักษาราชการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์ / โทรสาร 0-3421-9136

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไสว พักขาว	
	วุฒิการศึกษา	ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
	ตำแหน่ง	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
2.	ดร. สุวรรณนา จ้อยทอง	
	วุฒิการศึกษา	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา
	ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
3.	นายธนิต ทองธัญญะ	
	วุฒิการศึกษา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัดและประเมินผลการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
	ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน
4.	นายวิธาน พรหมสินธุ์ศักดิ์	
	วุฒิการศึกษา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
	ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม
5.	นางสาวจรรุวรรณ เทียนเงิน	
	วุฒิการศึกษา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร
	ตำแหน่ง	ครูชำนาญการ โรงเรียนมหารมณพาราม



ภาคผนวก ข

หนังสือขอตกลงเครื่องมือวิจัย

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือวิจัย



ที่ ศธ 0520.203.2 / 1000

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

29 ตุลาคม 2558

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 4 ฉบับ

ด้วย นางสาวดวงกมล กลิ่นดี รหัสนักศึกษา 55252315 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ประสงค์ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สุขภาพองค์การที่ส่งผลกระทบต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว)

รักษาราชการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

งานธุรการ

โทรศัพท์ / โทรสาร 0 3421 9136

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ทดลองเครื่องมือวิจัย

ที่	ชื่อโรงเรียน	เขต
1	โรงเรียนวัดราชบพิธ	พระนคร
2	โรงเรียนโยธินบูรณะ	ดุสิต
3	โรงเรียนวัดราชาธิวาส	ดุสิต
4	โรงเรียนฤทธิธินรงค์รอน	บางกอกใหญ่
5	โรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม	ตลิ่งชัน
6	โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม	บางขุนเทียน
7	โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน	บางขุนเทียน
8	โรงเรียนปัญญาราคูณ	บางแค





ภาคผนวก ค
ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

Reliability
Scale: ALL VARIABLES
Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	32	100.0
	Excluded(a)	0	.0
	Total	32	100.0

a Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.989	113

Item-Total Statistics

No	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Q1	477.2500	2536.710	.298	.989
Q2	477.3125	2521.512	.511	.989
Q3	477.4688	2539.483	.251	.989
Q4	477.4063	2539.604	.244	.989
Q5	477.3125	2526.673	.470	.989
Q6	477.7813	2525.467	.494	.989
Q7	477.4063	2516.055	.602	.988
Q8	477.7500	2486.323	.820	.988
Q9	477.5000	2498.000	.742	.988
Q10	477.4688	2506.902	.616	.988
Q11	477.4063	2504.314	.684	.988
Q12	477.7813	2496.886	.743	.988
Q13	477.5000	2505.484	.682	.988
Q14	477.5625	2487.738	.850	.988
Q15	477.6563	2512.168	.696	.988
Q16	477.6250	2528.758	.503	.989
Q17	477.6250	2512.758	.667	.988
Q18	477.6250	2496.694	.802	.988
Q19	477.8438	2520.136	.357	.989
Q20	477.7188	2510.918	.483	.989
Q21	477.5000	2506.968	.710	.988
Q22	477.8125	2506.415	.632	.988
Q23	477.4688	2513.934	.647	.988
Q24	477.5313	2512.902	.582	.989
Q25	477.6563	2527.330	.439	.989
Q26	477.4688	2523.805	.602	.989
Q27	477.3750	2527.403	.513	.989

No	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Q28	477.5625	2520.125	.523	.989
Q29	477.5313	2518.967	.580	.989
Q30	477.3125	2516.544	.649	.988
Q31	477.6250	2499.661	.546	.989
Q32	477.6875	2507.512	.730	.988
Q33	477.5625	2505.093	.761	.988
Q34	477.6250	2511.790	.683	.988
Q35	477.4063	2501.410	.776	.988
Q36	477.3438	2523.007	.599	.989
Q37	477.4063	2512.959	.716	.988
Q38	477.6563	2499.781	.773	.988
Q39	477.9063	2518.152	.568	.989
Q40	477.9063	2511.765	.545	.989
Q41	477.7500	2485.871	.825	.988
Q42	477.5938	2499.023	.712	.988
Q43	477.5000	2500.645	.808	.988
Q44	477.5625	2491.286	.804	.988
Q45	477.7500	2513.097	.685	.988
Q46	477.5625	2518.190	.605	.988
Q47	477.3438	2507.072	.744	.988
Q48	477.4688	2501.031	.793	.988
Q49	477.6563	2500.814	.758	.988
Q50	477.6250	2504.500	.614	.988
Q51	477.6875	2521.448	.556	.989
Q52	477.5313	2505.612	.807	.988
Q53	477.7188	2520.983	.455	.989
Q54	477.5313	2503.676	.771	.988
Q55	477.6563	2501.394	.703	.988
Q56	477.5938	2509.539	.704	.988
Q57	477.6563	2511.265	.606	.988
Q58	477.4063	2512.894	.502	.989
Q59	477.6563	2492.684	.777	.988
Q60	477.5938	2495.410	.760	.988
Q61	477.4688	2511.225	.692	.988
Q62	477.5625	2497.738	.814	.988
Q63	477.7188	2522.660	.432	.989
Q64	477.8125	2500.609	.712	.988
Q65	477.6563	2496.491	.821	.988
Q66	477.8125	2509.383	.592	.989
Q67	477.6875	2508.996	.576	.989
Q68	477.8125	2511.512	.563	.989
Q69	478.0938	2505.314	.667	.988

No	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Q70	478.0313	2506.805	.671	.988
Q71	477.9375	2499.996	.685	.988
Q72	478.0938	2494.668	.694	.988
Q73	478.0313	2496.289	.773	.988
Q74	477.8750	2495.919	.776	.988
Q75	478.0313	2481.967	.690	.988
Q76	477.8750	2508.952	.638	.988
Q77	477.6875	2524.544	.502	.989
Q78	477.4063	2515.217	.758	.988
Q79	477.4375	2514.125	.701	.988
Q80	477.5625	2491.480	.849	.988
Q81	477.3750	2508.177	.727	.988
Q82	477.4688	2501.418	.734	.988
Q83	477.6563	2485.781	.867	.988
Q84	477.7500	2494.839	.797	.988
Q85	477.5000	2507.290	.705	.988
Q86	477.4063	2509.926	.770	.988
Q87	477.4063	2507.539	.740	.988
Q88	477.3125	2520.093	.657	.988
Q89	477.5625	2496.641	.733	.988
Q90	477.7188	2497.176	.707	.988
Q91	477.5000	2500.000	.761	.988
Q92	477.4688	2506.386	.711	.988
Q93	477.5625	2509.157	.646	.988
Q94	477.8750	2498.823	.604	.989
Q95	477.5000	2508.710	.564	.989
Q96	477.6250	2503.855	.658	.988
Q97	477.5625	2497.867	.812	.988
Q98	477.6563	2495.846	.779	.988
Q99	477.5938	2496.184	.796	.988
Q100	477.1250	2527.403	.570	.989
Q101	477.2500	2519.935	.671	.988
Q102	477.4688	2522.773	.553	.989
Q103	477.4688	2511.741	.683	.988
Q104	477.2500	2517.484	.721	.988
Q105	477.3125	2522.802	.604	.988
Q106	477.4063	2519.023	.608	.988
Q107	477.3750	2518.823	.683	.988
Q108	477.5625	2524.060	.561	.989
Q109	477.4375	2511.544	.680	.988
Q110	477.3438	2517.459	.632	.988
Q111	477.3750	2519.081	.677	.988
Q112	477.4063	2512.314	.728	.988
Q113	477.4375	2506.254	.766	.988



ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
และรายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง



ที่ ศธ 0520.107(นฐ)/ พิ 6 ๙/๕

โรงเรียนบางมดวิทยา	
"สิสูกหาจวนอุปถัมภ์"	
รับที่	2418/158
วันที่	23 พ.ย. 2558
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 9.30	

พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

10 พฤศจิกายน 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน บางมดวิทยา "สิสูกหาจวนอุปถัมภ์"

ด้วย นางสาวดวงกมล กลิ่นดี รหัสประจำตัว 55252315 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ศูษาการองค์การ
ที่ส่งผลกระทบต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1"

มีความประสงค์ จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูผู้สอน ในโรงเรียน
ของท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้งผู้อำนวยการ
รองผู้อำนวยการ และครูผู้สอน ทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอ ผู้อำนวยการ

เพื่อโปรดทราบและพิจารณา

อ. ศิลปากร จง ความอนุเคราะห์ ให้แก่ผู้ขอ

ผู้ขอ ขอ ทราบ โปรด

เห็นสมควรมอบกลุ่มบริหาร (น.ส. น.ส. วิภากร

ทราบและพิจารณา ดำเนินการ

(นายอนุรักษ์ บุญเหลือ)

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารทั่วไป

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.034-218788 ต่อ 11-12

ขอแสดงความนับถือ

การพิจารณาของผู้บริหารโรงเรียน

- ทราบ แจ้งเจ้าตัวทราบ
มอบ สำเนาให้ด้วย
อนุมัติ อนุญาต
อื่นๆ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย
รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(นายบุญยพงศ์ ไพธวัฒน์ธนัด)

ผู้อำนวยการโรงเรียน

โรงเรียนบางมดวิทยา "สิสูกหาจวนอุปถัมภ์"

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน
กลุ่มที่ 1	1. เตรียมอุดมศึกษา
	2. สายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์
	3. สวนกุหลาบวิทยาลัย
	4. วัดสังเวช
	5. วัดสระเกศ
	6. เบญจมาชਾਲัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
	7. มัธยมศึกษาสันพิทยา
	8. เทพศิรินทร์
	9. ไตรมิตรวิทยาลัย
กลุ่มที่ 2	1. สามเสนวิทยาลัย
	2. โยธินบูรณะ ๒ (สุวรรณสุทธาราม)
	3. สตรีวิทยา
	4. ศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์
	5. สันติราษฎร์วิทยาลัย
	6. มัธยมวัดเบญจมบพิตร
	7. ศิลาจารย์พัฒนา
	8. มัธยมวัดมกุฎกษัตริย์
	9. ราชันนทาคารย์ สามเสนวิทยาลัย 2
	10. ราชวินิต มัธยม
	11. วัดน้อยนพคุณ
	12. วัดบวรนิเวศ

กลุ่มโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน
กลุ่มที่ 3	1. มัธยมวัดนายโรง
	2. วิมุตยารามพิทยากร
	3. มัธยมวัดดุสิตาราม
	4. สตรีวัชรฆัง
	5. วัดบวรมงคล
	6. สุวรรณารามวิทยาคม
	7. อุบลรัตนราชกัญญาราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
	8. สวนอนันต์
	9. ชีโนรสวิทยาลัย
	10. ทวีธาภิเศก
กลุ่มที่ 4	1. มหรรณพาราม
	2. ที่ปังกวิทยาพัฒน์ (ทวีวัฒนา) ในพระบรมราชูปถัมภ์ฯ
	3. ที่ปังกวิทยาพัฒน์ (วัดน้อยใน) ในพระบรมราชูปถัมภ์ฯ
	4. นวมินทร์ราชินุทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล
	5. โพธิสารพิทยากร
	6. มัธยมวัดดาวคะนอง
	7. วัดอินทาราม
	8. ธนบุรีวรเทพีพลารักษ์
	9. วัดราชโอรส
	10. ศึกษานารี
กลุ่มที่ 5	1. บางมดวิทยา “สี่สุทหวาดจวนอุปถัมภ์”
	2. วัดพุทธบูชา
	3. อิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย
	4. แจงร้อนวิทยา

กลุ่มโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน
กลุ่มที่ 5	5. บางปะกอกกวีศึกษาคม
	6. สวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี
	7. ทวีธาภิเศก ๒
	8. ศึกษานารีวิทยา
	9. มัชฌมวัดสิงห์
กลุ่มที่ 6	1. ราชวินิตบางแคปานขำ
	2. วัดรางบัว
	3. มัชฌมวัดหนองแขม
	4. ไชยฉิมพลีวิทยาคม
	5. วัดประดู่ในทรงธรรม
	6. จันทรประดิษฐารามวิทยาคม
	7. สตรีวัดอัปสรสวรรค์
	8. วัดนวลนรดิศ
	9. นวลนรดิศวิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเศก



ภาคผนวก จ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร



แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง “สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ”

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย เรื่อง “สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (Organizational Health Affecting The Educational Standards Of School Under The Secondary Educational Service Area Office 1)” ข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของท่านมีค่าอย่างยิ่งต่อการวิจัยนี้ ข้อมูลที่ท่านตอบถือเป็นความลับและขอรับรองว่าจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานหรือสถานศึกษาของท่านแต่ประการใด จึงขอความกรุณาโปรดตอบให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

- แบบสอบถามนี้ ประกอบด้วย 3 ตอน คือ
- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 สุขภาพองค์การของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
- ตอนที่ 3 มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

เมื่อท่านให้ข้อมูลครบถ้วนทุกข้อแล้ว โปรดจัดส่งแบบสอบถามนี้คืนทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยได้แนบซองมาพร้อมกันนี้แล้ว

ขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ สำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวดวงกมล กลิ่นดี
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ (เศษปีที่เกิน 6 เดือน นับเพิ่มอีก 1 ปี)

() ไม่เกิน 30 ปี

() 31 – 40 ปี

() 41 – 50 ปี

() 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

() ปริญญาตรี

() ปริญญาโท

() ปริญญาเอก

4. ตำแหน่งหน้าที่หลักในโรงเรียน

() ผู้อำนวยการโรงเรียน

() รองผู้อำนวยการโรงเรียน

() ครู

5. ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่หลัก (เศษปีที่เกิน 6 เดือน นับเพิ่มอีก 1 ปี)

() ไม่เกิน 10 ปี

() 11 – 20 ปี

() 21 – 30 ปี

() 31 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 สุขภาพองค์การของโรงเรียน

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ เมื่อท่านพิจารณาตามสภาพจริงแล้ว
เห็นว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนของท่านอยู่ในระดับใด เมื่อเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- 5 หมายถึง สุขภาพองค์การของโรงเรียนอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง สุขภาพองค์การของโรงเรียนอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง สุขภาพองค์การของโรงเรียนอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง สุขภาพองค์การของโรงเรียนอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง สุขภาพองค์การของโรงเรียนอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อที่	สุขภาพองค์การของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
มุ่งเน้นเป้าหมาย						
1	โรงเรียนกำหนดเป้าหมายเป็นสายลักษณะอักษรโดยเขียนเป็นข้อความไว้อย่างชัดเจนเข้าใจง่าย					
2	โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานไว้ในแผนปฏิบัติการ					
3	ครูและบุคลากรมีความเข้าใจและยอมรับในเป้าหมายของโรงเรียน					
4	ผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดเป้าหมาย					
5	เป้าหมายที่กำหนดมีความสอดคล้องกับนโยบายการศึกษา สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน					
6	โรงเรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้					
ความเพียงพอในการสื่อสาร						
7	โรงเรียนมีการประชุมชี้แจงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนรับทราบข้อมูลข่าวสารต่างๆเป็นประจำ					
8	โรงเรียนมีวิธีการติดต่อสื่อสารภายในที่เป็นระบบ ทันสมัย และรวดเร็ว					
9	ครูและบุคลากรได้รับข้อมูล ข่าวสารถูกต้องตรงตามความเป็นจริง					
10	ผู้บริหารให้ความสะดวกในการเข้าพบเพื่อปรึกษาหารือ					
11	ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกัน					
12	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนแก่ชุมชน					
การใช้อำนาจที่เป็นธรรม						
13	โรงเรียนมีการกำหนดหน้าที่และมอบหมายงานให้รับทราบชัดเจน					

ข้อที่	สภาพองค์การของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
14	โรงเรียนมีการกำหนดอำนาจ หน้าที่และมอบหมายงานให้ครูและบุคลากรปฏิบัติงานได้ตรงกับความรู้อุณหภูมิความสามารถอย่างเป็นธรรมชาติ					
15	ครูและบุคลากรยอมรับหน้าที่ซึ่งกันและกันภายในโรงเรียน					
16	ครูและบุคลากรเต็มใจทำงานร่วมกัน					
17	ครูและบุคลากรปฏิบัติงานตามหน้าที่ร่วมกันอย่างมีความสุข					
18	ผู้บริหารมีการกระจายอำนาจในการบริหารโรงเรียน อย่างเป็นธรรม และทั่วถึง					
การใช้ทรัพยากรมนุษย์						
19	โรงเรียนได้รับการจัดสรรครูตามกรอบอัตรากำลัง					
20	โรงเรียนได้รับการจัดสรรครูตรงตามวุฒิที่โรงเรียนต้องการ					
21	ครูและบุคลากรได้ทำงานตรงกับความรู้อุณหภูมิความสามารถและความถนัดของตนเอง					
22	ปริมาณงานที่ให้ครูรับผิดชอบมีความสอดคล้องเหมาะสมและตรงกับความรู้อุณหภูมิความสามารถ					
23	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้รับการอบรม สัมมนาเพื่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง					
24	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูทำผลงานทางวิชาการ					
ความสัมพันธ์						
25	ครูและบุคลากรมีความรักใคร่สนิทสนมและปรองดองกัน					
26	ครูและบุคลากรมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง					
27	ครูและบุคลากรมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียนของตนเอง					
28	ครูและบุคลากรรู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน					
29	ครูและบุคลากรมีน้ำใจในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
30	ผู้บริหารและครูมีความรักและความผูกพันกับโรงเรียน					
31	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นจากครูในโรงเรียน					
ขวัญกำลังใจ						
32	ครูและบุคลากรมีความสุขและมีความพร้อมในการทำงาน					
33	ครูและบุคลากรมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการทำงาน					

ข้อที่	สภาพองค์การของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
34	ครูและบุคลากรมีความรู้สึกที่ดีต่อกันแสดงออกถึงความเป็นมิตรต่อกัน					
35	ครูและบุคลากรมีความเชื่อมั่นในโรงเรียนของตนเอง					
36	ครูและบุคลากรมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ					
37	ครูและบุคลากรมีความภาคภูมิใจต่อโรงเรียนของตน					
การสร้างนวัตกรรม						
38	ครูได้รับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงาน					
39	โรงเรียนมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิทยาการจากภายนอกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
40	โรงเรียนมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครู อย่างสม่ำเสมอ					
41	โรงเรียนมีการนำสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในโรงเรียน					
42	โรงเรียนมีโครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น					
43	โรงเรียนมีกิจกรรมเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น					
44	ผู้บริหารมีเทคนิคในการบริหารงานในโรงเรียนที่หลากหลาย					
45	ครูมีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย					
ความเป็นอิสระ						
46	โรงเรียนมีอิสระในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน					
47	โรงเรียนมีเอกลักษณ์ของโรงเรียนที่เป็นที่ยอมรับ					
48	ผู้บริหารมีอิสระในการนำความรู้ความสามารถมาใช้ในการบริหารโรงเรียน					
49	ครูและบุคลากรมีอิสระในการตัดสินใจเต็มที่ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย					
50	ครูและบุคลากรมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นต่อผู้บริหารและผู้ร่วมงานในโรงเรียน					
การปรับตัว						
51	ครูและบุคลากรมีการปรับวิธีการทำงานที่เหมาะสมอยู่เสมอ					

ข้อที่	สภาพองค์การของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
52	ครูและบุคลากรปฏิบัติงานสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในและนอกโรงเรียน					
53	ครูและบุคลากรได้รับการนิเทศ ช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน					
54	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียนทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี					
55	ผู้บริหารมีวิธีการที่หลากหลายในการบริหารงานของโรงเรียน					
56	โรงเรียนสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้					
ความสามารถในการแก้ปัญหา						
57	โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการทำงานเมื่อเกิดปัญหาในการทำงานอย่างชัดเจน					
58	โรงเรียนมีการประชุมปรึกษาหารือเมื่อเกิดปัญหาต่างๆ					
59	ผู้บริหารและครูสามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาได้					
60	ผู้บริหารและครูสามารถเผชิญปัญหาและแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม					
61	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของโรงเรียน					
62	ผู้บริหารมีขั้นตอนแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างชัดเจน					



ตอนที่ 3 มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1
คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ เมื่อท่านพิจารณาตามสภาพจริงแล้ว
เห็นว่า มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนของท่านอยู่ในระดับใด เมื่อเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- 5 หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อที่	มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านคุณภาพผู้เรียน						
1	นักเรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ					
2	นักเรียนเห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม					
3	นักเรียนมีสุนทรียภาพที่ดี มีผลงานด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์					
4	นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม					
5	นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร					
6	นักเรียนมีความตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม					
7	นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง					
8	นักเรียนรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง					
9	นักเรียนใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน					
10	นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์					
11	นักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีสติ สมเหตุสมผล					
12	นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร					
13	นักเรียนมีผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์ที่เขตพื้นที่การศึกษากำหนด					
14	ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้					
15	ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจได้					

ข้อที่	มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการจัดการศึกษา						
16	ครูมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่					
17	ครูมีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่					
18	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำและมีความสามารถทางวิชาการ					
19	ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารและพัฒนาผู้เรียน					
20	ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม					
21	ผู้บริหารให้คำแนะนำคำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพ					
22	นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนพึงพอใจผลการบริหารการจัดการศึกษา					
23	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด					
24	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำกับติดตาม ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย					
25	หลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
26	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ					
27	มีการนิเทศติดตามกำกับดูแลการใช้หลักสูตร					
28	มีการนำผลการนิเทศมาพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง					
29	โรงเรียนมีการจัดการสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวกมีความพอเพียงใช้การได้ดี					
30	โรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพภายในที่มีคุณภาพ					
ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้						
31	โรงเรียนมีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน					
32	โรงเรียนมีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน					
33	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนรักการเรียนรู้และเรียนรู้จากสิ่งต่างๆ ภายในโรงเรียน					

ข้อที่	มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
34	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนรักการเรียนรู้และเรียนรู้จากสิ่งต่างๆ ภายนอกโรงเรียน					
35	โรงเรียนมีระบบการจัดการความรู้ มีการถ่ายทอดความรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียน					
36	โรงเรียนมีระบบการจัดการความรู้ มีการถ่ายทอดความรู้และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ โรงเรียน					
37	โรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกิจกรรม สื่อเทคโนโลยี และสารสนเทศ					
ด้านอัตลักษณ์						
38	โรงเรียนมีอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของโรงเรียนที่ผ่านความเห็นชอบจาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
39	โรงเรียนมีการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา จุดเน้น เป้าหมาย กลยุทธ์ ของโรงเรียน					
40	โรงเรียนมีผลการดำเนินงานที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์และ เอกลักษณ์ของโรงเรียน					
41	ผู้บริหาร ครู บุคลากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนา นักเรียนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตาม อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของ โรงเรียน					
42	โรงเรียนมีการพัฒนา ส่งเสริมให้นักเรียนรักความเป็นไทยและ อนุรักษ์ความเป็นไทย					
43	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดี					
44	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและเวทีโลก					
ด้านมาตรการส่งเสริม						
45	โรงเรียนมีโครงการ กิจกรรมด้านมาตรการส่งเสริมเพื่อให้เกิด การพัฒนา					
46	ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการ ส่งเสริม					
47	โรงเรียนจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น ของโรงเรียน					

ข้อที่	มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
48	โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนยกระดับคุณภาพการศึกษาสูงขึ้น					
49	โรงเรียนมีการกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมตามนโยบายของต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
50	โรงเรียนมีความพร้อมในการรองรับปัญหาตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม					
51	ผลการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้					

ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้



ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางสาวดวงกมล กลิ่นดี
ที่อยู่ 89/130 หมู่บ้านศุภาลักษณ์การ์เด้นวิลล์ ซอย 8 ถนนกรุงนนท์-จางถนนอม
 ตำบลศาลากลาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 11130
 e-mail : k_pum@windowslive.com

ที่ทำงาน โรงเรียนบางมดวิทยา “สีสุกหวาดจวนอุปถัมภ์”
 9 ถนนพระราม2 ซอย 28 แยก 2 แขวงบางมด
 เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร 10150

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2544 สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.)
 วิชาเอกคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์
 สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
 พ.ศ. 2555 ศึกษาต่อระดับ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2547 อาจารย์ 1 ระดับ 3
 โรงเรียนบางมดวิทยา “สีสุกหวาดจวนอุปถัมภ์”
 พ.ศ. 2555 ครู คศ.2
 โรงเรียนบางมดวิทยา “สีสุกหวาดจวนอุปถัมภ์”